femeia

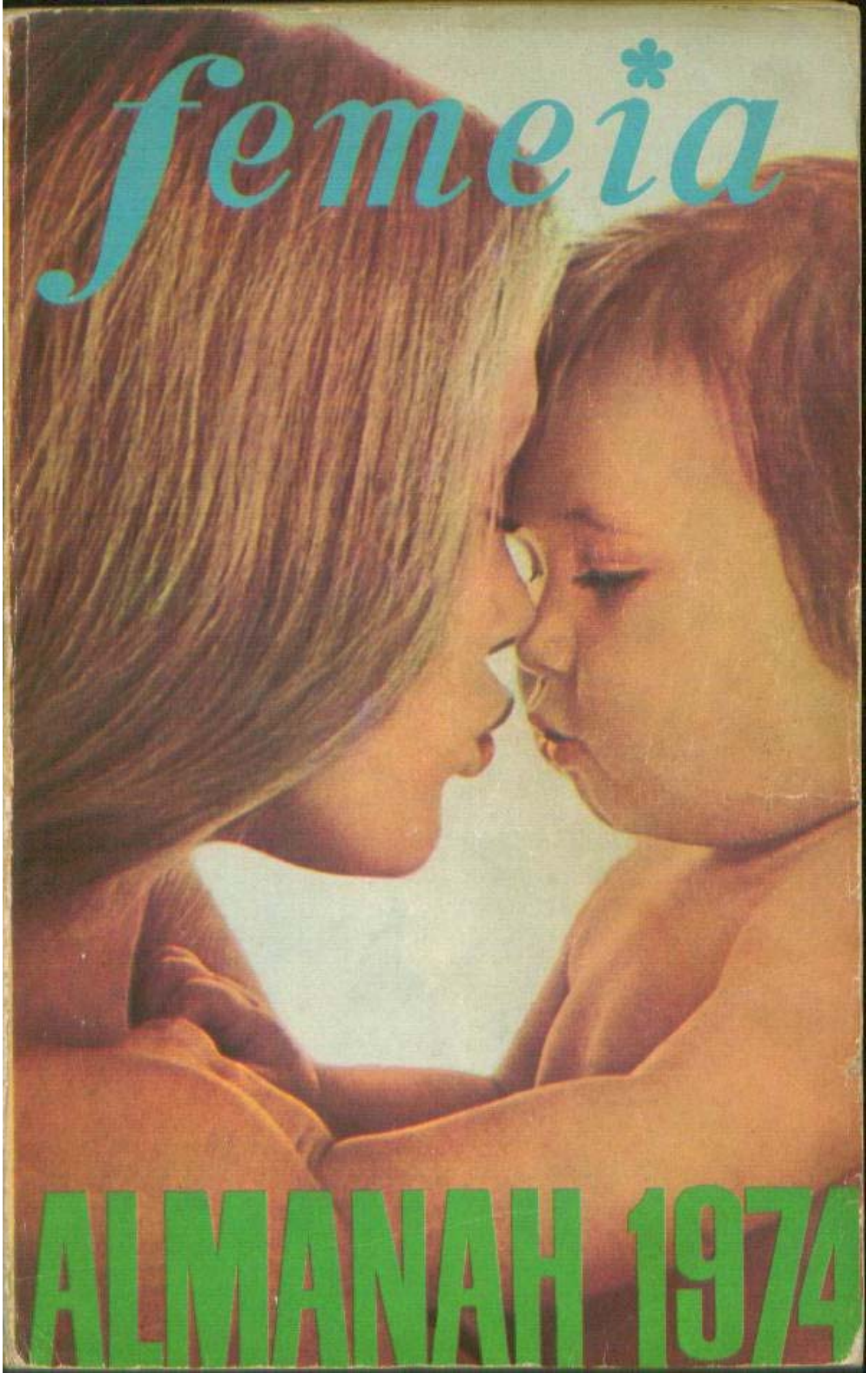

ALMANAH 1974

din sumarul almanahului

ARTA ŞI-A ALES CA SIMBOL FEMEIA

●

Schiţe, interviuri, cinema, jocuri, moda'74

NUMAI PENTRU TINERELE FETE

ŞTIINŢĂ

●

Astrele ne influenţează, dar cum ?

●

Putem deveni mai inteligenţi ?

Almanahul
femeia
1974
editat de
colectivul
redacţional
al revistei
femeia

FAMILIA, UN COSMOS SOCIAL

●

Mama şi copilul

SENTIMENTUL ANGAJĂRII

TOTUL PENTRU OM

●

Într-un an cît în 25

●

Ţara, o imensă şcoală

●

Jumătate din populaţie în casă nouă

Să ne consacrăm toate forțele pentru a duce cu cinste mai departe făclia progresului și civilizației! Să ne consacrăm energia pentru înfăptuirea programului de edificare a socialismului și comunismului în România! Să facem totul pentru ca urmașii noștri și urmașii urmașilor noștri să poată spune că în momente hotărîtoare pentru destinul României am făcut ceva pentru dezvoltarea și înflorirea țării, ne-am făcut datoria.

NICOLAE CEAUȘESCU

ANUL XXX

Octombrie, lună a belşugului! În curînd, toamna se va duce, vom trece prin iarnă şi vom intra în noul an, cînd ţara va împlini treizeci de ani bătuţi pe muchie de la acel început de epocă, moment de răscruce naţională şi socială. Treizeci de ani de la glorioasa insurecţie naţională antifascistă armată care a dus la eliberarea României de sub jugul fascist. Lumea în care trăim acum, trecutul apropiat şi viitorul pe care-l construim îşi au originea în actul istoric de la 23 August, care a deschis calea revoluţiei populare, înfăptuirii unor transformări radicale în domeniile politic, economic, social, cultural, în ansamblul naţiunii.

Cînd poporul nostru a trecut la edificarea unei noi lumi, în acele vremuri de moloz şi cazma, printre ruinele celui mai distrugător război, generaţia mea, susţinută de un entuziasm frenetic şi cu braţele înfiorate de energia pe care numai mari idealuri o pot naşte, se înfrăţea pe atunci mai mult cu visul. Munceam pentru viitor cu conştiinţa că tot ceea ce facem noi slujeşte patria. Ne consideram toţi ostaşi ai istoriei, chemaţi să propulseze ţara spre cel mai nobil şi înălţător ideal pe care-l poate gîndi cineva, socialismul. Munca şi visul nostru erau înaripate de

Pretutindeni în țară tovarășul Nicolae Ceaușescu este întîmpinat cu căldură și entuziasm.

politica fermă și înțeleaptă a partidului comunist, care și-a luat, într-un moment de răscruce, răspunderea față de istoria acestui popor, față de destinul său. Politica partidului, purtată permanent sub semnul unui înalt și activ patriotism, a transmis inimilor și brațelor noastre forțe nebănuite, energii și temperaturi necunoscute.

De trei decenii, trăim fiecare an cu bogăția sa de fapte, însoțite de bucuria izbînzilor, de certitudini și proiecte îndrăznețe de viitor. Am învățat, în acești 30 de ani, să facem din fiecare an o construcție, o treaptă sculptată în timp spre noi împliniri. Stau mărturie uzinele, fabricile, orașele, satele, casele noastre — cu toate devenite mai bogate. Stăm mărturie noi înșine, poporul, cei 21 milioane de oameni care muncim, învățăm, care ne bucurăm de viață și care, în pofida, poate, a unor posibile, uneori inevitabile greutăți, putem spune că, de la an la an, în toată această perioadă constructivă, densă, dinamică, drumul nostru a fost mereu spre mai bine, pe spirala înălțătoare a prefacerilor socialismului.

Pe fondul emancipării generale, politice, economice și sociale, realizate în acești 30 de ani, statuîndu-se principiile respectului față de om, promovîndu-se concepții cu adevărat democratice, s-a realizat o nouă

Tovarășa dr. ing. Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., director general al ICECHIM, primind flori din partea unei pioniere, simbol al dragostei și gratitudinii celor mai mici cetățeni pentru conducătorii țării.

condiție a femeii. Afirmîndu-se ca membru egal în societatea celor egali, femeia se integrează tot mai mult în contextul larg social, își dezvoltă sentimentul de responsabilitate, demnitate și de independență. Crește conștiința ei socialistă, militantă, care o face capabilă de acte de o reală valoare etică și socială. Etapa deosebită pe care o străbatem, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, ale cărei obiective au fost strălucit formulate la Congresul al X-lea și Conferința națională a partidului, a găsit milioanele de femei din țara noastră — românce, maghiare, germane și de alte naționalități — puternic angajate în efortul general al întregului popor. Le întîlnim pretutindeni, în fabrici și uzine, pe marile șantiere ale construcțiilor socialiste, pe ogoarele cooperativizate, în școli și laboratoare, în forul suprem al puterii de stat, în organizațiile

Dialogul viu, neîntrerupt cu oamenii muncii vădește preocuparea permanentă a conducătorului partidului și statului nostru de a antrena întregul popor în munca pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

de partid și obștești, oriunde se muncește și se creează. Aceasta este marea, reala condiție a egalității în drepturi, principala chezășie a afirmării multilaterale a femeii în viața politică, economică și socială a țării. Au trecut numai cîteva luni de la plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1973, care a analizat problemele actuale legate de viața și munca femeilor, de rolul lor în activitatea politică, economică și socială a țării. Cuvintele de caldă prețuire exprimate și cu acest prilej de secretarul general al partidului: «*Nu putem da decît o înaltă apreciere muncii femeilor*», se păstrează vii în inimile milioanelor de femei, după cum vie este și profunda lor recunoștință adresată partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducătorul mult iubit și stimat.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, poporul a făurit în aceste trei decenii, cu mintea și brațele lui, România socialistă. Toate marile chemări și planuri ale partidului, toate actele prin care noua orînduire și-a dezvăluit generozitatea de esență au întrunit adeziunea însuflețită a poporului, s-au bucurat de aprobarea noastră fără rezerve. Se poate spune că programul progresului economic și social-cultural al țării, înfăptuit sistematic an de an, este gîndit cu milioane de creiere și aprobat de milioane de inimi. Această unitate indestructibilă dintre partid și popor este consecința schimbului fecund și permanent de simțiri și idei pe care partidul îl are cu poporul, a faptului că politica P.C.R. exprimă aspirațiile și interesele cele mai profunde ale maselor.

În anii care au urmat congreselor IX și X ale partidului nostru, congrese pe care fiecare conștiință lucidă le-a înțeles ca decisive pentru pășirea înainte a

Dialogul viu, neîntrerupt cu oamenii muncii vădește preocuparea permanentă a conducătorului partidului și statului nostru de a antrena întregul popor în munca pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

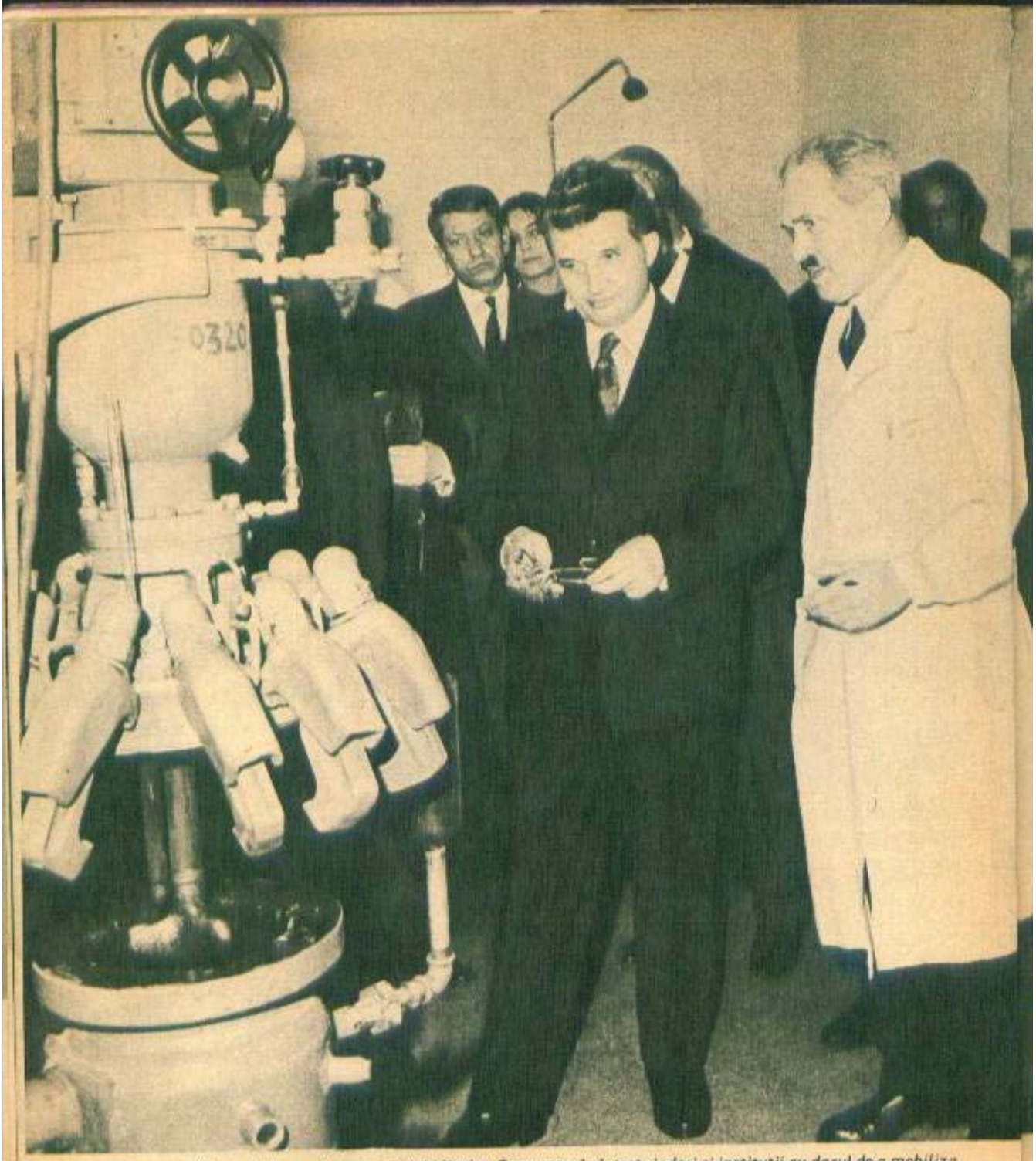

Vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în întreprinderi și instituții au darul de a mobiliza eforturile și capacitățile creatoare ale oamenilor muncii în marea bătălie pentru realizarea înainte de termen a planului cincinal.

României, noi toți am simțit din plin prezența, grija, interesul, prețuirea, plenar concretizate în persoana tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului. La începutul acestui an, întregul popor l-a sărbătorit pe cel mai iubit fiu al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul împlinirii a 55 de ani de viață și 40 de ani de activitate revoluționară, manifestînd un nețărmurit atașament față de omul, față de comunistul de numele căruia se leagă marile înfăptuiri ale națiunii române pe drumul socialismului. Cînd secretarul general al partidului vorbește lumii despre gîndurile și sentimentele românilor, cînd traversează continente

tituții au darul de a mobiliza
entru realizarea înainte de

ctivitate revoluționară.
ărmurit atașament față
comunistul de nume
le înfăptuiri ale națiunii
ul socialismului. Cînd
al partidului vorbește
lurile și sentimentele
traversează continente

pentru a duce mesaje de pace și înțelegere între oameni, cuvintele lui sînt contrasemnate de fiecare cetățean al acestei țări.

Peste cîteva săptămîni vom încheia încă un an de muncă. De treizeci de ani încheierile de an sînt, de fapt, imaginile unor ferestre deschise.

Anul 1974 va fi un an hotărîtor al cincinalului, și marile perspective ale muncii noastre au fost deja trasate prin angajamentele pe care țara întreagă și le-a luat, prin entuziasmul cu care este hotărîtă să le înfăptuiască. Astăzi, mai mult ca oricînd, știm că de noi toți depinde ca România să ajungă într-o perioadă cît mai scurtă la nivelul țărilor dezvoltate, că prin noi înșine trebuie să făurim o societate civilizată și prosperă. Viața a demonstrat că nu putem sluji viitorul altfel decît slujind, prin tot ce avem mai bun, clipa și valorile prezentului. Și prezentul este ceea ce a devenit deviza fiecăruia — înfăptuirea cincinalului înainte de termen. Este încă un lucru ce am învățat în acești 30 de ani. Am învățat să ne respectăm cuvîntul de onoare, pentru că fiecare cetățean — bărbat sau femeie — simte răspunderea pentru destinul patriei, răspundere ce se manifestă cotidian prin hărnicia, priceperea și devotamentul cu care muncește și contribuie la îndeplinirea obiectivelor elaborate de partid.

Anul 1974 va fi anul Congresului al XI-lea al partidului, eveniment de însemnătate istorică pentru patrie și popor, pentru întîmpinarea căruia roadele muncii fiecăruia vor fi darul cel mai de preț.

Anul 1974 va fi un an în care politica externă a României va continua să se afirme cu putere pentru extinderea colaborării cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu celelalte țări ale lumii, pe baza principiilor fundamentale după care se călăuzesc partidul și statul nostru.

Ce vom spune mîine despre anul 1974? Vom spune că a fost un an cu o mare încărcătură de fapte și semnificații în istoria împlinirilor noastre socialiste, un an al încordării și al muncii creatoare, un an al conștiinței și al exigenței, unul din acei ani determinanți pentru destinul României, în care cele 21 de milioane de cetățeni ai acestei țări au acționat ca unul pentru marele lor ideal: făurirea unei înalte civilizații socialiste și comuniste.

MARIA COSTACHE

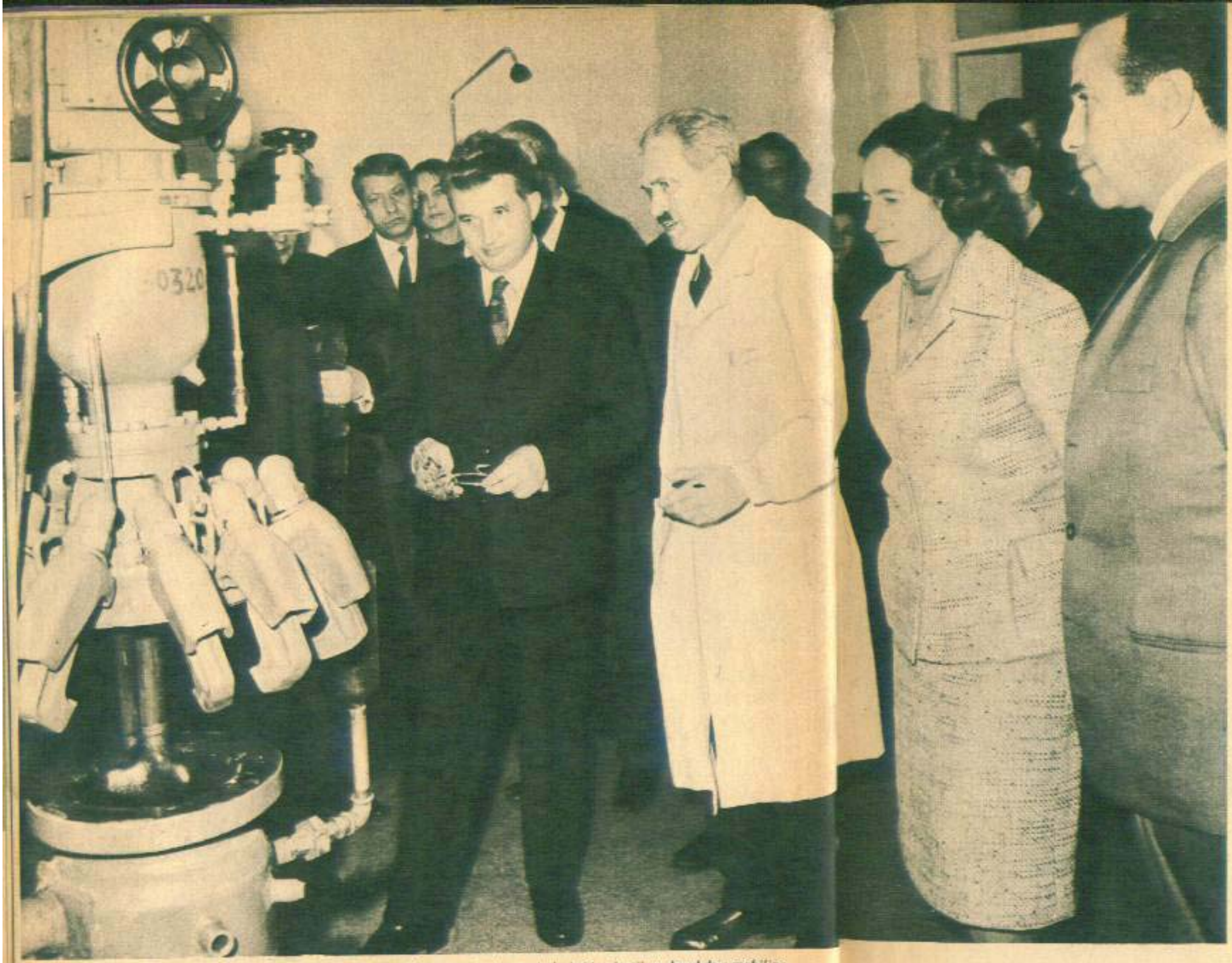

Vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în întreprinderi și instituții au darul de a mobiliza eforturile și capacitățile creatoare ale oamenilor muncii în marea bătălie pentru realizarea înainte de termen a planului cincinal.

retrospectivă și anticipație

TOTUL PENTRU

În momentul în care apar rîndurile de față, anul 3 al acestui deceniu plin de promisiuni se pregătește să intre în istorie. Cifra finală 4 a devenit tot mai mult prezentă în scrieri, în vorbe, în gînduri. Inclusiv pe coperta actualei ediții a almanahului nostru.

Ar fi însă nedrept ca atunci cînd ne ațintim gîndurile spre filele încă imaculate ale noului calendar să nu zăbovim o clipă asupra celor petrecute în anul ce se încheie. Ar fi nedrept, fiindcă 1973 a fost un an bun, un an bogat, un an care va figura cu cinste în istoria făuririi zilelor comuniste de mîine.

1973 a fost anul confirmării depline în practică a posibilității de a se scurta, prin voința, inițiativa și munca întregului popor, durata actualului cincinal, bătălia cu timpul soldîndu-se cu importante plusuri în avuția națională.

1973 a fost anul în care industria românească s-a îmbogățit cu numeroase obiective noi, multe finalizate înainte de termen, cu un mare număr de produse de înaltă tehnicitate, purtînd pentru prima oară mențiunea «Fabricat în România».

În anul pe care îl părăsim, s-a accelerat dezvoltarea agriculturii, înțelept dirijată și gospodărită, iar procesul de industrializare a agriculturii a continuat să meargă mînă în mînă cu cel de urbanizare a satelor.

1973 a fost anul inițierii unor noi și spectaculoase perfecționări în sistemul de învățămînt, menite să ofere României de mîine oameni și mai bine pregătiți în toate domeniile de activitate.

1973 a fost anul unor noi pași înainte pe drumul bunăstării generale, pași făcuți în forme foarte variate, dar avînd toate ca numitor comun grija pentru o viață civilizată.

Știm de pe acum că 1974 va însemna pentru o seamă de colective anul de sfîrșit al cincinalului. O știm fiindcă cei ce muncesc au dovedit întotdeauna că își transformă cuvîntul în faptă.

Cu aceste certitudini, întîmpinăm cu optimism și încredere noul an.

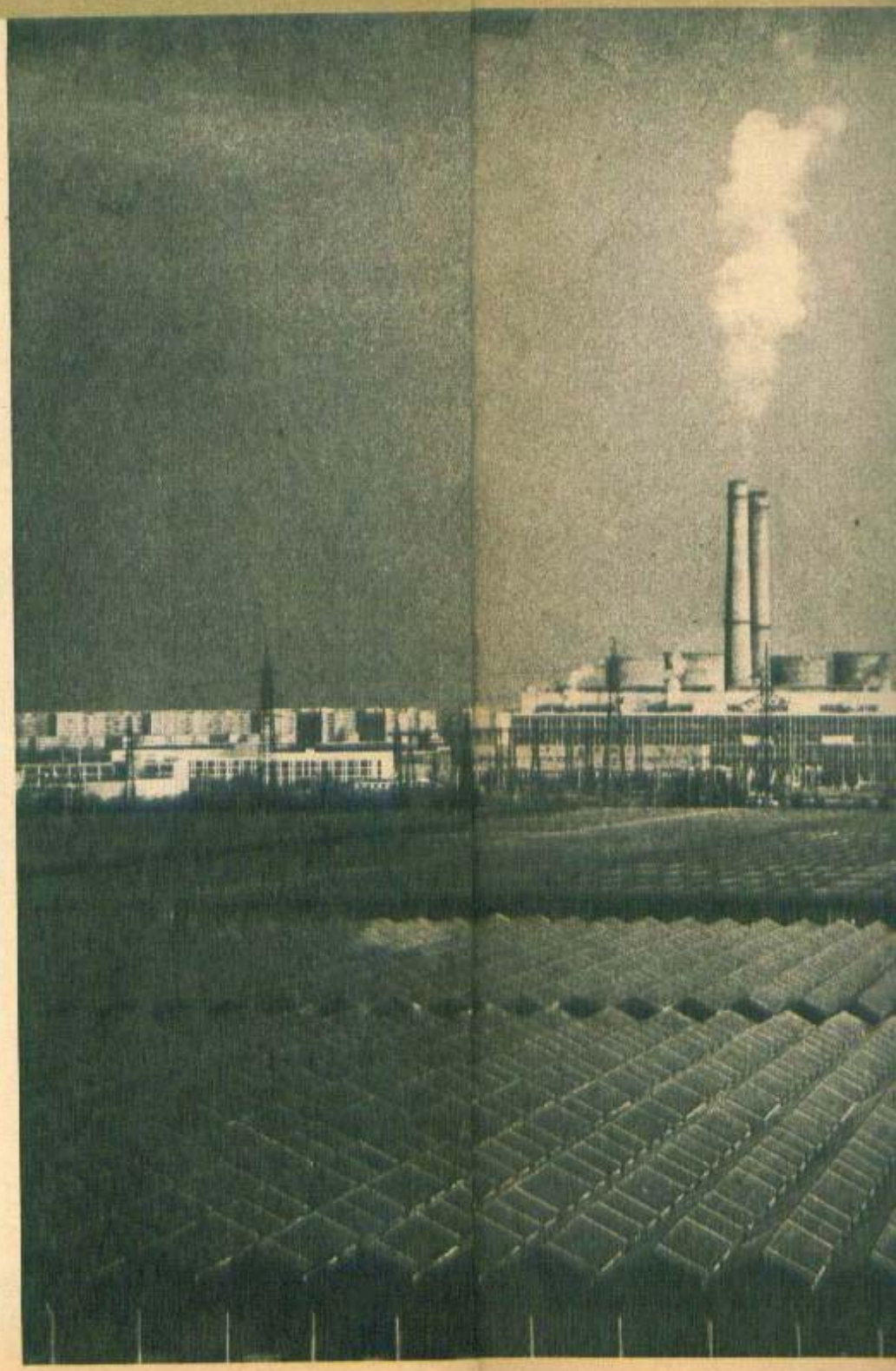

PENTRU OM

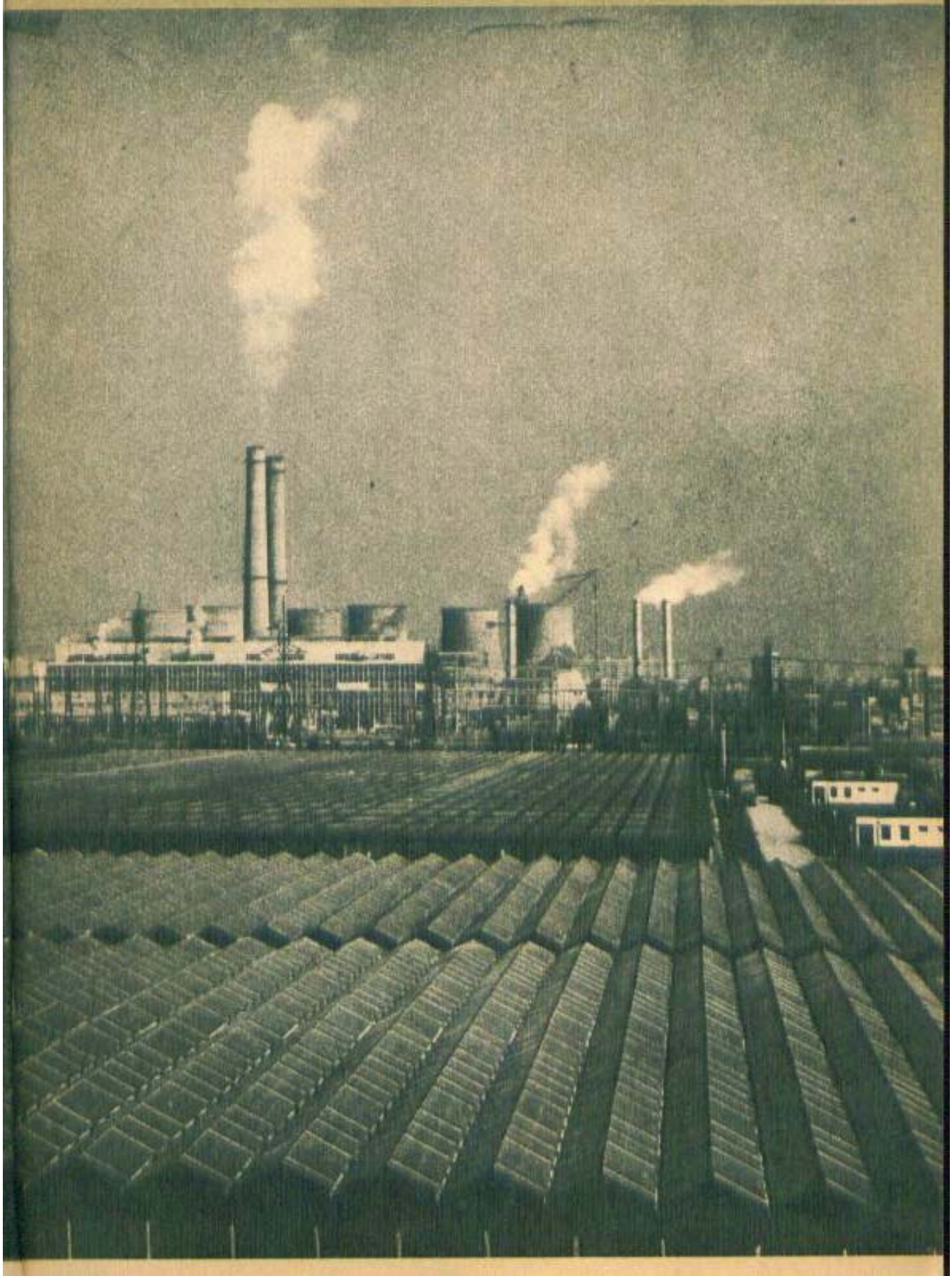

retrospectivă și anticipație

TOTUL PENTRU OM

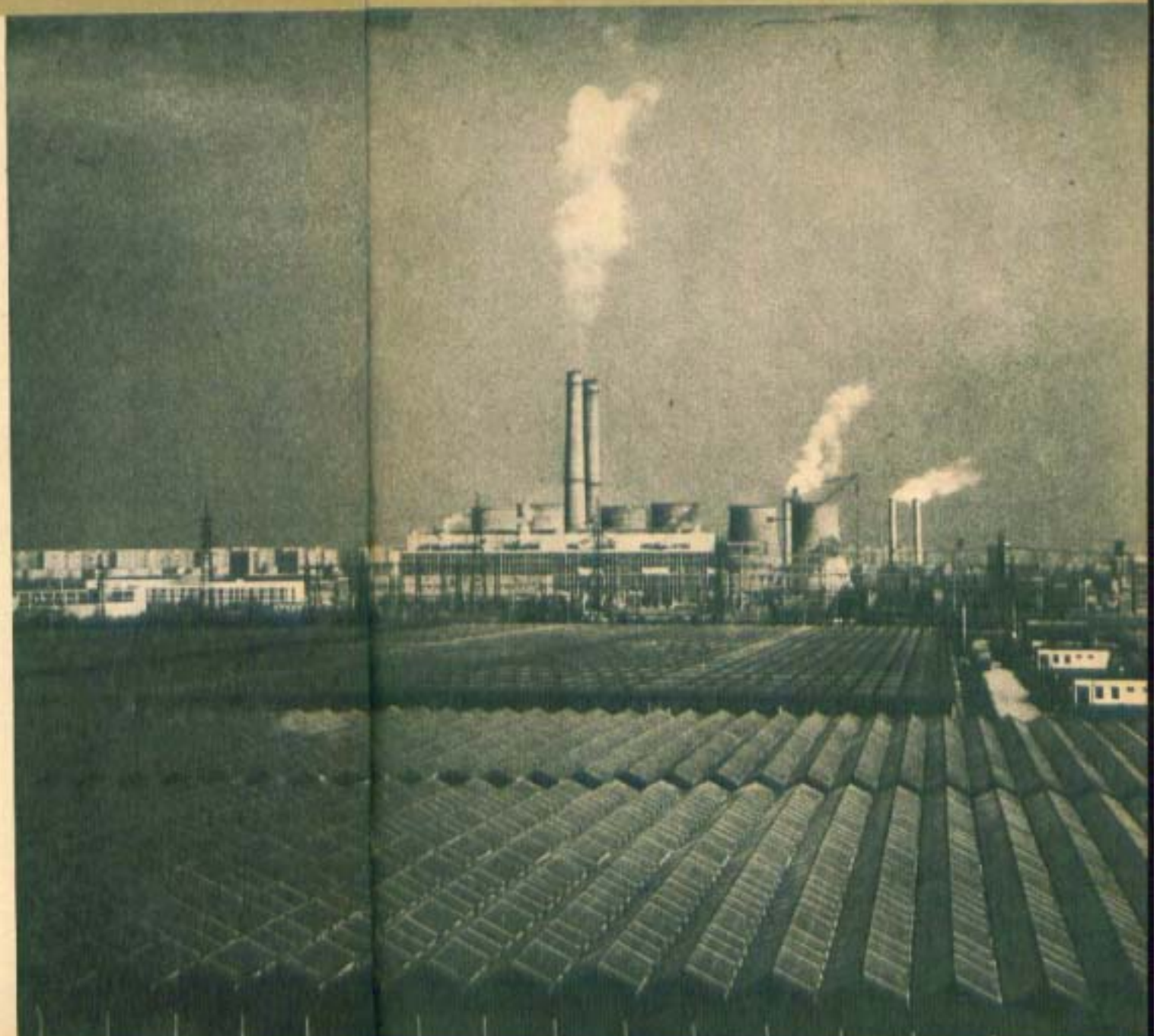

În momentul în care apar rîndurile de față, anul 3 al acestui deceniu plin de promisiuni se pregătește să intre în istorie. Cifra finală 4 a devenit tot mai mult prezentă în scrieri, în vorbe, în gînduri, inclusiv pe coperta actualei ediții a almanahului nostru.

Ar fi însă nedrept ca atunci cînd ne aținem gîndurile spre filele încă imaculate ale noului calendar să nu zăbovim o clipă asupra celor petrecute în anul ce se încheie. Ar fi nedrept, fiindcă 1973 a fost un an bun, un an bogat, un an care va figura cu cinste în istoria făuririi zilelor comuniste de mîine.

1973 a fost anul confirmării depline în practică a posibilității de a se scurta, prin voința, inițiativa și munca întregului popor, durata actualului cincinal, bătălia cu timpul soldîndu-se cu importante plusuri în avuția națională.

1973 a fost anul în care industria românească s-a îmbogățit cu numeroase obiective noi, multe finalizate înainte de termen, cu un mare număr de produse de înaltă tehnicitate, purtînd pentru prima oară mențiunea «Fabricat în România».

În anul pe care îl părăsim, s-a accelerat dezvoltarea agriculturii, înțelept dirijată și gospodărită, iar procesul de industrializare a agriculturii a continuat să meargă mînă în mînă cu cel de urbanizare a satelor.

1973 a fost anul inițierii unor noi și spectaculoase perfecționări în sistemul de învățămînt, menite să ofere României de mîine oameni și mai bine pregătiți în toate domeniile de activitate.

1973 a fost anul unor noi pași înainte pe drumul bunăstării generale, pași făcuți în forme foarte variate, dar avînd toate ca numitor comun grija pentru o viață civilizată.

Știm de pe acum că 1974 va însemna pentru o seamă de colective anul de sfîrșit al cincinalului. O știm fiindcă cei ce muncesc au dovedit întotdeauna că își transformă cuvîntul în faptă.

Cu aceste certitudini, întîmpinăm cu optimism și încredere noul an.

ÎNTR-UN AN, CÎT ÎN DOUĂZECI ȘI CINCI

Milioanele de lucrători ai industriei românești trec pragul unui an nou cu bucuria deplină a datoriei împlinite. 1973, au hotărît dînșii după istoricul eveniment al Conferinței Naționale, va fi anul hotărîtor pentru realizarea marelui angajament asumat: cincinalul înainte de termen! Și, într-adevăr, toate cele 365 de zile ale anului ce se încheie au marcat o luptă îndîrjită și victorioasă cu timpul.

Obișnuim să luăm ca moment de referință a dezvoltării noastre economice anul «de vîrf» al țării noastre din perioada antebelică, 1938. Astăzi industria românească produce de 25 de ori mai mult decît atunci. Sau, altfel spus, în mai puțin de 15 zile realizăm tot atît cît întreaga industrie a anului 1938. Dacă extindem comparația la cîteva ramuri esențiale pentru dezvoltarea economiei naționale, cifrele apar și mai spectaculoase: 48 miliarde kWh de energie electrică în 1973, față de 1,1 miliarde în 1938, 8 milioane tone de oțel în anul ce începe, față de circa 280 000 tone. Ca să nu mai vorbim de numeroasele ramuri și subramuri de un înalt nivel tehnic, unde comparația nici nu este posibilă, deoarece ele sînt create în anii noii vieți a țării.

Anul 1973 a marcat apariția pe harta industriei naționale a numeroase noi fabrici și uzine, puternice nuclee ale progresului tehnic, economic și social. Gigantul siderurgic de la Galați s-a îmbogățit cu o modernă uzină cocsochimică. În inima Bărăganului, la Slobozia, turlele înalte ale chimiei dau din acest an noi dimensiuni industriei ialomițene. Bătrîna cetate de scaun a Tîrgoviștei a devenit din 1973 o cetate a oțelului și a mașinilor-unelte. Poarta Deltei, Tulcea, s-a alăturat de curînd Oradei și Slatinei în pro-

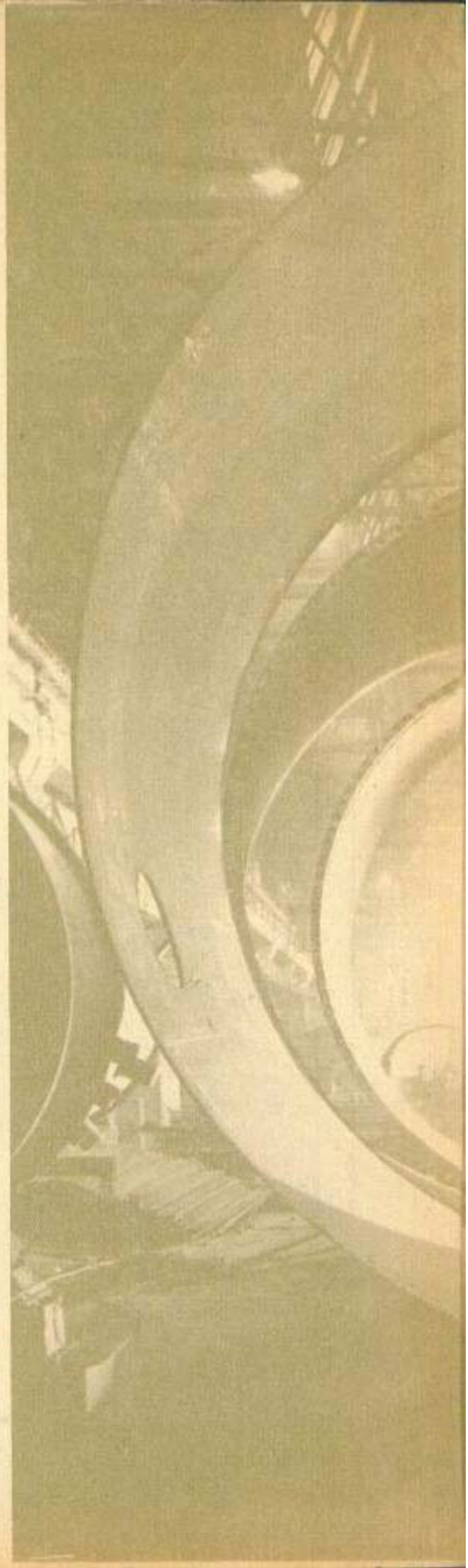

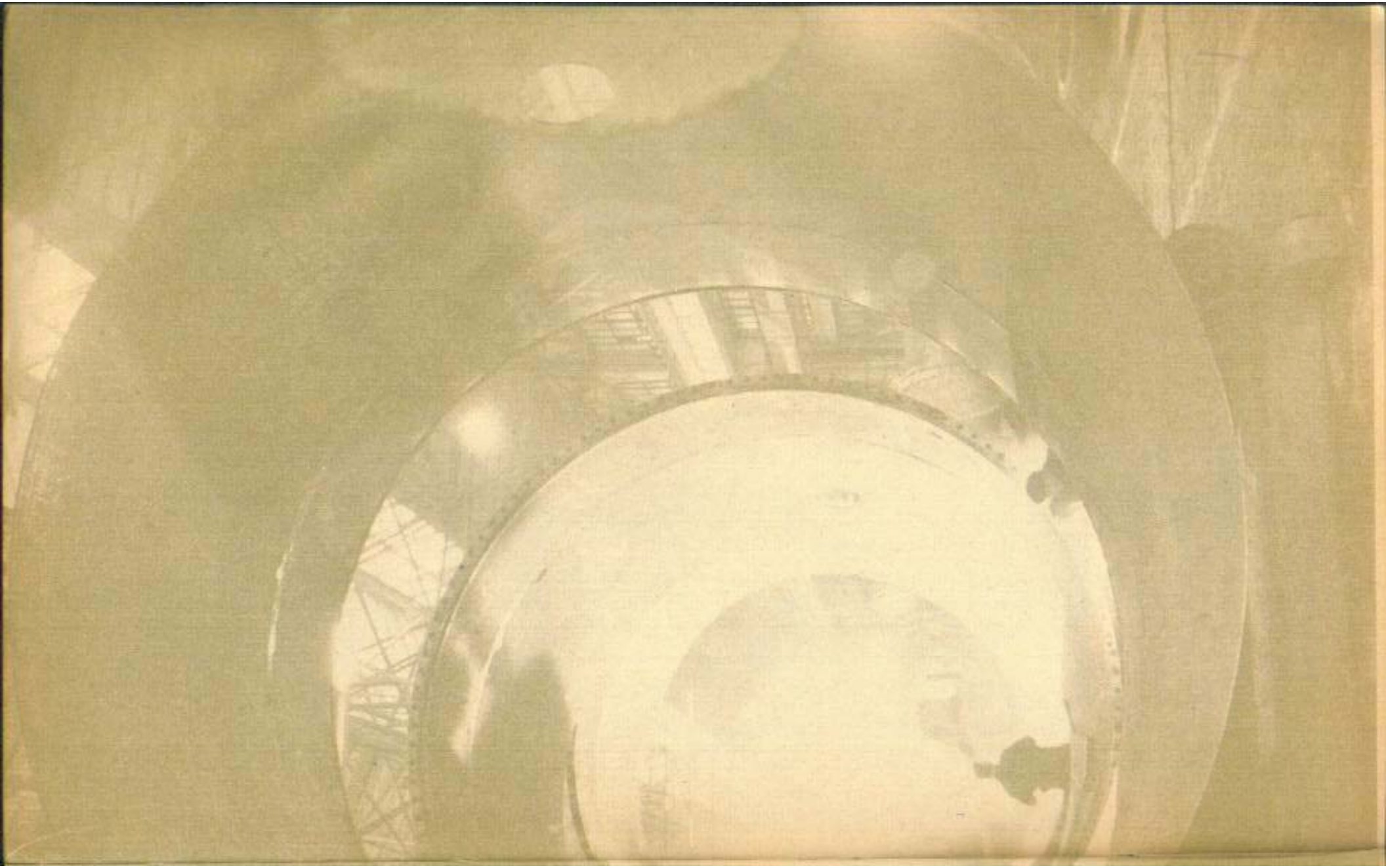

ÎNTR-UN AN, CÎT ÎN DOUĂZECI ȘI CINCI

Milioanele de lucrători ai industriei românești trec pragul unui an nou cu bucuria deplină a datoriei împlinite. 1973, au hotărît dinții după istoricul eveniment al Conferinței Naționale, va fi anul hotărîtor pentru realizarea marelui angajament asumat: cincinalul înainte de termen! Și, într-adevăr, toate cele 365 de zile ale anului ce se încheie au marcat o luptă înfrigită și victorioasă cu timpul.

Obișnuim să luăm ca moment de referință a dezvoltării noastre economice anul ede vîrf al țării noastre din perioada antebelică, 1938. Astăzi industria românească produce de 25 de ori mai mult decît atunci. Sau, altfel spus, în mai puțin de 15 zile realizăm tot atît cît întreaga industrie a anului 1938. Dacă extindem comparația la cîteva ramuri esențiale pentru dezvoltarea economiei naționale, cifrele apar și mai spectaculoase: 48 miliarde kWh de energie electrică în 1973, față de 1,1 miliarde în 1938, 8 milioane tone de oțel în anul ce începe, față de circa 280 000 tone. Ca să nu mai vorbim de numeroasele ramuri și subramuri de un înalt nivel tehnic, unde comparația nici nu este posibilă, deoarece ele sînt create în anii noii vieți a țării.

Anul 1973 a marcat apariția pe harta industriei naționale a numeroase noi fabrici și uzine, puternice nuclee ale progresului tehnic, economic și social. Gigantul siderurgic de la Galați s-a îmbogățit cu o modernă uzină cocsochimică. În inima Bărăganului, la Slobozia, turlele înalte ale chimiei dau din acest an noi dimensiuni industriei ialomițene. Bătrîna cetate de scaun a Tîrgoviștei a devenit din 1973 o cetate a oțelului și a mașinilor-unelte. Poarta Deltei, Tulcea, s-a alăturat de curînd Oradei și Slatinei în pro-

cesul de făurire a aluminiului românesc. La Lotru, cea mai mare centrală hidroelectrică de pe riurile noastre interioare își alătură puterea kilowaților colosului Porților de Fier, iar la Brăila a început să producă cea mai mare termocentrală a țării.

În industria noastră muncesc astăzi de circa trei ori mai mulți oameni decît în 1950. În imensă majoritate în unități noi, moderne. Și printre ei milioane de femei, cărora li se asigură tot mai numeroase locuri de muncă, pe măsura vocației, priceperii și pregătirii lor.

ARME VIGUROASE ÎN BĂTĂLIA CU NATURA

În România «eminamente agricolă» de acum două-trei decenii «arbitrul» exclusiv al recoltelor era natura, capriciile ei determinînd fie o producție agricolă considerată pentru acele timpuri normală, fie, de cele mai multe ori, calamitarea roadelor de pe ogoare.

Oamenii vremurilor socialiste au început să învețe să scoată rod bogat în ciuda condițiilor meteorologice inegale. Armele cu care i-a înzestrat țara în această tot mai victorioasă luptă cu natura sînt puternice și viguroase: aproape 120 000 de tractoare fizice și numeroase alte mașini agricole, circa 800 000 tone de îngrășăminte, aproape 1 200 000 ha de terenuri irigate — toate cifre ale anului 1973. Dar, mai cu seamă, știința cultivării ogoarelor, devenită tot mai mult un bun al întregii noastre țărănimi, nivelul tot mai ridicat de pregătire a specialiștilor din agricultură. Apropiindu-se mereu de rigurozitatea producției industriale, agricultura a început să asigure în anii actualului cincinal o curbă mereu ascendentă a recoltelor, chiar dacă natura nu a fost totdeauna prielnică.

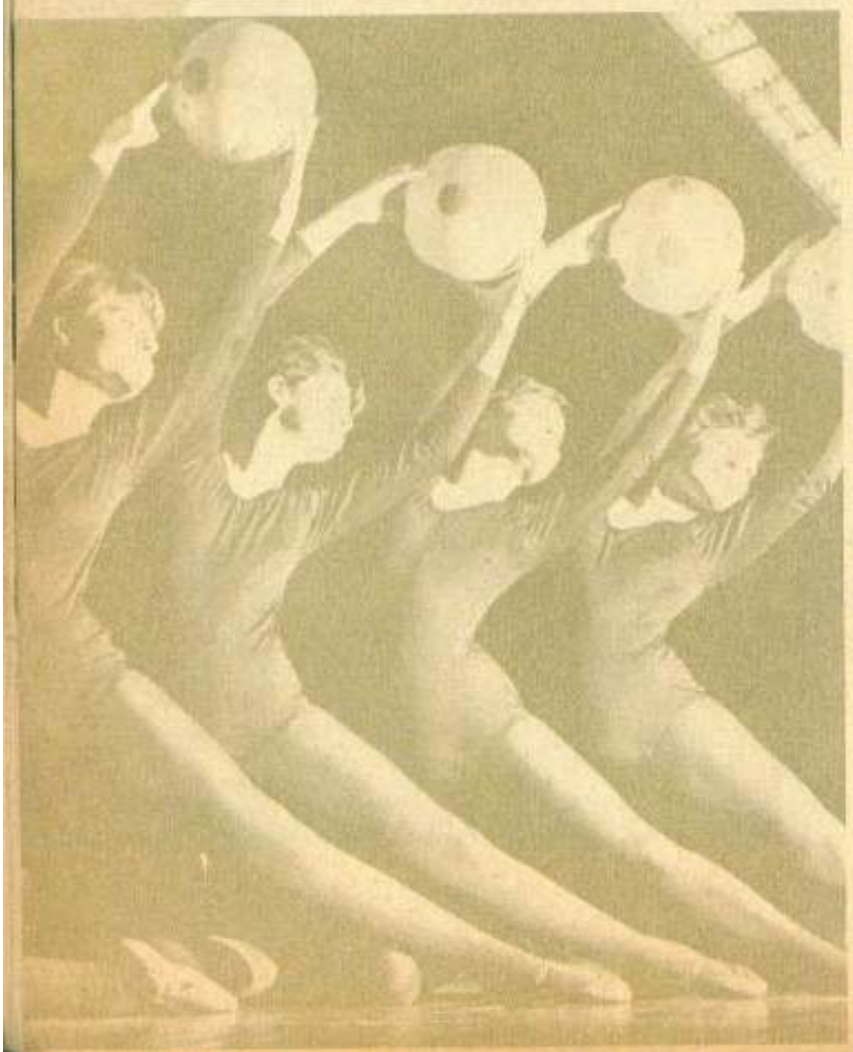

ȚARA, O IMENSĂ ȘCOALĂ

Un calcul al numărului de oameni care învață este practic imposibil în țara noastră, unde de la vîrsta preșcolară și pînă la anii deplinei maturități aproape unanimitatea populației își pregătește sau își desăvîrșește cultura profesională și generală. Cifrele existente, cele privind formele obișnuite de învățămînt sînt însă, prin ele însele, deosebit de convingătoare. Bunăoară, cei 3 milioane și jumătate de liceeni din 1973, față de 1 846 000 în 1949, cei 140 000 de studenți, față de 48 676 în același an pe care l-am luat drept bază. Anul ce se încheie a consemnat inițierea unui nou pas hotărîtor pentru dezvoltarea învățămîntului românesc: odată cu desăvîrșirea trecerii la învățămîntul obligatoriu de 10 ani (care a cuprins în anul școlar 1972—1973 aproape 91 la sută din numărul elevilor) se pregătește, pentru viitorul apropiat, generalizarea învățămîntului mediu românesc! Ce considerabil, ce uriaș pas străbătut într-o singură generație de la perioada luptei pentru lichidarea analfabetismului de acum trei decenii și pînă la crearea acelor oameni instruiți, culți ai acestor ani!

Din rîndul acestor tineri se recrutează cadrele anului 2000, oameni care vor ști și vor putea să ducă spre comunism societatea socialistă multilateral dezvoltată.

NOBILA STRATEGIE A SĂNĂTĂȚII

Statisticile demonstrează că astăzi copiii noștri sînt, la vîrsta de 6 luni cu 3,8 cm mai înalți decît erau cei de aceeași vîrstă în 1950, iar adolescenții au cîștigat în înălțime, la 18 ani, peste 6,8 cm. Tînăra generație este mai voinică și mai sănătoasă, mai inteligentă și mai cultivată decît ființele vlăstare din oricare epocă trecută.

Explicațiile acestui atît de pozitiv fenomen sînt complexe. Ele încep încă din stadiul atentelor îngrijiri prenatale, trec prin perioada atît de delicată a primilor ani de viață și continuă prin minuțioasa grijă purtată celor mici pînă la vîrsta adolescenței. Vom nota, dintre atîtea date ce ne stau la dispoziție, că cele 11 500 de instituții preșcolare existente în 1973 cuprind aproape 600 000 de copii, că în actualul cincinal numărul locurilor în creșe și grădinițe sporește cu peste 72 000, respectiv 50 000. Să mai menționăm că alocațiile de stat pentru copii au ajuns la suma impresionantă de 6,7 miliarde de lei, urmînd să sporească pînă în 1975 la 7,4 miliarde, sau că rețeaua sanitară destinată celor mici cunoaște o creștere prioritară.

Dar capitolul «sănătate», ca și celelalte capitole consacrate grijii pentru om, cuprinde, în statul nostru, nenumărate alte date elocvente și pentru ansamblul populației. Așteptăm ca anul 1974 să aducă pe scara longevității noastre atingerea cotei 69, față de durata medie a vîrstei de 42 ani în 1932. Ajutoare în această cursă a vieții ne sînt cei peste 32 000 de medici și cele 107 000 de cadre medii sanitare, cele 179 402 paturi în spitale (față de circa 32 000 în 1938), faptul că într-un interval de circa 20 de ani cheltuielile statului pentru sănătatea omului au sporit de 13 ori.

LA DISPOZIȚIA CONSUMATORILOR

Știți cu ce suprafață s-a îmbogățit rețeaua comercială a țării în acest an? Cu peste 70 000 metri pătrați, adică cu sute de noi și complexe magazine moderne. Constănțenii și gălățenii au la dispoziție cîte un nou magazin universal, ca și cetățenii din Rm. Vîlcea, Vaslui, Petroșani, Craiova și alte orașe. În centrul Bucureștiului, «Cocorul», marele magazin de prezentare al industriei ușoare, și-a deschis și el porțile. Extinderea și modernizarea rețelei comerciale se încadrează în ritmurile înnoitoare ale întregii noastre vieți. Cei aproape 900 000 metri pătrați de spații comerciale ce s-au creat sau vor fi create în actualul cincinal, pentru care se investesc cu 75 la sută mai multe fonduri decît în perioada 1966 — 1970, vin în mod simțitor în întîmpinarea solicitărilor cetățenești. Ca și volumul, vizibil îmbunătățit, al desfacerilor de mărfuri și al prestărilor de servicii sînt simptome vizibile ale progresului economic și social.

JUMĂTATE DIN POPULAȚIE ÎN CASĂ NOUĂ

Imaginile cuprinse în această pagină ne sînt astăzi familiare tuturor. Nu există colț al țării în care urbanizarea, cu tot ce aduce ea ca nivel de confort și civilizație, să nu-și fi făcut pe deplin prezența. Mai puțin cunoscut este însă faptul că la sfîrșitul anului 1973 un milion de familii din orașele țării locuiau în apartamente noi, situate în blocuri moderne. Dacă adăugăm acestui milion de apartamente construite în mediul urban, în anii ce au trecut de la eliberare, locuințele noi ce împînzesc astăzi ulițele satelor (numai în perioada 1966—1970 numărul lor a fost de 260 000), constatăm că aproape jumătate din populația țării locuiește astăzi în casă nouă.

Proces care se amplifică și se dezvoltă necontenit. Cifra construcțiilor de locuințe în actualul cincinal este deosebit de spectaculoasă: peste o jumătate de milion de apartamente, adică aproape tot atîtea cîte s-au construit în patru cincinale anterioare.

Grupaj realizat de PAUL MARIAN

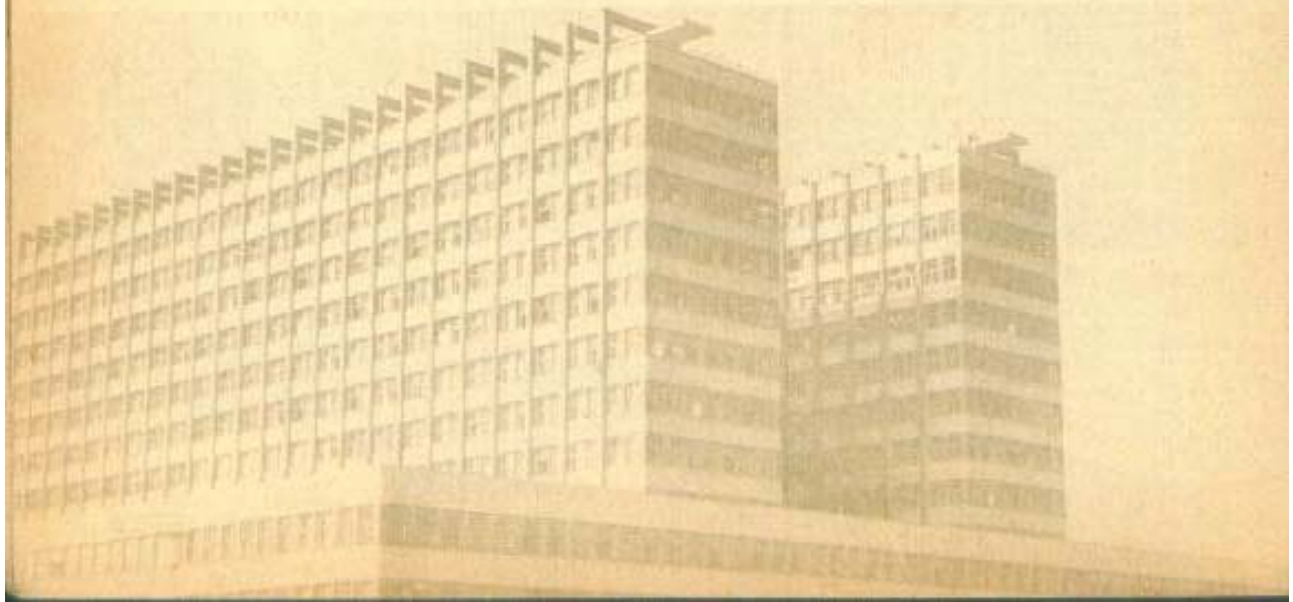

Primirea tovarășului Nicolae Ceaușescu pe aeroportul din Havana de către tovarășii Fidel Castro Ruz, prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist din Cuba, prim-ministru al Guvernului Revoluționar al Republicii Cuba, și Osvaldo Dorticos Torrado, președintele Republicii Cuba.

PRESTIGIUL ROMÂNIEI ÎN LUME

de **NICOLAE GHENEA,**
adjunct al ministrului afacerilor externe

Analiza dinamicii și evoluției situației internaționale prilejuiește constatarea că, în ultimii ani, pe fondul succesiunii rapide a evenimentelor se asistă la intensificarea unor fenomene curente și procese pozitive, au loc deplasări de poziții, se produc profunde mutații și schimbări înnoitoare pe diverse planuri — toate aceste categorii complexe exercitînd deja influențe deosebite asupra cursului dezvoltării istorice a omenirii.

Succesele deosebite obținute de poporul român în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, precum și politica externă a României socialiste elaborată și aplicată de Partidul Comunist Român, cu participarea și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., asigură astăzi țării noastre, pentru prima oară în istoria sa bimilenară, un binemeritat loc de frunte în rîndurile comunității internaționale.

În centrul activității de politică externă a statului nostru în domeniul relațiilor bilaterale se află în continuare preocuparea pentru adîncirea și dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală cu toate statele socialiste, pentru extinderea și diversificarea raporturilor cu alte partide comuniste și muncitorești, pe baza principiilor marxism-leninismului — contribuție importantă pe care partidul nostru o aduce la procesul de unire a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste, în lupta ce se desfășoară pentru afirmarea plenară a noilor pro-

cese şi tendinţe pozitive pe arena internaţională.

În elaborarea politicii sale externe, Partidul Comunist Român porneşte de la constatări şi considerente ştiinţifice, de la descifrarea sensului, perspectivelor şi finalităţii evoluţiei proceselor şi mutaţiilor novatoare politice, economice şi sociale, de la indivizibilitatea păcii, concepţie care corespunde deziderateior majore ale contemporaneităţii, cauzei păcii, destinderii, prieteniei şi colaborării, luptei împotriva imperialismului, a oricărui curs politic ce cultivă forţa, dictatul şi bunul plac, pentru participarea cu drepturi egale a ţărilor mici şi mijlocii la soluţionarea în intersul tuturor părţilor a marilor probleme internaţionale. România socialistă se pronunţă ferm pentru recunoaşterea şi transpunerea în viaţă de către toate statele a ansamblului de principii şi norme fundamentale ale dreptului internaţional — respectarea independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecul în treburile interne, egalitatea în drepturi, avantajul reciproc, dreptul imprescriptibil al fiecărui popor de a-şi hotărî de sine stătător propriul său destin potrivit voinţei şi aspiraţiilor sale, nerecurgerea la forţă şi la ameninţarea cu forţa.

«Politica de pace şi prietenie — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu — promovată de România socialistă se bucură de aprecierea unui număr tot mai mare de state, a adus poporului român noi şi noi prieteni pe toate meridianele. Această politică corespunde atît aspiraţiilor poporului român de a-şi consacra eforturile făuririi unei vieţi fericite, cît şi cauzei generale a prieteniei şi colaborării între popoare, a păcii în întreaga lume».

Referindu-mă la un aspect cantitativ al prestigiului ţării noastre, trebuie avut în vedere faptul că România întreţine astăzi relaţii diplomatice şi consulare cu 113 state, participă activ la un mare număr de organizaţii guvernamentale şi neguvernamentale, se include tot mai intens şi eficient în fluxurile mondiale de valori materiale şi spirituale.

În acelaşi timp, am în vedere cealaltă latură, aparent incomensurabilă, a prestigiului ţării noastre, care influenţează considerabil ponderea României în relaţiile internaţionale, şi anume receptivitatea şi autoritatea de care se bucură politica sa externă şi acţiunile sale diplomatice, stima şi prestigiul cu care sînt apreciate iniţiativele şi măsurile concrete promovate de România pentru democratizarea vieţii internaţionale şi edificarea de relaţii noi între statele lumii, în vederea definirii unei politici mondiale noi, capabilă să asigure participarea cu drepturi egale a tuturor statelor la construirea unei lumi mai bune şi mai juste, pentru a se pune ireversibil capăt cursului anacronic, imperialist, de dictat, forţă şi dominaţie, de ingerinţe în treburile interne şi externe ale statelor.

Pronunţîndu-se în favoarea soluţionării durabile, conform intereselor popoarelor, a problemelor internaţionale, a stărilor conflictuale şi de tensiune, indiferent de complexitatea lor, pe cale paşnică, prin tratative purtate cu bună-credinţă, în spirit constructiv, în spiritul ega-

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu Kurt Waldheim, secretarul general al O.N.U., care ne-a vizitat ţara în cursul anului 1973.

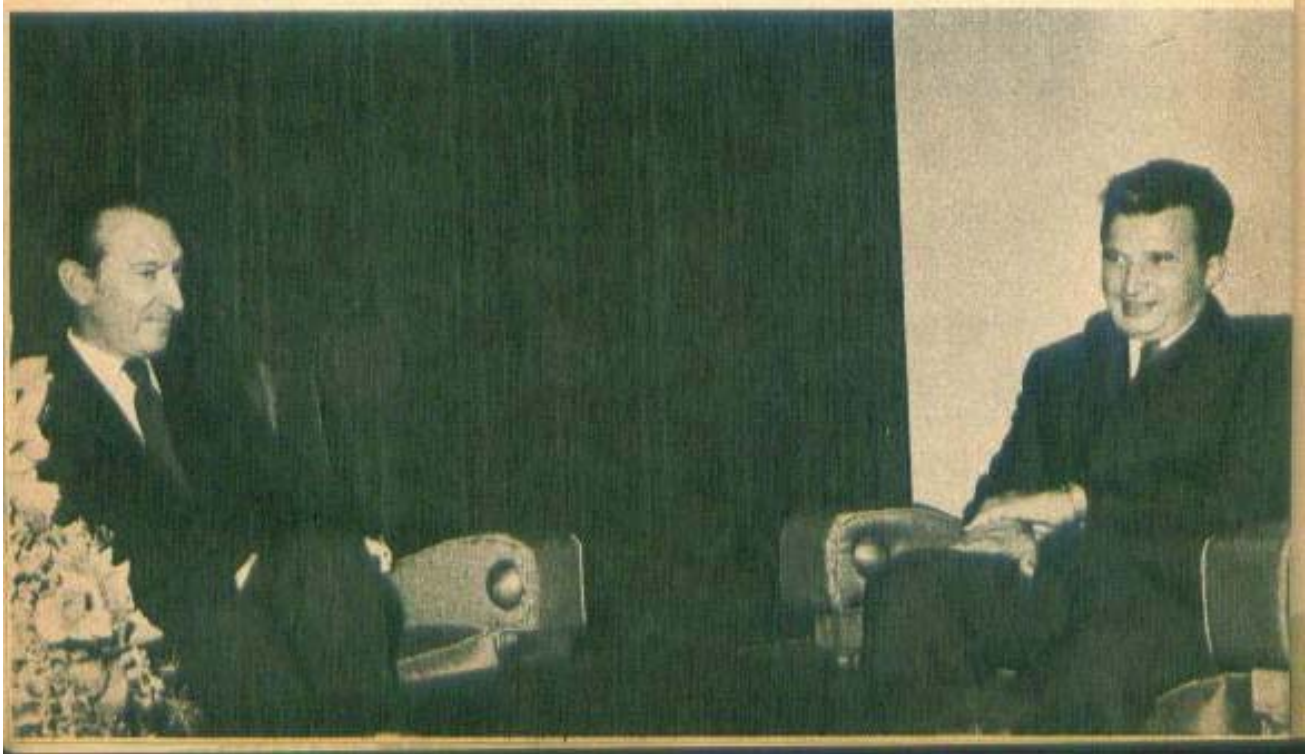

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu Jean Bedel Bokassa, președintele Republicii Africa Centrală, care a făcut o vizită neoficială în țara noastră.

lității în drepturi și respectului reciproc, România socialistă și-a adus contribuția sa oportună și originală nu numai la desfășurarea cu succes a negocierilor multilaterale ce se desfășoară pe arena internațională, dar și la depășirea unor momente de impas care au apărut pe parcursul acestor negocieri.

Afirmarea plenară a conștiinței națiunii noastre socialiste, contribuțiile de seamă ale țării noastre la O.N.U. și în cadrul Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa se bucură de o largă stimă în rîndul statelor lumii, sporesc justificat prestigiul României socialiste.

Reuniunile internaționale la care am participat, convorbirile pe care le-am avut cu omologi și diverși interlocutori străini mi-au prilejuit constatarea fericită că politica externă a partidului și statului nostru, înscriindu-se organic în acțiunile majore care determină soarta omenirii, se bucură de o largă audiență și sprijin din partea opiniei publice internaționale, a factorilor de decizie ai diverselor state, indiferent de regimul lor social-politic.

Maniera în care România își face cunoscută politica sa externă independentă, consecvența cu care promovează și aplică principiile și normele de bază ale dreptului internațional în diversele tratate de prietenie, declarații solemne, acorduri și comunicate comune reprezintă un model de relații între o țară socialistă și state cu alte regimuri social-politice, ceea ce sporește considerabil forța de atracție a socialismului, echivalează cu un sprijin deosebit acordat țărilor mici și mijlocii, și în special țărilor în curs de dezvoltare, în eforturile lor de a-și redefini, echilibra și diversifica relațiile lor externe.

Tovarășa Elena Ceaușescu vizitînd «Institutul columbian de bunăstare a familiei» din Bogota.

Politica marxist-leninistă a Partidului Comunist Român, activitatea deosebită a tovarășului Nicolae Ceaușescu pe planul relațiilor internaționale, ideile sale noi, curajoase și profunde, inițiativele sale de pionier prodigios pentru instaurarea unei lumi mai juste și mai bune sporesc considerabil și adaugă strălucire imaginii pe care România și-o proiectează azi în lume, ca țară socialistă angajată într-un efort considerabil de dezvoltare, care are o poziție și un cuvînt în dezbaterea problemelor de vocație universală.

Vizitele efectuate anul acesta de tovarășul Nicolae Ceaușescu în țări din America Latină, Pakistan, Iran, Olanda, Italia, San Marino și R.F. Germania, vizitele la București ale șefilor de state din Sudan, Iran, Volta Superioară, R.P.Congo și India, schimburile de vederi cu conducătorii unor partide comuniste și muncitorești, larga lor rezonanță pe arena internațională au contribuit considerabil la consacrarea unui loc de frunte pentru România în concertul națiunilor și statelor lumii.

Însemnătatea istorică a vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în America Latină, ca sol al prieteniei și solidarității poporului român cu popoarele vizitate, documentele, declarațiile solemne comune semnate cu statele respective marchează un moment de mare importanță politică pe arena internațională, cu forță de exemplu, prefigurînd adîncirea și extinderea colaborării pe multiple planuri între țările mici și mijlocii.

Nutresc convingerea fermă că anul 1974 va aduce noi recunoașteri și aprecieri de stimă și respect pentru politica externă promovată de Partidul Comunist Român și România socialistă.

SENTIMENTUL

ANGAJĂRII

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, înfăptuirea programului de dezvoltare a țării nu pot fi concepute fără participarea activă a femeilor la întreaga viață a societății. Plenara C.C. al P.C.R. din 18–19 iunie 1973 a direcționat căile prin care să se asigure femeilor condiții propice pentru o angajare plenară în efortul creator al întregului popor și pentru sporirea contribuției lor la actele de decizie, ceea ce presupune asumarea conștientă a răspunderilor sociale.

Almanahul «Femeia» s-a adresat unor personalități feminine din viața noastră socială cu întrebarea: Cum se manifestă sentimentul angajării și responsabilității femeii în epoca actuală?

UN PROCES DE ÎNRÎURIRE RECIPROCĂ

Ing. MAGDALENA FILIPAȘ,
membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președinta Uniunii sindicatelor din industria ușoară.

Prezența femeii, creșterea rolului ei, afirmarea sa în toate domeniile de activitate devin realități tot mai evidente în condițiile asigurării drepturilor egale cu bărbatul. Proces ce se realizează odată cu amplele și profundele transformări politice, sociale și economice din țara noastră, transformări care au o influență dublă asupra femeii: una generală — ca om al noii societăți — și una specială, care schimbă poziția și rolul ei în raport cu celelalte prezențe din societate.

În opera complexă de făurire a noii societăți din țara noastră, femeia își aduce un aport din ce în ce mai important, pe măsură ce procesul evolutiv o modelează și pe ea și îi alocă o poziție mai activă. Această înrîurire reciprocă are o importanță deosebită pentru progresul întregii societăți. De aceea Partidul Comunist Român acordă acestui proces o atenție mărită, în sensul dirijării și accelerării lui, determinînd astfel prezențe feminine deplin angajate în toate domeniile de activitate. Se materializează astfel gîndirea și năzuința celor mai progresiști înaintași ai omenirii, se realizează cerințele eticii, echității și demnității umane, care devin realități în plină evoluție.

Sentimentul angajării, abnegației, dăruirii, conștiinciozității în tot ce face sînt calități pe care femeia le-a avut întotdeauna, dar domeniul și nivelul de acționare care, de fapt, determină în mod substanțial rolul și poziția ei în societate diferă mult de la o etapă la alta.

Femeia a reușit să iasă din strîmtoarea căminului familial — fără să-l părăsească, menținîndu-și rolul de mamă și soție —, ea a devenit din ce în ce mai prezentă în sfera producției de bunuri materiale și spirituale, în viața economică, socială și politică a patriei socialiste. Semnificativ pentru angajarea femeilor în procesul producției de bunuri nu este însă numai participarea numerică din ce în ce mai mare — și ea foarte importantă —, ci și creșterea participării calitative. Ponderea femeilor care efectuează munci de înaltă calificare, care își aduc aportul în cercetarea științifică, care conduc instituții sau întreprinderi importante, deși în continuă creștere, s-a realizat într-un ritm lent, cu toate că femeile cărora li s-au încredințat munci calificate sau de înaltă răspundere — în majoritatea cazurilor — au dovedit reale aptitudini, seriozitate, conștiinciozitate, perseverență, oferind astfel garanții asupra egalității capacităților.

În angajarea femeilor la munci simple există o veche tradiție. În prezent, dezvoltarea în ritm susținut a întregii economii presupune antrenarea unor noi capacități de forțe de muncă, bazate în mare parte și pe forța de muncă feminină. Astfel, participarea femeii în producție în număr din ce în ce mai mare devine nu numai posibilă, ci și necesară, deschizîndu-se larg aproape toate porțile pentru accesul ei în cîmpul muncii.

Dacă există o preocupare susținută pentru antrenarea femeii în domeniul economic-social, nu în aceeași măsură există interes pentru formarea ei profesională, pentru promovarea ei, pentru ușurarea îmbinării armonioase a activității casnice tradiționale cu cea de producție.

În acest sens, alături de preocuparea pentru formarea unei conștiințe înalte se pune tot mai mult problema bugetului de timp. Pentru pregătirea politică și profesională, pentru educarea și formarea noii generații, a copiilor — exemplific numai două cerințe din cele mai importante ale femeii de azi — este nevoie de timp, timp care trebuie să fie economisit prin ajutorul pe care trebuie să-l ofere familia și societatea (ceea ce presupune multe, între care aprovizionarea bună, servicii accesibile, împărțirea sarcinilor în familie și în primul rînd un regim de lucru cît mai rațional în cîmpul muncii).

Dacă participarea femeii la munci de calificare simplă sau medie se pune mai mult sub aspectul condițiilor, în accesul spre treptele superioare — munci de înaltă calificare, munci de răspundere — apar și alte aspecte. Unele din acestea se referă la însăși propria persoană (conștiință, pregătire, temperament, mentalitate etc.), altele la cei care trebuie s-o promoveze și s-o ajute (neîncredere, subapreciere, conservatorism). Exemple în acest sens se pot da chiar din ramura industriei ușoare, unde procentul forței de muncă feminine este de circa 70 la sută, unde există un număr important de femei cu înaltă calificare, tehniciene, inginere și totuși numărul lor în funcții de răspundere este redus, începînd chiar de la prima treaptă, conducerea formațiilor de lucru.

În ultima perioadă, ca răspuns la Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, există în această direcție o preocupare mai deosebită, dar mai este încă loc de mai bine. Avem multe de făcut pentru traducerea în viață a sarcinilor trasate de partid, pentru transformarea drepturilor înscrise în fapte reale. Avem, de asemenea, multe de făcut și pentru a susține cu noi fapte aprecierile secretarului general al partidului la adresa femeilor, de a ne valorifica mai din plin capacitățile, de a ne angaja mai plenar, direct, prin noi înșine, și indirect, prin copiii noștri, alături și împreună cu tovarășii noștri de viață și de muncă, pentru progresul patriei.

EXIGENȚELE SÎNT ACELEAȘI, SITUAȚIILE DIFERĂ

DUMITRA ANTONIE,
bobinatoare la Uzinele «Electroputere», secretara organizației de partid nr. 6, membră în Comitetul județean de partid Dolj

M-am bucurat foarte mult că o plenară a Comitetului Central al partidului a analizat condiția femeii în ansamblu și că printre măsurile stabilite se află sporirea numărului femeilor pregătite prin școli profesionale și tehnice. Aceasta se va răsfrînge pozitiv atît asupra femeii ca persoană, cît și asupra colectivității.

Eu sînt dintre puținele muncitoare de la «Electroputere» care au la bază școala profesională și singura femeie de la secția mașini rotative încadrată în categoria a IV-a (sînt șefă de echipă). Din 1956 și pînă în urmă cu un an-doi, grupul școlar al uzinelor a pregătit în exclusivitate băieți. Femeile, angajate numai în cazuri extreme și cu multe intervenții, au fost calificate la locul de muncă. În general vorbind, sînt atente, îndemînatice, disciplinate. Nu întîrzie, nu lipsesc nemotivat, folosesc eficient timpul. Cînd intervine însă ceva nou, atunci ies la iveală lacunele nivelului scăzut de instruire tehnică și chiar școlară (unele au patru clase, făcute acum 20—30 de ani). Unele muncitoare calificate la locul de muncă nu sesizează importanța modificărilor aduse tehnologiilor de fabricație și ca atare le este mai greu să renunțe la rutină.

Comitetul de partid al uzinelor a analizat și criticat situațiile descrise mai sus. La insistența sa, grupul școlar a început să primească și fete. Am aflat însă că sînt pregătite numai pentru uzina din Filiași. Tare am fi dorit să ne împrospătăm și noi rîndurile cu cîteva absolvente de școală profesională, să le putem forma aici, în organizația de bază a cărei secretară sînt, numărul femeilor este mic, din cauză că avem puține muncitoare care întrunesc condițiile de studii ce se pun azi la primirea în rîndurile comuniștilor. Exigențele sînt aceleași pentru ambele sexe, dar situațiile diferă. Asemenea dileme nu vor mai exista în viitor dacă se va trece hotărît la aplicarea indicațiilor partidului privind crearea condițiilor optime pentru munca și viața femeilor.

FAPTELE NE EXPRIMĂ

Dr. OLIMPIA SOLOMONESCU
președinta Comitetului județean al femeilor Prahova

Ca participantă la lucrările plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, păstrez adînc întipărite în minte îndemnurile secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a acționa intens pentru ca femeia să beneficieze în mod efectiv de statutul social pe care partidul i l-a creat.

Din pluralitatea problematicii discutate în plenară reies îndatoriri pentru toate forurile de partid și de stat și bineînțeles și pentru comitetele de femei. Printre acestea, situez pe prim plan sporirea rolului femeii în procesul de producție, domeniu în care am înțeles că este nevoie nu numai de corectarea unor greșeli, ci de înlăturarea definitivă a mentalității care a frînat atragerea în producție a unor atît de importante resurse de forță de muncă.

Am salutat cu bucurie hotărîrea plenarei ca noi, comitetele de femei, să colaborăm mai strîns și să răspundem solidar cu sindicatele de problemele pe care le ridică femeia muncitoare.

Intuiesc că în acest fel femeile vor avea posibilitatea de a înțelege în totalitate schimbările intervenite în statutul lor social, pe de o parte, iar pe de alta se vor deschide căile firești pentru soluționarea unor probleme ca: promovarea femeilor, aplicarea integrală a legislației de ocrotire a salariatei, ridicarea calificării și pregătirii ei profesionale etc.

În economia prahoveană, din numărul total al salariaților 65 000 sînt femei. Dezbaterile și colocviile organizate de biroul comitetului județean al femeilor ne-au dovedit existența unei deosebite creativități profesionale a femeilor în rîndul tuturor categoriilor socioprofesionale.

Comitetul județean este preocupat de cunoașterea cît mai exactă a resurselor de muncă feminine din județ și de crearea condițiilor necesare pentru atragerea acestora în producție, de utilizarea forței de muncă feminine în locuri cît mai adecvate structurii morfofiziologice și determinismului lor biologic, de respectarea legislației muncii, cu atenție deosebită asupra măsurilor de ocrotire a mamei și copilului. În acest sens, urmărim în prezent punerea în funcțiune, la termenele stabilite, a investițiilor destinate instituțiilor pentru copii (creșe, grădinițe).

Tot printre problemele de bază ale muncii noastre situăm acțiunile de explicare a rolului important pe care îl are femeia în societate, de a da viață, a crește și educa copiii, în asigurarea însăși a tinereții națiunii noastre socialiste.

COMPETENȚĂ ȘI COMBATIVITATE

LETIȚIA IONESCU,
director general în Ministerul Muncii

Grija conducerii partidului pentru condiții de muncă și viață, pentru promovarea femeilor în funcții de răspundere, reflectată în documentele plenarei din 18—19 iunie 1973, constituie un puternic stimulent pentru sporirea contribuției femeilor la îndeplinirea programului trasat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională.

Sentimentul angajării, cred eu, presupune o poziție combativă în toate împrejurările vieții, punerea mai presus a intereselor generale decît a celor personale, analiza critică a fenomenelor, pentru a interveni la timp acolo unde este necesar. Așa ne-a învățat partidul și ne-am făcut un crez în viață din aplicarea principiilor sale.

După părerea mea, creșterea rolului femeii în viața societății va fi posibilă dacă prin toate mijloacele de propagandă se va milita pentru schimbarea mentalității bărbaților asupra posibilităților femeii de a organiza și conduce compartimente importante de muncă. Atunci nu va mai fi necesar ca plenarele de partid să dea sarcini bărbaților pentru promovarea femeilor, aceasta realizîndu-se în mod automat pe baza competenței profesionale și politice.

Pentru ca munca femeilor să poată deveni competitivă cu a bărbaților, la nivelul întregii economii, este necesar, pe de o parte, ca răspunderile familiale să fie împărțite mai echitabil, iar pe de altă parte serviciile să fie bine puse la punct și accesibile nivelului mediu de venituri.

Consider că rezolvarea problemelor feminine în complexitatea lor se cere a fi urmărită de o instituție specializată. Aceasta, prin statistici bine puse la punct, ar deține un sistem informațional care ar putea ajuta la elaborarea măsurilor optime pentru asigurarea dezvoltării multilaterale a femeii. În prezent, unii tovarăși, bine intenționați, trag tot felul de concluzii greșite în legătură cu femeile, din cauză că dețin date incomplete. Mi s-a întîmplat zilele trecute să aud de statistica pe care o conduce un medic în legătură cu recuperarea medico-socială și din care a tras următoarea concluzie: «Femeile sînt foarte greu de recuperat după ce se îmbolnăvesc, deoarece nu urmăresc cu atîta grijă ca bărbații procesele recuperatorii; ele se plictisesc mai repede». La aceasta eu aș răspunde: «Tovarășe doctor, ați verificat atribuțiile suplimentare (în afara locului de muncă) ale femeilor respective: cîți copii au, pentru cîte persoane asigură pregătirea meselor și îngrijirea?» Prin acest exemplu am vrut să arăt că ministerele trebuie să studieze problematica specifică femeilor, bazate pe date reale, care să conducă la elaborarea unor concepții de perspectivă, în vederea îndeplinirii sarcinilor de partid legate de creșterea rolului femeilor în viața societății.

O OPȚIUNE ÎNTR-UN TIMP ISTORIC CONCRET

Lector univ. ANA GLUVACOV,
membră de partid din ilegalitate

În împrejurările grele ale luptei revoluționare, nenumărate au fost femeile care au dat pilde de responsabilitate autentică, socială și națională, de manifestare plenară în acțiuni pentru interesele patriei și poporului.

Vorbind despre rolul femeilor în lupta revoluționară, încă din 1895, Panait Mușoiu, unul dintre exponenții mișcării socialiste din țara noastră, se exprima elocvent: «Acolo, femeile n-au fost auxiliare, sprijinitoare, inspiratoare ale unor bărbați iluștri. Într-adevăr, multe dintre ele și-au arătat destoinicia în compania unor tovarăși vrednici. Dar n-au lipsit acelea care s-au manifestat de sine, vădind atîtea calități distinse, atîtea însușiri surprinzătoare»...

Angajarea liberă și responsabilă a femeilor în lupta revoluționară pentru progres social a fost întotdeauna o opțiune într-un timp istoric concret și a presupus riscurile acelei vremi. Ar fi greu să enumerăm șirul lung al revoluționarelor care au făcut parte integrantă din marea armată a patrioților comuniști, dăruindu-și întreaga lor capacitate și uneori și viața pentru fericirea României. Astăzi, prin munca și faptele noastre, dovedim hotărîrea nestrămutată de a fi demne continuatoare ale femeilor revoluționare. Responsabilitatea și angajarea, acum ca și întotdeauna, exprimă contopirea cu năzuințele poporului, dorința de a te înscrie printre creatorii de noi și autentice valori, la nivelul exigențelor contemporane.

În condițiile socialismului în România, rolul femeii este să participe la acțiuni și fapte care să dăinuie în istorie. De aici necesitatea creșterii responsabilității față de deciziile pe care le luăm, sau la care participăm, pe plan social, familial sau individual.

Creșterea prezenței feminine în conducerea societății presupune activismul ei în toate domeniile economice, politice, sociale. Angajarea și responsabilitatea astăzi le-aș înmănunchea în următoarele cerințe: contribuție concretă, efectivă pentru sporirea avuției materiale și spirituale a societății noastre, pe măsura capacității, competenței și posibilităților fiecăreia; străduință și perseverență pentru pregătirea profesională și de specialitate; un nivel politic și ideologic care să permită găsirea soluțiilor optime, cu efort material și uman minim și cu maximum de eficiență economică și socială; receptivitate la tot ce este nou, spirit inventiv, creator; înaltă răspundere în evaluarea reală a consecințelor imediate și de perspectivă ale deciziilor și acțiunilor noastre pe plan social și familial.

DIMENSIUNILE RESPONSABILITĂȚII FEMEII

Ing. JULIETA LIPȘA,
secretar al
Comitetului municipal de partid Tulcea

Că femeia trebuie să joace un rol major în societate mi se pare logic și firesc. Istoria umanității a vitregit-o îndelungă vreme, și locul care i se cuvine în viața economică, politică și socială și-l cîștigă abia în societatea noastră, într-o orînduire care se vrea a rațiunii totale și a adevărului integru, unde înalte principii morale așază viața sub toate aspectele pe temeiuri de granit.

Despre responsabilitatea femeii se discută mult. Aș sublinia și eu că munca de conducere nu trebuie privită doar ca o binemeritată cinste, ci mai ales ca o înaltă datorie. Trebuie să dăm mai mult societății, să luptăm cu prejudecățile, să convingem că femeia poate fi nu numai mamă și soție ideală, dar și o participantă activă pe tărîm economic, politic, social.

Programul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate va fi și opera noastră, a femeilor, multe la număr, sîrguincioase, cu capacitate de dăruire superioară. Am încredere în forța de creativitate a femeii ca și în spiritul ei practic, constructiv, sînt sigură că, participînd la elaborarea de măsuri și hotărîri necesare dezvoltării sociale, în prezent și în perspectivă, aduce un mare serviciu poporului.

Subliniind importanța femeii în viața socială, nu înseamnă că rămîn pe plan minor funcțiile de soție și mamă. Activînd intens și divers în viața socială, femeia își sporește valențele pedagogice, putînd da copiilor o educație și o instrucție substanțial îmbogățite. Aceasta numai dacă își folosește judicios timpul și dacă societatea la rîndu-i îi vine în ajutor.

Dimensiunile mai mari decît în trecut ale responsabilității femeii atrag schimbări subtile, dar profunde pe planul concepțiilor despre rolul ei, creează noi modele de organizare a vieții familiale, influențează însuși modul general de viață. Propaganda de partid are menirea să studieze aceste fenomene sociale, să sesizeze noul, să-l susțină, să ajute la răspîndirea lui. Dezvoltarea conștiinței politice și cetățenești a femeilor reprezintă o sarcină de partid pe care înțelegem să o ducem la îndeplinire cu toată consecvența.

SÎNT O MAMĂ CU... 3007 COPII

CASANDRA NECHITA,
medic pediatru și mamă a 7 copii, decorată cu Ordinul «Gloria Maternă» clasa a III-a

Cum de v-ați hotărît să dați viață la atîția copii? Nu vă acaparează tot timpul liber? Nu vă obligă la unele renunțări?» Acestea sînt de obicei întrebările ce mi s-au pus, uneori direct, alteori pe ocolite, de colegi, de cunoscuți și de necunoscuți. Ce le-aș fi putut răspunde decît că iubesc copiii! Din acest motiv mi-am ales și profesiunea de medic pediatru. În familia mea, ca și a soțului (sîntem din Rădășenii lui Sadoveanu), am fost mulți frați și surori. Ne-am ajutat unii pe alții, sîntem foarte uniți. Și, bineînțeles, am vrut ca și copiii noștri să crească la fel: să nu fie egoiști, răsfățați (de obicei acestea sînt relele copiilor unici), să iubească munca și învățătura. Eu și soțul (ofițer) avem salarii bune, deci putem asigura copiilor cele necesare pentru o dezvoltare fizică și intelectuală armonioasă. Nu facem lux, nu oftăm după mașină (nouă ne-ar trebui un microbuz!), dar ne simțim fericiți. Avem copii foarte buni; o fată și șase băieți. Georgeta, care-i cea mai mare, are 16 ani, iar Mihail, care-i cel mai mic, doi ani. Se cresc unii pe alții, însă trebuie să recunosc că de mare ajutor îmi este sora mea, care locuiește la noi. Fiindcă eu, pe lîngă copiii de acasă, îi mai am și pe cei 3 000 din circumscripția sanitară 13, din cartierul Lunca Jiului-Craiova. Pediatria e o profesie care te solicită intens. Copilul mic nu-ți poate zice ce-l doare, nu poate descrie simptomele, iar unele mame nu spun întotdeauna adevărul, mai ales cînd sînt vinovate de greșelile din alimentația sugarului. Uneori consult cîte 40—50 de copii zilnic, firește rămînînd în cabinet și peste orele de program. Cel mai mult mă lupt cu tulburările de nutriție, datorită ignoranței unor mame, nivelului lor cultural și sanitar scăzut. Nici în concediu n-am fost liniștită din cauza celor aproape 200 de copii pînă la un an pe care îi am în ocrotire. I-am scris sorei de ocrotire să fie cu ochii în patru. Ne-am angajat să menținem la ZERO indicele de mortalitate infantilă și pînă în prezent am reușit. Cu trudă, bineînțeles, și cu dragoste de mamă!

23 AUGUST

în amintirea contemporanelor

MĂRTURIA UNEI GENERAȚII

de ELISABETA MORARU

În 1974 se vor împlini 30 de ani de la insurecția națională antifascistă armată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român. Timpul n-a estompat cu nimic emoția noastră în fața aducerii aminte a zilelor fierbinți, în care poporul își croia drumul său cu desăvîrșire nou.

Partidul Comunist Român, inițiatorul, organizatorul și conducătorul luptei victorioase pentru răsturnarea dictaturii fasciste, și-a desfășurat, cum bine știm, activitatea în condiții de ilegalitate și teroare. Dar devotamentul comuniștilor pentru cauza libertății poporului mergea pînă la acceptarea riscului sacrificiului suprem. Iar femeile «nu au făcut cu nimic mai puțin decît au făcut bărbații în diferite împrejurări grele ale luptei revoluționare», așa cum a subliniat, de multe ori, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În rîndurile ce urmează, cîteva militante ale mișcării revoluționare din țara noastră încearcă să reconstituie cîteva momente ale luptei împotriva fascismului, luptă ce a culminat cu insurecția națională antifascistă armată din August 1944 și participarea României la războiul antihitlerist.

„LUPTA PENTRU LIBERTATE ERA ÎNSUȘI SCOPUL VIEȚII NOASTRE"

Ronea Gheorghiu, membră a Partidului Comunist Român din 1926, îmi povestește despre grevele și manifestațiile din cel de-al patrulea deceniu al secolului nostru, despre urmăriri și arestări, despre evenimente pe care le-a trăit, oameni pe care i-a cunoscut, cu care a colaborat în Comitetul Central al U.T.C., a cărei membră a fost în perioada 1932—1939, și pe linie de partid, ca membră a Comitetului regional Moldova (1932—1933) și prim-secretar al Comitetului județean Bacău (1934)*.

„Îmi amintesc acțiunile din toamna lui 1940, după dictatul imperialist de la Viena, impus de Germania hitleristă și Italia fascistă. Partidul s-a ridicat imediat împotriva acestui act monstruos care ciuntea trupul țării, a organizat manifestații de protest la Cluj, Timișoara, București și în alte localități. Pe atunci eram instructor al Comitetului Central al P.C.R. Tovarășii din conducere s-au gîndit să mă trimită în Dobrogea, ca să mă pot vedea și cu soțul meu, Petre Gheorghe, secretar al comitetului regional de partid, cu care nu mă văzusem aproape patru ani, căci fusesem închisă. Dar pînă la urmă am plecat la Cluj să reorganizez comitetul regional al U.T.C. (avusese loc o cădere), să refac legătura cu partidul, să facem rost de mijloace de tipărire și să scoatem un număr al «Scînteii» care să înfiereze dictatul de la Viena. În general, trebuia să creăm condiții pentru editarea ziarului la Cluj, pînă la reorganizarea tipografiei ilegale în Capitală, deoarece cea veche căzuse. După ce m-am achitat de îndatoriri, am fost trimisă — în toamnă — să lucrez în Moldova. Activitatea noastră principală era îndreptată spre găsirea căilor, formelor, metodelor de a organiza rezistența împotriva legionarilor și a dictaturii militaro-antonesciene. O deosebită însemnătate pentru orientarea noastră a avut-o elaborarea de către C.C. al P.C.R. a platformei-program din 6 septembrie 1941. Analizînd minuțios situația concretă din țară, partidul a stabilit că obiectivul nostru principal trebuie să fie constituirea unui front unic național, care să cuprindă toate forțele patriotice. Obiectivele precizate în platforma program: răsturnarea dictaturii fasciste, formarea unui guvern al independenței naționale compus din reprezentanții tuturor forțelor patriotice, ieșirea din războiul antisovietic și alăturarea României la coaliția Națiunilor Unite, alungarea trupelor hitleriste din țară și eliberarea părții de nord a Transilvaniei de sub dominația horthystă — au fost larg popularizate de comuniști, în discuții de la om la om, prin presa ilegală, manifeste, apeluri, chemări.

Pe vremea aceea eram instructor nu numai pentru Moldova, ci și pentru Valea Prahovei și București. În această calitate am avut prilejul să cunosc eforturile depuse de comuniști pentru crearea Frontului Patriotic Antihitlerist. S-au dus tratative cu toți cei ce nutreau sentimente antinaziste, indiferent de poziția lor ideologică. Eforturile au fost încununate de succes. În a doua jumătate a anului 1943, Frontul Patriotic Antifascist s-a realizat cu elemente democratice, progresiste, unii dintre ei fiind chiar membri în conducerea partidelor național-țărănist și liberal.

Partidul a inițiat prin membrii săi acțiuni de sabotaj în București la «Malaxa», Gaz și Electricitate, C.F.R., «Wolf», «Vulcan», precum și în numeroase alte centre ale țării. Am organizat la Bîrlad acțiuni împotriva rechizițiilor și tăierea firelor de telegraf. Erau folosite scrisorile ce soseau de la ostașii de pe front, în care aceștia arătau cum se purtau hitleriștii cu ei. De pildă, în retragerea de la Stalingrad și Voronej (hitleriștii tăiau mîinile soldaților români care se agățau de ultimele camioane în retragere). S-a intensificat propaganda antihitleristă, creșteau ura și revolta care mocneau în popor, în armată și se înmulțeau dezertările de pe front.

Ronea Gheorghiu recompune în fața mea o întreagă etapă istorică eroică, dureroasă și dură. Mă cutremur de cîtă suferință a putut să aibă parte. Deși ea nu insistă la acest capitol. Viața personală e pusă doar între paranteze.

«În 1943, Petre Gheorghe, secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R., a fost arestat. Presimțeam că se duce la moarte sigură. Simțeam că era ceva dubios cu persoana cu care trebuia să se întîlnească. Am încercat să-l opresc, dar n-a fost chip! Datoria era la el mai presus de orice! Lupta pentru libertate și independență națională era însuși scopul vieții noastre. Cu un dosar alb, a fost condamnat la moarte prin îm-

* Partidul folosea cadrele sale după nevoi, și în munca de conducere a U.T.C., și în conducerea de partid.

pușcare. Deși am făcut numeroase intervenții și încercări de a-i organiza o evadare, n-am reușit».

O întreb cum de n-a fost ea însăși arestată în cursul războiului. Siguranța o cunoștea, făcuse și închisoare cîțiva ani pentru vina de a fi comunistă.

„Sute de oameni mi-au oferit adăpost. Am trăit într-o strictă ilegalitate, cu buletin fals. Uneori, schimbam și cincisprezece case într-o zi. Ultima oară m-a găzduit o muncitoare de la o fabrică metalurgică. Îi zicea Florica. Inițial, nu știa nimic despre lupta comuniștilor. Dar, după ce m-am apropiat de ea, după ce i-am explicat ce vrem, a început să mă ajute. În ajunul zilei de 23 August, trăgeam împreună la șapirograf apeluri semnate «Un grup patriotic». Seara le-am răspîndit pe Rahova, Linăriei etc. (Aveam un șapirograf și în comuna Cornetu, de unde trimiteam manifeste, apeluri la Alexandria, Buda și în satele din jur.)

N-aș putea reda starea mea sufletească din ziua insurecției. Mă gîndeam la lungul șir de jertfe pe care le-a dat partidul, la toți aceia care n-au mai apucat să se bucure de victoria noastră: la Olga Bancic, pe care eu am adus-o în U.T.C., la Donca Simo, cu care am activat și am stat în închisoare, la Elena Pavel, Filimon Sîrbu, Ada Marinescu, soții Paneth, Vasile Tudose, Suzana Pîrvulescu, Lazăr Grünberg, Bernat Andrei, Ștefan Plavăț și alții, și alții, și alții. Ca să nu mai vorbesc de Petre Gheorghe, prima și ultima mea dragoste. Dar-nici eu, nici ceilalți tovarăși nu ne puteam lăsa pradă durerii. Știam că sacrificiul n-a fost în zadar și că munca care începea pentru transformarea revoluționară a societății ne va cere aceeași dăruire totală".

„RĂZBOIUL M-A DETERMINAT SĂ TREC LA ACȚIUNE"

Drumurile care duceau către partid erau diferite. Fiecare a mers pe al său. Ecaterina Dan s-a apropiat de partid pe calea ideilor. «Ideologic eram pregătită, dar întîrziam în hotărîrea de a deveni activist de profesie. Motivația era sentimental feminină: mă stăpînea teama că-mi voi destrăma familia. Precipitarea evenimentelor, ocuparea țării de către hitleriști, războiul m-au determinat să trec la acțiune, indiferent de prețul pe care ar fi trebuit să-l plătesc. După căderea lui Sanielevici, la 1 mai 1942, am fost ilegalizată». Asta înseamnă că a trebuit să-și părăsească casa, rudele, să trăiască printre străini, cu buletin fals, să-și învingă mereu impulsul de a trece pe la ai ei.

„În iulie 1942 am fost cooptată în Comitetul județean de partid Ilfov și am devenit locțiitorul secretarului, respectiv al lui Petre Nicolae. Răspundeam de îndrumarea aparatului tehnic al Capitalei, de munca cu femeile, tineretul, Apărarea Patriotică, comisia financiară și de sectorul Albastru. Cu ghidul Capitalei în mînă stabileam itinerarele — intrări, ieșiri din străzi, alibiuri — pentru echipele din aparatul tehnic care împrăștiau manifeste, fluturași, avînd grijă să nu se întîlnească o echipă cu alta. Bineînțeles că mă duceam să și controlez rezultatele acestor acțiuni».

Munca ilegală însemna întîlniri în case conspirative pentru a transmite directive comuniștilor ce lucrau pe linie de tineret, femei, Apărare Patriotică, însemna întîlniri cu intelectuali antifasciști. Munca ilegală însemna să redactezi manifeste sau articole pentru «România liberă» în care să expui punctul de vedere al partidului în diverse probleme la ordinea zilei. „Am scris articole despre suferințele și privațiunile pe care războiul hitlerist le-a impus femeilor, articole care s-au publicat în numerele 1 și 3 ale «României libere». După 4 aprilie 1944, am fost colaboratoarea lui Constantin Agiu, membru al C.C. al P.C.R., menținînd legătura între el și Ștefan Voitec, membru al conducerii P.S.D. Manifestul de 1 Mai 1944 a fost văzut și aprobat de conducerile ambelor partide muncitorești și semnat de Frontul Unic Muncitoresc. Cel mai important lucru este faptul că, după crearea F.U.M., muncitorii din întreprinderi, comuniști și social-democrați, au început să acționeze tot mai mult împreună. Era condiția de bază pentru desăvîrșirea alianțelor pe linia Frontului Național Antifascist. După cum este bine știut azi, conducerea partidului comunist a întreținut legături cu cercurile palatului și partidele burgheze, nehitleriste, în vederea pregătirii insurecției naționale antifasciste armate, pentru răsturnarea guvernu-

lui antonescian și întoarcerea armelor împotriva adevăratului dușman al României, Germania hitleristă. În seara zilei de 23 August, la orele 19, m-am dus la una din întîlnirile cu tovarășul Ștefan Voitec, pe strada Principatele Unite. El mi-a spus că România a întors armele. M-am simțit deodată eliberată de apăsare, destinsă. Doream să-mi văd imediat familia (știam că în timpul cît lipsisem de acasă — doi ani — mama fusese greu bolnavă). Seara de 23 August a fost de neuitat. Grupuri de oameni, de diferite vîrste, își manifestau cîntînd bucuria pe străzi... Pe urmă au început nemții bombardamentele. După încetarea alarmei, am pornit printre dărîmături să caut locuințele tovarășilor noștri și să-i convoc la comandamentul din Aleea Zoe. Merită subliniate felul cum a pregătit partidul trecerea de la munca ilegală la cea legală, operativitatea în organizarea sediilor, a muncii, a repartiției cadrelor".

După 23 August 1944, Ecaterina Dan a îndeplinit diferite munci de răspundere, printre altele și pe aceea de însărcinat cu afaceri al României în Suedia.

O MAMĂ CONDAMNATĂ LA MUNCĂ SILNICĂ PE VIAȚĂ ȘI UN COPIL NĂSCUT ÎN ÎNCHISOARE

Maria Hulubescu a fost tot timpul alături de mișcarea revoluționară. Era soția unui muncitor ceferist, participant la greva din 1933, a unui om internat în lagăr din 1940 pînă în 1943 și apoi din nou, pînă la eliberare. Ca și alte neveste, ducea pachetele primite de la Ajutorul Roșu și făcea legătura cu cei din afară. Motive suficiente ca să fie ea însăși arestată, la sfîrșitul lui 1943, și condamnată la muncă silnică pe viață. Ce fel de suflet au avut judecătorii care au putut să smulgă o mamă de lîngă cei trei copii ai săi? Iar pe drum venea al patrulea, care s-a născut în închisoarea de la Brașov. Maria Hulubescu îmi povestește scene dramatice. „Eram lăuză, copilul avea doar șase zile cînd s-a primit ordin să fim transferate de la Brașov la Mislea. În gara Cîmpina, 20 de gardieni așteptau 15 femei cu copii în brațe. Trebuia să mergem pe jos pînă la Mislea. O cotigă trasă de un măgar ne cără boccelele. Femeile au insistat să urc și eu peste bagaje, deoarece eram bolnavă. Pe drum ne-a prins ploaia. Am ajuns la închisoare ude pînă la piele. Pe băiețel l-am botezat Ilie, după Ilie Pintilie. Numai eu știu cum m-am chinuit să-l țin curat, să-l hrănesc, să-l fac să vadă o rază de soare.

Ziua de 23 August n-o s-o uit niciodată! „Eram la Mislea. Constanța Crăciun s-a suit pe o masă strigînd: «Fetelor, sîntem libere!». Am început să cîntăm internaționala și alte cîntece revoluționare. Gardienii stăteau și ne priveau. Eram nerăbdătoare să ieșim din închisoare, dar nu se putea chiar în acea zi. Deoarece nu existau mijloace de transport, comunistele au pornit pe jos spre București. Numai eu și Ecaterina Vereș, care aveam copii, a trebuit să mai așteptăm pînă la sosirea unui camion. Aceasta s-a întîmplat la 29 august. Peste tot pe unde treceam vedeam grozăviile războiului. Dar pe tot parcursul, pînă la sediul Apărării Patriotice din București, oamenii ne-au întîmpinat cu flori. La Apărare am fost fotografiată cu copilul în brațe. Poza a apărut apoi în «România liberă». Astfel, soțul meu, care se găsea atunci la Brăila, a putut să afle că trăim"

FIICELE CETĂȚII

de MIHAI NEGULESCU

Vocația civică a femeii deține o nobilă ascendență în istorie. Exemple de aleasă valoare constelează veacurile românești cu dovada puterii de gînd și simțire ce a stat temelie de neclintit ființei neamului. De la Dochia la Vrîncioaia și de la Doamna Stanca la Ecaterina Teodoroiu, onomastica eroică a amintirii păstrează neumbrite chipuri de femei române. Ana Ipătescu ori Olga Bancic sînt alte simboluri, arătînd din filele unor ani de luptă și speranță că pentru propășirea patriei femeia a știut să se integreze Revoluției. Dar constelația pilduitoarelor chipuri de soră, soție și mamă nu poate

fi adunată în cuadraţi tipografici. Mai cu seamă anii ce au urmat insurecţiei naţionale antifasciste armate au arătat generoasa putere de dăruire, pentru crezul suprem al iubirii de ţară, a milioane şi milioane de femei. Însemnele de Mamă-Eroină stau alături, se îngemănă, cu steluţa titlului de Erou al Muncii, al construcţiei, al creaţiei socialiste.

Dumneavoastră, stimate cititoare, cunoaşteţi din propria trăire suportul moral al interesului pentru grijile obştei, pentru destinul patriei. După cum nu cred în femeia care nu doreşte să fie mamă, la fel nu-mi pot închipui că adevărata împlinire umană se poate dobîndi altcum decît sub semnul unui civism autentic, lipsit de paradă şi afectare, civism al integrării, al participaţiei la un mare destin colectiv.

Dacă apelăm, fie şi trecător, la chipuri desprinse dintr-o istorie seculară, o facem nu pentru că siluetele dumneavoastră ar trece neauzite pe aleile contemporaneităţii. Dimpotrivă, sînteţi bine cunoscute în viaţa social-politică şi culturală a ţării. Vi se recunoaşte nu numai un drept umanitar al egalităţii depline, dar şi tenacitatea sau sfiala fiecăreia dintre dumneavoastră în profesarea acestei egalităţi. Sînteţi o lume mirifică, în interiorul căreia diversitatea, neprevăzutul se împletesc cu permanenţe de sensibilitate şi har. Societatea e mai bogată şi mai optimistă prin efortul dumneavoastră. Este mai dreaptă, mai omenoasă, mai sănătoasă, mai înfloritoare.

Oricît de ideală ar apărea o societate în care cetitorii tuturor bunurilor materiale şi spirituale s-ar afla bărbaţii, şi oricît ar constitui aceste bunuri, aceste izbînzi constructive ori aceste poeme un omagiu adus Femeii, sînt temeiuri să credem că o asemenea oază de «civilizaţie» ar fi de nelocuit şi de nesuportat. Nu numai prin aportul, dar şi prin cenzura dumneavoastră, prin avizul sau negaţia promptă în faţa unui obiect sau a unui fenomen exercitaţi o autoritate civică binefăcătoare. Nu numai prin munca sa nemijlocită, ci dimpotrivă prin opinia sa — nu odată critică —, prin opţiunile sale de perspectivă, femeia este «albină» a progresului, dar şi factor de direcţionare.

Societatea devine mai bogată şi mai frumoasă nu numai prin hărnicia în producţie sau participarea la viaţa obştească a femeii. A fi bună muncitoare sau deputată nu răspunde decît parţial criteriului civic în împlinirea unei vocaţii. Munca trebuie să înnobileze fiecare zi din săptămînă, iar un mandat social nu este o treabă funcţionărească. Oricît de bune rezultate ai dobîndi în activitatea proprie — în industrie, în agricultură, în munca intelectuală sau de prestare de servicii —, sentimentul de fiică a cetăţii devine plenitudinar numai cînd dobîndeşte relief intim, cînd în fiinţa dumneavoastră, atît de solicitată de obligaţii şi griji, înfloresc bucuria iubirii, setea de frumuseţe şi adevăr, satisfacţia de a vă oglindi mirific în sufletul copiilor.

Este loc de mai bine în fiecare fabrică, în fiecare laborator, în fiecare cartier. Caracterul formal al unor activităţi obşteşti este treptat înlocuit printr-o reală viaţă în colectivitate, printr-un puls ardent al activităţii politice şi sociale. A nu tolera abuzul sau parazitismul, minciuna sau neglijenţa sînt date ale unei opinii publice sănătoase, opinie în promovarea căreia ne aflăm angajaţi cu toţii, fără deosebire de vîrstă ori sex. A milita pentru viaţa trăită sub semnul propriei vocaţii înseamnă a avea ochii deschişi asupra a tot ce înseamnă iubirea noastră cea mare, iubirea de patrie, temei suprem al unor împliniri individuale neasemuite.

Poate jertfa de sine este măsura supremă a unei iubiri. Poate poezia e floarea rară pe care fiecare o purtăm în păr sau la butoniere şi nu găsim necesar să ne lăudăm cu aceasta. În mod sigur, sentimentul cetăţii, sentimentul patriei trăieşte în femeie şi urcă mai departe, în ani, prin copiii noştri. Prin copiii pentru care niciodată nu vom mulţumi îndeajuns celei care ni-i aduce pe lume şi ni-i creşte cu o dăruire ce nu e nimic altceva decît o diurnă, neasemuit de iubitoare, jertfire de sine.

ANUAR FEMININ

Anuarul nostru vă propune și în acest an, atît de rodnic în evenimente feminine, cîteva nume, doar cîteva din sutele, miile de femei muncitoare, educatoare, asistente sanitare, doctorițe, savante, artiste, femei ce s-au impus în peisajul uman al celor mai destoinici dintre noi, femei ale căror realizări sau speranțe deosebite se vor adăuga zidirii comuniste a întregului popor.

Țesătoarea **EUGENIA NICULESCU** *nu a fost doar una din martorele ÎNCEPUTULUI — a acelui început marcat de naționalizarea mijloacelor de producție în complexul drum al industrializării socialiste. Crescută în atmosfera unei familii de muncitori revoltați de nedreptăți sociale și plini de speranțe într-un viitor pe care numai comuniștii pot să-l făurească, ea a fost printre cei care au înfăptuit practic actul istoric al trecerii fabricuței — unde lucra atunci, unde lucrează și azi — în mîinile celor ce muncesc. Astăzi, la împlinirea unui sfert de veac de la naționalizare, partidul și statul au răsplătit-o cu cea mai înaltă distincție: Erou al Muncii Socialiste.*

— Da, marele eveniment al naționalizării m-a găsit tot aici, unde mă găsiți și dv., la Întreprinderea pentru industria bumbacului. În același loc de muncă lucrez de aproape 30 de ani. Aveam 14 ani cînd m-a adus mama, și ea țesătoare, aici, să lucrez, să cîștig un ban, să învăț să trăiesc pe propriile-mi picioare. Am învățat de timpuriu să privesc și să judec ca părinții mei, muncitorește. Opțiunea mea politică am făcut-o de tînără. Cînd ni s-a anunțat vestea că fabrica a devenit a noastră, eram deja secretara organizației de partid. Eram puțini noi, comuniștii, în fabrică, dar însuflețiți de izbînzile pe care partidul le-a obținut într-un răstimp atît de scurt, muncitorii au început să vină la noi, să se înscrie în partidul comunist. N-o să uit niciodată acele zile în care stăteam de vorbă cu oamenii, le explicam însemnătatea evenimentelor pe care le trăiam, le dădeam să citească ziarele comuniste, eu, o puștoaică de nici 20 de ani!

Anii s-au scurs, eu am continuat să muncesc, să particip la tot ceea ce a înfăptuit partidul nostru. Am fost deputată, pe urmă asesoare:

între timp, m-am căsătorit tot cu un muncitor de la noi, azi am trei feciori, de care sînt mîndră. Ca să spun așa, am avut o viață furtunoasă, nu tocmai ușoară, dar frumoasă. Eu așa gîndesc acum, cînd mi-e bine, și uite, sînt emoționată că tovarășii mi-au apreciat munca și mi-au acordat un titlu atît de înalt. Să scrieți acolo că voi face totul ca să-l fi meritat!

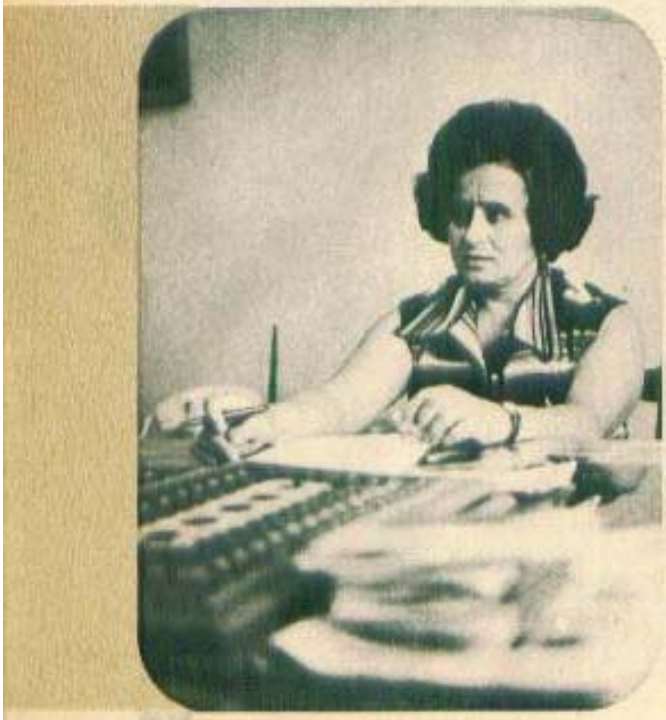

Întreprinderea de piese de radio și semiconductori Băneasa a intrat anul acesta în a doua decadă de existență. Puțin pentru viața unui colectiv de muncă. Mult dacă ne gîndim ce au însemnat acești 10 ani pentru electronica românească. Și pentru **VIRGINIA PRIPITU** *acești 11 ani au avut aceeași valoare dublă: mult dacă se gîndește cîte a învățat, puțin dacă se gîndește la cîte mai sînt de făcut, mai ales prin prisma noii responsabilități pe care i-au încredințat-o în acest an cei 4 000 de salariați: aceea de președintă a comitetului sindical.*

— Dacă ați încerca să faceți o scurtă trecere în revistă a ceea ce s-a realizat pînă acum?

— Cred că am rezolvat în acești ani cîteva lucruri de mare importanță pentru oamenii muncii. În special pentru femei, care constituie două treimi din totalul salariaților. După cum vedeți, ne bucurăm de avantajul de a ne afla în mijlocul pădurii Băneasa. Plăcut, dar prea departe de centrul orașului, așa că prima problemă care s-a ridicat a fost cea a transportului. A trebuit să ne zbatem s-o rezolvăm, dar am reușit. I.T.B.-ul ne-a pus la dispoziție 10 mașini care asigură transportul zilnic al miilor de oameni. De asemenea, pentru gustarea de la ora 11 am înființat tonete în fiecare secție. Avem și o cantină foarte modernă.

— Dar la rubrica «de rezolvat» ce v-ați propus?

— Ne punem mari speranțe, ni s-a promis construirea în acest an a unui cămin de 300 de locuri pentru nefamiliști. Asta pentru că sîntem la capitolul social. Dar unul din principalele obiective ale comitetului sindicatului este o neostenită preocupare pentru pregătirea tinerilor, o asemenea pregătire care să corespundă nu doar exigențelor electronicii de azi, dar și ale celei de mîine. Deoarece electronica este o industrie a viitorului, nu?

Nu prețuim îndeajuns împrejurările fericite, oricît ar fi de pasagere, care ne aduc în preajma acelor amazoane ale spiritului. Nu, nu din snobism, nu pentru colecții de oameni celebri, ci pentru clipa aceea de imponderabilitate a propriului nostru gînd, abătut, fie și pentru un moment, din drumurile lui prea cuminți, prea logice, prea utile. Am sunat la ușa **MILIȚEI PETRAȘCU,** *ca o ziaristă rutinată în exercițiul funcțiunii (îmi strîngeam «evenimentele feminine ale anului», iar cea care prin harul său a imortalizat în bronz, marmură și piatră cele mai de seamă figuri ale culturii românești primise Marele Premiu al Uniunii Artiștilor Plastici). Am părăsit originala casă-atelier cu luminițe ale flăcării ei sacre pătrunse în ființa mea. Vă mulțumesc, MILIȚA PETRAȘCU!*

— La ce lucrați acum?

— Încerc să dau expresie muzicii, pentru o placă funerară la mormîntul lui Bacovia.

— Care sînt subiectele rămase preferate după o jumătate de veac?

— Oamenii. Îmi plac foarte mult. Dar mă feresc de ei, de frică să nu mă atașez. N-am nici televizor, mi-ar ocupa gîndurile, timpul.

— Pentru ce vi-l păstrați?

— Pentru ca să prind momentul, acel moment unic și irepetabil cînd ele, gîndurile, capătă formă.

— Ați fost handicapată, în viață și în carieră, de faptul că sînteți femeie?

— Dimpotrivă. În sens cartezian aș spune că ele au o adîncime și o ascuțime de spirit care multor bărbați le lipsesc. Cineva a spus, mi

se pare un român, că într-un fel condiția geniului e feminitatea.

— Dar atunci cum vă explicați că nu prea se vorbește de genii femei?

— Pentru că de cele mai multe ori ele se sacrifică geniului masculin.

— Nu vă contraziceți cu propria dv. ambiție, care v-a condus pe culmile sculpturii?

— Ambiția mea a fost doar aceea de a pricepe. Și pot să îndrăznesc, acum, la 81 de ani, să spun că cea mai grozavă realizare a mea este că am ajuns să pricep unele lucruri. Dar să știi, foarte puține.

ECATERINA VASILE *este de doi ani președinta Cooperativei agricole de producție «Argeșul» din comuna Mihăilești, județul Ilfov. (Înainte a lucrat ca tehnician agricol la alt C.A.P. din raza comunei.) Ca orice om tînăr, ca femeie și mamă în special, a primit această muncă de răspundere cu teamă, cu îngrijorare. Dar între timp și-a luat diploma de absolventă a liceului agricol, iar astăzi este un conducător cu autoritate și prestigiu. Mai mult, din aprilie este și membră în consiliul de conducere al Ministerului Agriculturii.*

Cu diferite ocazii, și îndeosebi la încheierea unui an, oamenii își fac un bilanț al înfăptuirilor, accentuînd acele împliniri pentru care s-au străduit mai mult și de care se bucură cu atît mai intens. La un asemenea bilanț pe anul 1973, președinta de la Mihăilești a subliniat seara zilei de 25 iulie. De ce? Atunci s-a încheiat recoltatul grîului.

— Nu a fost desigur o producție foarte mare dacă ne gîndim la media pe țară. Totuși pentru noi a însemnat o bucurie adevărată (pentru mine mai cu seamă a fost și o satisfacție profesională) după greutățile prin care am trecut. Pentru că în toamna lui '72 am avut inundație la vremea semănatului. Dar oamenii au fost nemaipomeniți, au muncit în așa fel să nu se irosească o clipă, un bob. Rezultatul? Îndeplinirea și depășirea planului, realizarea unei cantități de cereale care ne-a permis să suplimentăm cu încă 20 de tone cota pentru fondul centralizat al statului.

Mi-a fost oarecum jenă să-i mărturisesc **IUDITHEI DIBAR GOHN** *(m-a întrebat surprinsă «cum de ați aflat de mine?») că nu știusem despre ea, atunci cînd am căutat-o, decît că brașovenii au adoptat-o, au îndrăgit-o și i-au oferit «Laurii Brașovului», lauri pe care cetatea de la poalele Tîmpei îi oferă în fiecare an celor mai buni dintre ei. Îmi era jenă că nu cunoșteam decît atît din bogatul palmares din acest an al jucătoarei socotită printre cele mai bune în tenisul feminin românesc. Dealtfel, puțini știu că este de șase ori campioană republicană, de cinci ori campioană balcanică, că a cîștigat proba de dublu mixt la campionatele internaționale de la Stuttgart, că deține locul III în Cupa Federației internaționale de tenis (un fel de Cupa Davis pentru fete), că a învins echipa Angliei etc.*

— Cum vă explicați popularitatea de care se bucură azi tenisul la noi?

— Mai ales prin izbînzile internaționale ale tenisului românesc, prin triumfurile de anvergură ale lui Năstase, Țiriac, izbînzi care pe de o parte au ridicat în lume prestigiul tenisului nostru, dar pe de alta, știu eu, poate l-au făcut mai accesibil și pentru noi, ceilalți, care am prins curaj, am îndrăznit, și iată că astăzi, încet, încet, tenisul românesc începe să se impună nu doar prin soliști, dar și prin echipă, nu doar prin băieți, dar și prin fete.

— Dintr-un joc de elită, tenisul se pare că a

luat astăzi locul fotbalului, ca joc al străzii, al copiilor. Numai ce-l vezi pe cîte unul, cu cîte un fund de lemn (în lipsa rachetei, deocamdată încă scumpă pentru un sport în devenire de masă), furat din bucătăria maică-si, lovind mingea, care şi ea «se face» că zboară peste o plasă închipuită.

— Această popularitate ne-ar putea ajuta foarte mult. Din atîţia copii ar putea răsări alţi Năstase, am putea forma o adevărată şcoală naţională de tenis.

Cantoniera **MARIA PITIRICI**, *de la cantonul Stupini, lîngă Braşov, a observat, la defilarea unui tren de marfă, că dintr-un vagon iese fum. Certîndu-se în gînd că nu a numărat vagonul, a dat fuga la telefon, a chemat staţia următoare şi l-a anunţat pe impiegatul de la Bod, salvînd astfel vagonul şi poate chiar trenul de incendiu. Putem oare numi datoria eveniment excepţional? Şi da, şi nu. Da, pentru că ea a preîntîmpinat o catastrofă, o pagubă în avutul obştesc. Nu, pentru că gestul ei a fost firesc, normal, intrinsec sarcinilor de serviciu.*

— Nu mi-am făcut decît datoria. Sigur, aş fi putut fi doar prezentă, să mă vadă mecanicul, iar gîndul să-mi zboare în altă parte, şi atunci poate n-aş fi observat. Dar eu am învăţat că orice neatenţie se plăteşte.

— Cum aţi învăţat?

— Pe propria-mi piele. Odată mi s-a stins felinarul şi, numai ce am intrat şi l-am aprins, că Dieselul a şi trecut. Or, nu aveam voie să nu fiu la post. Am greşit, am recunoscut, am plătit. O lună de zile nu am avut voie să fiu la canton. Am suferit foarte mult, credeam că oamenii nu mai au încredere în mine. Atunci abia am înţeles cît e de mare răspunderea noastră şi că de ea depinde avutul ţării şi chiar viaţa oamenilor. Aşa ruşine n-am păţit în viaţa mea! Dar nici n-o să mai păţesc pînă la pensie.

Profesoara **ALEXANDRINA CORNEAN** *a fost aleasă anul acesta preşedintă a Comitetului judeţean al femeilor Timiş. Nu era însă lipsită de experienţa activităţii politice, care numără deja zece ani. E drept, pînă acum terenul ei de activitate şi preocupări erau elevii, şcolarii, pionierii, ceea ce-i puţin diferit de munca încredinţată în primăvara acestui an de către femeile timişorene.*

— Trecerea a fost dificilă de la o categorie de probleme la alta?

— Într-un fel, nu. Înainte de toate sînt şi eu femeie, pe urmă chiar ca activistă a U.T.C. am avut acţiuni comune. Într-un fel însă, da. Pentru că noua răspundere îmi cere un alt stil de muncă, ba mai mult, aş zice, şi un alt fel de a gîndi lucrurile, de a-mi hotărî acţiunile, sarcinile.

— Ce anume v-a impresionat deosebit intrînd în acest cerc de probleme oarecum noi pentru dv.?

— Căldura cu care mă întîmpină peste tot femeile, cu care mă ajută să trec peste acest început. Şi mi-am păstrat pentru mine, ca o observaţie pentru viitor, ca în acţiunile noastre să nu uităm niciodată nu doar calitatea conţinutului lor, dar poate să nu neglijăm nici latura afectivă, să ştim să creăm acel cadru, acea atmosferă propice deschiderii sensibilităţii femeilor şi prin ea a receptivităţii lor.

— Ce a însemnat pentru dv. anul 1973?

— În primul rînd această cotitură în munca mea de lucrător politic care, zic eu, îmi va verifica şi maturitatea mea de activist, cu alte cuvinte un nou început. Ceea ce e puţin greu, dar şi foarte frumos.

Premiul obținut la originalul concurs internațional de canto «Madam Butterfly», ținut chiar în țara de baștină a tristei eroine japoneze, este al patrulea premiu I în scurta, dar deja cunoscuta carieră artistică a **EUGENIEI MOLDOVEANU.** *Povestea spune că acest concurs se face în amintirea (și din fondurile) unei celebre cîntărețe japoneze, Miura Tamaki, care a interpretat partitura micuței Cio-Cio-San de peste 2 000 de ori, ea însăși impresionată de destinul tragic al eroinei îndrăgite (pe mormîntul ei străjuiește, în loc de monument, un fluture — «butterfly»). Premiul — unul dintre cele mai prestigioase pentru cariera unei soprane — și costumul original purtat de japoneza Tamaki (pe care-l va păstra trei ani, pînă la un viitor concurs) i-au fost înmînate de celebra cîntăreață Maria Callas.*

— Nu vă tocesc ambiția atîtea premii și locuri întîi?

— Nu. Poate pentru că acest loc întîi există doar pentru o clipă. Pe urmă, lupta reîncepe într-a doua clipă poate apărea un alt talent, o altă voce excepțională, sau chiar mai puțin excepțională, dar mai destoinică, mai bine lucrată. Pretențiile și deci eforturile sînt duble pentru mine. Odată cucerit acest loc, nu mai am voie să-l părăsesc. M-aș trăda pe mine însămi.

— Cine v-a insuflat această ambiție a întîiului?

— Eșecul. La început, în viață, toate îmi reușeau foarte ușor, obțineam lesne ceea ce îmi propuneam. Dar odată, după un concert excepțional, a urmat un al doilea, mediocru. M-a costat enorm, dar atunci am aflat și cît durează acest loc unu, această strălucire, și mai ales cît de greu se păstrează.

Ziua de 21 februarie 1973 rămîne pentru profesoara de muzică **MARIA MUSTĂȚEA** *o dată foarte importantă, deoarece arată că tot ceea ce a făcut în și pentru oraș timp de 18 ani, de cînd activează pe linie obștească, a fost la înălțimea așteptărilor concetățenilor ei, care au ales-o vicepreședintă a Consiliului popular al orașului Pașcani.*

— Fără îndoială, alegerea dv. în funcția de vicepreședintă este o dovadă a prețuirii de care vă bucurați din partea oamenilor, este o recunoaștere vie, palpabilă a calităților dv. civice. Mi se pare oarecum firesc să vă întreb cum se împacă pasiunea pe care o aveți pentru muzică cu această muncă de răspundere care vi s-a încredințat?

— Personal, cred că se împacă foarte bine. Este un lucru știut că pentru a fi un bun slujitor al artei trebuie în primul rînd să știi să cunoști omul, să-l înțelegi, să devii purtătorul de cuvînt al idealurilor sale. Iar mie îmi place foarte mult să lucrez cu oamenii, să fiu în mijlocul lor, alături de necazurile și bucuriile lor și caut, pe cît posibil, să-i ajut să iasă dintr-un impas, să-și găsească și ei, la rîndul lor, drumul cel mai bun, pe care să poată merge cu încredere și elan. Ca profesor îmi dau foarte bine seama că munca noastră viitoare din cadrul consiliului va depinde de modul în care educăm acum, eu și colegii mei, tînăra generație.

— Acum, cînd vă sînt încredințați nu numai copiii ci și problemele legate de viața și activitatea părinților, cum vă simțiți în fața lor?

— Pentru mine, toți cetățenii orașului formează un cor mai mare, în care fiecare își are partitura lui, viața lui particulară, dar laolaltă dau armonia generală, care este viața acestui oraș, cîntecul lui.

La 30 iunie 1973 s-a petrecut la Iași un eveniment pe care presa l-a consemnat, fără a putea pătrunde bineînțeles sensurile lui în viața fiecăruia din cei decorați. Mai exact, un număr de profesori și învățători au primit înalte distincții. Printre ei, **ALEXANDRINA JUNCU,** *educatoare emerită. Astfel descoperea Alexandrina Juncu un lucru extraordinar, pe care îl intuia de mult, fără a cuteza să-l afirme. Munca de educatoare la grădinița de copii nu este un loc în statul de plată, o ocupație ca oricare alta. Era recunoașterea, minunata recunoaștere, era împlinirea pe care fiecare din noi o așteaptă în ani.*

Din 1940, de cînd și-a început munca, și pînă azi, cîte generații au venit la grădiniță cu dorința de a afla, caracteristică oamenilor — mici sau mari! Și cîte generații nu vor fi purtînd și azi în inimă chipul acesta rotund, cu ochii blînzi, cu gesturi calme! Acolo, în cartierul Copou, mai toți o salută și o iubesc, iar grădinița, deși o clădire modestă, are dimensiuni nebănuite în familiile cu copii. Primele noțiuni de disciplină, de istorie, de muzică și desen aici le-a căpătat?

— E ciudat, ne spune, au fost și copii dificili care au cerut multă răbdare, multă atenție, o strînsă colaborare cu părinții. Și poate vă pare curios — tocmai pe aceia îi iubeam mai mult...

O ascult vorbind și notez, privesc în jur și notez.

— Formăm o familie. O mare și strînsă familie, educatori, părinți și copii.

După o vreme, înțeleg. Dincolo de cele discutate, dincolo de caiete și material didactic, de efort și cifre, e ascuns un adevăr. Luminos și transparent ca un cristal. Femeia aceasta nu a născut, dar este prin vocație *mamă*.

UTE ZINTZ, *azi cercetătoare la Institutul «Chimigaz» din Mediaș, a fost întîi profesoară de matematică timp de 10 ani. Asociația o să vi se pară mai puțin surprinzătoare cînd o să vă spunem că ea a reușit să stăpînească prin metode matematice fenomene chimice. Cu alte cuvinte a pus la punct un instrument matematic care ridică mult eficiența cercetării.*

— Care este rolul unui matematician într-un institut de chimie?

— De cînd eram încă studentă doream să nu rămîn în sferele matematicii pure, să-i găsesc aplicații practice, mai aproape de nevoia oamenilor. Pe urmă în școală aveam întotdeauna impresia că elevii mă înțelegeau mai bine cînd le explicam latura practică a matematicii. Cel mai bine înțelegeau trigonometria nu atît din tabelele de logaritmi cît din măsurătorile pe care le făceam împreună pe teren.

— De fapt în ce constă metoda matematică pe care ați pus-o la punct?

— Am încercat să aplic calculul statistic în chimie. Nu acea statistică care adună și împarte, ci acea știință statistică care controlează calitatea experiențelor, cu ajutorul căreia se poate face descrierea lor matematică, sau mai corect a rezultatelor lor. Cu alte cuvinte, știința statistică ne-a ajutat să găsim expresia matematică pentru variabila dependentă ce caracterizează un anume proces chimic.

— Și care sînt practic avantajele aplicării sale?

— Se scurtează mult timpul de cercetare, putîndu-se afla valorile optime care caracterizează procesul respectiv într-un număr redus de experiențe. Și, bineînțeles, se reduce astfel și cantitatea de materii prime necesare pentru un număr mai mic de experiențe. În plus, odată terminată o asemenea cercetare, există certitudinea statistică că valorile găsite sînt cele mai bune.

Una din invențiile inginerei **ANGELA ANANIESCU TRIANDAF**, *șef de laborator la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria metalelor nefernase și rare, a căpătat anul acesta o nouă confirmare internațională. După ce anul trecut la Salonul internațional al inventatorilor de la Köln, «Procedeul și dispozitivul pentru prepararea plumbului, cuprului și zincului din concentrate sulfuroase de zinc și plumb, cu conținut ridicat de cupru și din concentrate sulfuroase de cupru cu conținuturi ridicate de plumb și zinc», al cărui autor principal a fost, a luat medalia de argint, anul acesta, la un alt salon internațional al inventatorilor, de data asta la Viena, i s-a acordat medalia de aur.*

— Sînteți o femeie bogată în aur și argint, cum s-ar spune.

— Aurul și argintul sînt simbolice, dar avantajele pe care procedeul nostru le aduce economiei naționale sînt cele cu adevărat prețioase.

— În ce constau noutatea și originalitatea invenției?

— În timp ce prin procedeele clasice se pot prelucra numai concentrate cuproase cu conținuturi foarte mici de zinc și plumb, pierzîndu-se apoi prin prelucrare întreaga lor cantitate, pentru a se valorifica doar cuprul, prin procedeul nostru se pot prelucra ori ce fel de concentrate complexe, deoarece se valorifică integral și cu randamente crescute și cuprul, și plumbul și zincul.

— Înseamnă că avantajele procedeului ar fi de natura...

— ...valorificării integrale a materiilor prime autohtone, deci de mare productivitate, este autogen, în sensul că nu folosește alți combustibili, pe urmă rezolvă și necazurile poluării, în sensul că întreaga cantitate de gaze, dat fiind conținutul de bioxid de carbon necesar obținerii acidului sulfuric, poate fi introdusă în fabricarea lui.

CONSTANȚA CIOBANU *este una din zecile de proaspete absolvente care au debutat în acest an în nobila profesie de asistentă sanitară, specialitatea obstetrică.*

— A fost o întîmplare sau o hotărîre alegerea?

— E greu de spus. Terminasem, la Focșani, liceul și am lucrat doi ani pe un post de casieră. Mă plictiseam. Azi, liceul nu mai este suficient pentru pregătirea unei fete. Simțeam nevoia unei calificări, a unei profesii certe de care să fii legată prin preocupări. Nu știu exact de ce am ales-o, dar cînd, fericită că am luat examenul de admitere, m-am dus acasă, mama mi-a reamintit că atunci cînd eram mică și dînsa bolnavă i-am promis că mă fac doctor să am grijă de sănătatea ei.

— Vă veți ține promisiunea pînă la capăt?

— Vreau. Dar dacă voi da examen la medicină, îmi voi alege aceeași specialitate, de care m-am legat aproape sentimental de cînd am început să asist la această minune omenească care se numește nastere. Deocamdată mă străduiesc să pun în practică ce am învățat la școală. Îmi aduc aminte că, odată, o colegă mă necăjea că de ce sînt atît de silitoare, că tot asistentă ajung. Nu știu dacă atunci i-am dat cel mai bun răspuns, dar astăzi aș putea să i-l dau: nu contează doar să fii asistentă, ci și **ce fel** de asistentă ești.

Anuarul feminin a fost realizat de: NIKI IOSUB, TANIA LOVINESCU, XENIA GRIGORE, CONSTANȚA CARANFIL și H. LEREA.

Milioanele de femei reprezintă în zilele noastre o puternică forță în viața lumii contemporane, preocupate în mod vital de înlăturarea războaielor, de crearea unor relații de pace și bună înțelegere între popoare. În procesul complex de edificare a unei securități durabile și a unei cooperări largi în Europa, femeile participă activ, împreună cu celelalte forțe ale opiniei publice, la încurajarea eforturilor guvernelor, pentru promovarea obiectivelor de bază privind edificarea unor relații noi între statele continentului nostru.

Pe linia intensificării dialogului european, redacția Almanahului «Femeia» s-a adresat unor personalități feminine.

FEMEILE SE MA
PENTRU PACE
ÎN EU

NIFESTĂ FERM ȘI SECURITATE ROPA

Anchetă internațională
de ECATERINA MIHAILESCU

Milioanele de femei reprezintă în zilele noastre o puternică forță în viața lumii contemporane, preocupate în mod vital de înlăturarea războaielor, de crearea unor relații de pace și bună înțelegere între popoare. În procesul complex de edificare a unei securități durabile și a unei cooperări largi în Europa, femeile participă activ, împreună cu celelalte forțe ale opiniei publice, la încurajarea eforturilor guvernelor, pentru promovarea obiectivelor de bază privind edificarea unor relații noi între statele continentului nostru.

Pe linia intensificării dialogului european, redacția Almanahului «Femeia» s-a adresat unor personalități feminine.

FEMEILE SE MANIFESTĂ FERM PENTRU PACE ȘI SECURITATE ÎN EUROPA

TAMARA MARIA DOBRIN,

vicepreşedintă a Frontului Unităţii Socialiste

În aceste zile, cînd Almanahul «Femeia» îmi solicită participarea la ancheta internaţională, se desfăşoară cea de-a doua fază a Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa, care urmează să continue dialogul început la Helsinki, în luna iulie, în scopul înfăptuirii obiectivului principal propus, de a promova relaţii mai bune între toate statele participante, de a asigura condiţii în care popoarele să trăiască în pace, libere de orice ameninţare sau atingere a securităţii lor. De asemenea, urmează să se adopte măsuri concrete de aplicare şi garantare a generalizării tuturor principiilor unanim acceptate.

Ştim aici, la paralela 45, cu mîndria şi demnitatea conferite de contactele directe şi documentele oficiale încheiate de secretarul general al partidului şi preşedintele Consiliului de Stat, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, ce însemnătate are contribuţia unui stat la dezvoltarea relaţiilor bilaterale între statele europene, bazate pe principii noi, democratice, la consacrarea lor ca norme de bază intereuropene şi mondiale. Ţara noastră, după cum este bine cunoscut, s-a pronunţat consecvent şi a acţionat ferm de-a lungul anilor pentru îmbunătăţirea şi extinderea colaborării între ţările europene, pentru promovarea cooperării şi securităţii pe temeiul principiilor fundamentale ale dreptului internaţional, ale respectării stricte a independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, pentru instaurarea unor relaţii noi între state, care să excludă forţa şi ameninţarea cu forţa.

Sub egida Frontului Unităţii Socialiste, expresie a unităţii moral-politice a întregului popor român, se desfăşoară permanent dialogul larg democratic asupra problemelor edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate, asupra complexelor aspecte ale istoriei contemporane, indisolubil legate de fundarea şi construirea unei reale şi durabile securităţi europene. Mandatul temeinic, original şi creator al reprezentanţilor României la fiecare nouă etapă a lucrărilor privind securitatea europeană exprimă opinia publică activă a ţării, aspiraţiile fundamentale de pace, securitate, cooperare ale naţiunii noastre socialiste.

Experienţa noastră de cetăţene, mame, soţii ne dovedeşte forţa şi răspunderea femeii în viaţa contemporană, în mobilizarea opiniei publice europene şi mondiale pentru continuarea cu şi mai multă eficienţă a procesului necesar, istoric, de destindere, prin măsuri concrete de ordin politic, juridic, militar cît şi economice, culturale care să garanteze şi să dureze noul curs în relaţiile dintre state.

Gîndul şi acţiunea majorităţii femeilor din toate ţările europene, angajate în creaţia de bunuri materiale şi spirituale, pentru căminele lor, pentru generaţiile viitoare, sînt vital şi indisolubil îndreptate spre obţinerea destinderii politice şi dezarmării, elemente esenţiale ale securităţii.

Sîntem convinse că apelul femeilor din România de a participa tot mai activ şi conştient la realizarea unui climat de înţelegere, destindere, cooperare, fundate pe adîncirea cunoaşterii directe, reciproce, întărirea încrederii şi apropierii între popoarele continentului, va găsi mereu ecoul necesar în rîndul maselor largi de femei din toate ţările Europei.

EDITH ERDEI,

preşedinta Consiliului Naţional al Femeilor Maghiare

Europă care asigură pacea şi securitatea locuitorilor săi, în număr de sute de milioane, în care popoarele nu se mai ameninţă unul pe altul sau alte continente, presupune ca relaţiile de colaborare, coexistenţa paşnică să devină o practică politică a epocii noastre. Iar coexistenţa înseamnă **viaţă** în cel mai strict sens al cuvîntului, în întreaga sa complexitate: coexistenţa diferitelor sisteme sociale, a diverselor forme de stat, a naţiunilor trăind la diferite niveluri de dezvoltare, cu alte tradiţii şi obiceiuri. Politică, diplomaţie, comerţ, cooperare ştiinţifică, culturală, schimburi de experienţă, de informaţii, turism. Aceasta va fi realitatea viitorului. Rezultatele obţinute ne oferă speranţa şi posibilitatea de a realiza toate acestea. Nici una, nici două conferinţe nu pot schimba în mod radical situaţia întregului continent. Ele pot doar să ofere un cadru sigur, garanţii pentru o adevărată coexistenţă. Evenimentele diplomatice, politice ale Conferinţei pentru securitate europeană sînt urmate de o activitate socială aproape fără precedent în istoria noastră, în toate straturile şi nivelurile populaţiei. Este extrem de puternică dorinţa oamenilor de a trăi în pace, de a fi mai bine informaţi unul despre altul, de a face să fie folositoare coexistenţa paşnică. Şi aceasta nu este propagandă, ţine de bunul-simţ, de propriul nostru umanism.

Securitatea Europei prinde contur. Depinde şi de noi, femeile, cum va arăta continentul nostru. Recent am citit un studiu în care sute de femei sînt rugate să schiţeze cum îşi imaginează mediul de viaţă ideal. Femeile nu erau nici

specialiste în urbanism, nici arhitecte, dar ele au schițat în unanimitate case înconjurate de copaci și o peluză verde, în mijlocul fiecărei așezări au proiectat un cămin de copii, o școală, un teren de joc și unul de sport. Credem că așezarea noastră mai largă — Europa — dorește și ea, după cruda istorie a războaielor, a războaielor mondiale, razele soarelui, aer proaspăt, securitate, în care adulți și copii să se simtă bine și să respire liber.

EMILIENNE BRUNFAUT,

președinta Federației belgiene a femeilor de cariere liberale și comerciale

Indiscutabil că femeile Europei pot contribui la statornicirea unui climat de pace și securitate pe continent, în primul rînd participînd în mod amplu la toate inițiativele luate pentru a realiza și consolida un climat favorabil securității (fără arme) și păcii, în al doilea rînd, integrîndu-se într-un număr mai mare în structurile politice, economice, sociale și culturale, unde prezența și aportul lor vor influența asupra hotărîrilor luate și în ceea ce privește punerea lor în practică.

După părerea mea, nu există în viață mai multă solidaritate între femei decît între bărbați. Dar există obiective comune. Pacea este unul dintre acestea și, fără îndoială, cel mai important. Totodată știm că nu este ușor s-o realizăm, nu numai pentru că trebuie să facem față unor interese diferite, ci și pentru faptul că pacea este o problemă politică de anvergură. Or, nu este vorba numai de a pune capăt războaielor, ci de a realiza o securitate totală, bazată pe o cooperare între popoare pentru mîine, pentru poimîine.

Intensificarea dialogului între organizațiile feminine este posibilă, legînd marea problemă a păcii de problemele lor cotidiene și aprofundînd lucrurile, deoarece numai atunci răspunderile vor apărea mai pregnante.

După părerea mea, nu există acțiuni-tip în vederea atingerii acestui scop. Trebuie sesizate toate ocaziile și înmulțite întîlnirile, seminariile și alte asemenea prilejuri, îndeosebi în cadrul pregătirii Anului Internațional al Femeii.

Consider că Conferința de la Dipoli este afirmarea faptului că organizațiile de femei au devenit conștiente de rolul lor. Este o încercare ale cărei rezultate pot fi prețuite. Dar ne-a lipsit timpul necesar pentru a aprofunda investigațiile noastre și modul lor de soluționare. Și, ca și în cazul sportivului care nu a atins un nou record, sînt tentată să spun că vom reuși mai bine data viitoare.

MARIA MILCZAREK,

președinta Consiliului Național al Femeilor Poloneze

În aceste timpuri moderne, învățămintele pe care trebuie să le tragem din trecut sînt de a pune pe prim plan ceea ce garantează tuturor popoarelor Europei pacea, posibilitatea de a-și dezvolta forțele creatoare și de a-și mări bunăstarea. Normalizarea relațiilor favorizează într-un mod evident nu numai coexistența între state cu regimuri socio-economice diferite, ci și stabilirea cooperării în diverse domenii, în virtutea principiilor egalității partenerilor și a avantajelor reciproce. Scopurile Conferinței paneuropene, garantarea securității, stabilirea și extinderea cooperării, ale cărei proiecte de documente au fost prezentate la Helsinki de către țările socialiste, sînt de o mare importanță și merită eforturile nu numai ale guvernelor, ci și ale organizațiilor și asociațiilor sociale. Realizarea acestui țel este de interes general. Să nu uităm că succesul Conferinței europene va da poate unica posibilitate de a reduce forțele armate și armamentele, adică de a reduce o parte din povara pe care o suportă popoarele și a destina creditele obținute îmbunătățirii condițiilor de existență și de aspirații culturale ale maselor.

TINA ANSELMI,

deputată, vicedelegată națională a Mișcării feminine democrat-creștine

În societatea modernă, pacea și securitatea nu sînt garantate numai prin tratate semnate de state. Aceste tratate vor avea bază solidă dacă popoarele vor fi convinse că pacea între popoare poate domni numai dacă fiecare cetățean respectă ideile, libertatea și viața tuturor celorlalți cetățeni, avînd convingerea că o persoană se poate afirma numai dacă se consideră ca făcînd parte integrantă din comunitate și acționează pentru îmbunătățirea vieții propriei sale comunități. Același principiu este valabil în raporturile dintre țări. Va fi pace cînd fiecare popor va fi liber să-și făurească propriul său destin și să contribuie la edificarea unei lumi mai sigure și mai pașnice în cadrul diversității sistemelor politice și economice.

Nici o țară nu trebuie să îngrădească libertatea și suveranitatea unei alte țări.

Femeia poate contribui în mod substanțial în această direcție, în mod individual, aducîndu-și aportul prin educarea fiilor în spiritul înțelegerii, pentru recunoașterea valorii libertății și demni-

rații fiecărui individ. Femeia trebuie să-și aducă aportul nu numai în mod individual, dar și în cadrul partidelor și organizațiilor pentru a realiza pacea și cooperarea.

Primul pas ce trebuie făcut este acela al cunoașterii reciproce. Nu se poate conlucra și realiza pacea dacă nu ne cunoaștem și dacă nu învățăm să discutăm împreună toate problemele, fără teamă de ceea ce ne deosebește. Este deci important ca organizațiile de femei să promoveze întîlniri frecvente pe teme specifice, deoarece în acest fel se începe într-adevăr construirea noii societăți.

Conferința de la Dipoli este prima întîlnire importantă între forțele feminine ale Europei de Est și de Vest. Trebuie reluat dialogul și intrat în fondul problemelor fără teamă. Dacă oamenii învață să se cunoască între ei și popoarele sînt libere să schimbe fel de fel de informații, voința și speranța de a construi pacea vor fi întărite. Prin pace totul poate fi rezolvat, prin război totul este distrus.

KARMELA BÉLINKI,

secretară generală a Ligii Femeilor Partidului Poporului Suedez

Cu toate că Europa nu este singurul continent pe planeta noastră, ea are o mare răspundere în ceea ce privește evoluția lumii. Un secol de dezvoltare și progres continuu european a fost obținut pe spinarea altor continente. Într-adevăr, am exploatat resursele lor pentru propriul nostru beneficiu. Pînă în prezent, nici măcar nu am încercat în mod serios să rambursăm datoria noastră față de acele continente ale căror bogății le-am expropriat. Două războaie au pornit în secolul acesta din Europa. O asemenea situație nu poate fi repetată.

În vechi manuale, Europa este înfățișată ca creierul lumii. Aceasta este desigur o mare exagerare. Există un proverb care poate fi aplicat în mod sarcastic. După el, dacă capul este bolnav, atunci tot corpul suferă. Dacă Europa este considerată capul bolnav, atunci înseamnă că întreaga lume suferă. Lumea nu-și mai poate permite o nouă boală a Europei. Este de datoria noastră să ne îngrijim ca boala să fie lecuită. O cale de a lecui această suferință o constituie conferințele sau convorbirile privind securitatea și cooperarea în Europa. Un alt aspect important este cel privind modul în care să aplicăm tratamentul pe cale profilactică. În cazul nostru, cum să educăm copiii noștri în spiritul prieteniei și înțelegerii între popoare, educare obținută și prin informare. Informarea în scopul de a dobîndi și de a îmbogăți cunoștințele nu trebuie să depindă de nivelul de dezvoltare sau de vîrstă. Ea poate începe aproape încă din leagăn. Tînăra generație este mai orientată în acest sens decît generațiile anterioare. Este de așteptat ca ea să poată educa mai eficient generația următoare.

Dacă vorbim despre metode, trebuie să ne gîndim la importanța crescîndă a mijloacelor de informare în masă. Instruirea în școli va dobîndi o mai mare însemnătate, iar educația în familie mai degrabă va descrește. Timpul pe care copilul îl petrece acasă este mai scurt decît înainte, dar aceasta nu trebuie să însemne că educarea copiilor în spiritul internaționalismului să fie acasă neglijată. Nu este o chestiune de cantitate, ci de calitate. Dar, înainte ca părinții să-și poată învăța copiii, mai întîi ei înșiși trebuie să fie instruiți. Aceasta nu mai este o chestiune de alternativă. Trebuie să învățăm să cooperăm și să trăim împreună, astfel încît să fim capabili să continuăm existența noastră pe pămînt.

DENISE BRETON,

vicepreședintă a Uniunii Femeilor Franceze

Femeile din Europa au contribuit în mod simțit pentru ca securitatea și cooperarea să triumfe pe continentul lor. Ele au luptat împotriva renașterii militarismului german, împotriva războiului rece. Ele au luptat pentru destindere între state, pentru dezarmare. Primele simptome favorabile securității, apărute recent, le bucură și le dă curajul să vegheze pentru ca climatul de pace să se dezvolte în continuare, să se instaureze în mod definitiv o cooperare efectivă și salutară între toate națiunile europene. Pentru realizarea acestor deziderate, toate organizațiile feminine vor trebui să depășească divergențele lor de opinii, să se unească în ce privește problemele esențiale ale realizării securității.

Conferința Organizațiilor de femei pentru cooperare și securitate, care a avut loc la Dipoli în această vară, a demonstrat, în pofida diverselor moduri de gîndire, în ciuda convingerilor politice diferite, că femeilor europene le stă pe deplin în putință să depășească diviziunea lor, pentru a încerca să găsească un teren comun, pentru o mai bună înțelegere.

Această conferință a deschis drumul altor inițiative, despre care este greu să decizi dinainte cum ar trebui să fie, deoarece aceste noi inițiative vor trebui luate de către toate organizațiile feminine, de comun acord, temele viitoarelor întîlniri trebuind a fi stabilite împreună, cu scopul de a sluji tot mai bine interesele păcii, ale securității și cooperării.

FEMEILE ÎN LUPTA DE ELIBERARE

ANGOLA. **Instruirea militară a unor tinere luptătoare.**

Abolirea robiei coloniale — aceasta este suprema aspirație a popoarelor Africii aflate încă sub jugul dominației străine. În Mozambic, Angola, Guineea-Bissau și Insulele Capului Verde (care s-au proclamat stat independent), forțele patriotice obțin însemnate victorii în bătălia hotărîtoare pentru eliberarea națională și socială, exercitînd o puternică presiune asupra forțelor militare ale colonialiștilor portughezi, eliberînd noi teritorii. Această confruntare armată necesită efortul și participarea activă a tuturor celor care aspiră la o viață liberă, demnă și civilizată. Femeile, care au suferit îndoit consecințele anacronicei asupriri coloniale, organizate în detașamente, iau parte cu curaj și eroism la lupta directă împotriva inamicului, în serviciile de telecomunicații și de aprovizionare a frontului, la apărarea regiunilor eliberate. Aceste teritorii renasc cu adevărat la o viață nouă, încep o bătălie pașnică pentru propășirea economică și socială. Femeile fac parte din comitetele locale, ajută la organizarea producției, la în-

MOZAMBIC. Detașament de femei în marș.

ființarea cursurilor de alfabetizare pentru adulți și a școlilor (în Guineea-Bissau, înainte de lupta pentru eliberare 99 la sută din populație era analfabetă, din care imensa majoritate erau femei), la acțiunile de ocrotire a sănătății. Astfel femeia își ocupă locul ce-i revine de drept în noua societate. Desigur, este un drum lung și dificil, ce trebuie în continuare parcurs, dar nimic nu va stăvili mersul înainte al acestor femei dîrze pentru completa lor descătușare de orice opresiune. Crearea organizației de femei în Mozambic — avînd drept nucleu activ și dinamizator detașamentele de femei integrate în FRELIMO (Frontul de eliberare din Mozambic) — este expresia evoluției emancipării sociale a femeii în cadrul luptei de eliberare națională, a rolului ce i se rezervă în uriașa muncă de făurire a unei vieți mai bune.

«Libertatea femeii este o necesitate fundamentală a revoluției, o chezășie a continuității sale, o condiție a triumfului său», deviza adoptată de prima conferință a femeilor din Mozambic include un program atotcuprinzător de activitate, un crez, o certitudine în victoria finală a luptei drepte pentru libertate.

GUINEEA-BISSAU. Copii, victime ale colonialiștilor portughezi.

MATERNITATE

de VERONICA PORUMBACU

Om de om se deosebește după vorbă, după port, după albul ori negrul, galbenul ori arămiul feței, și totuși om cu om semănăm, în primul rînd, pentru că pe fiecare ne-a născut o mamă.

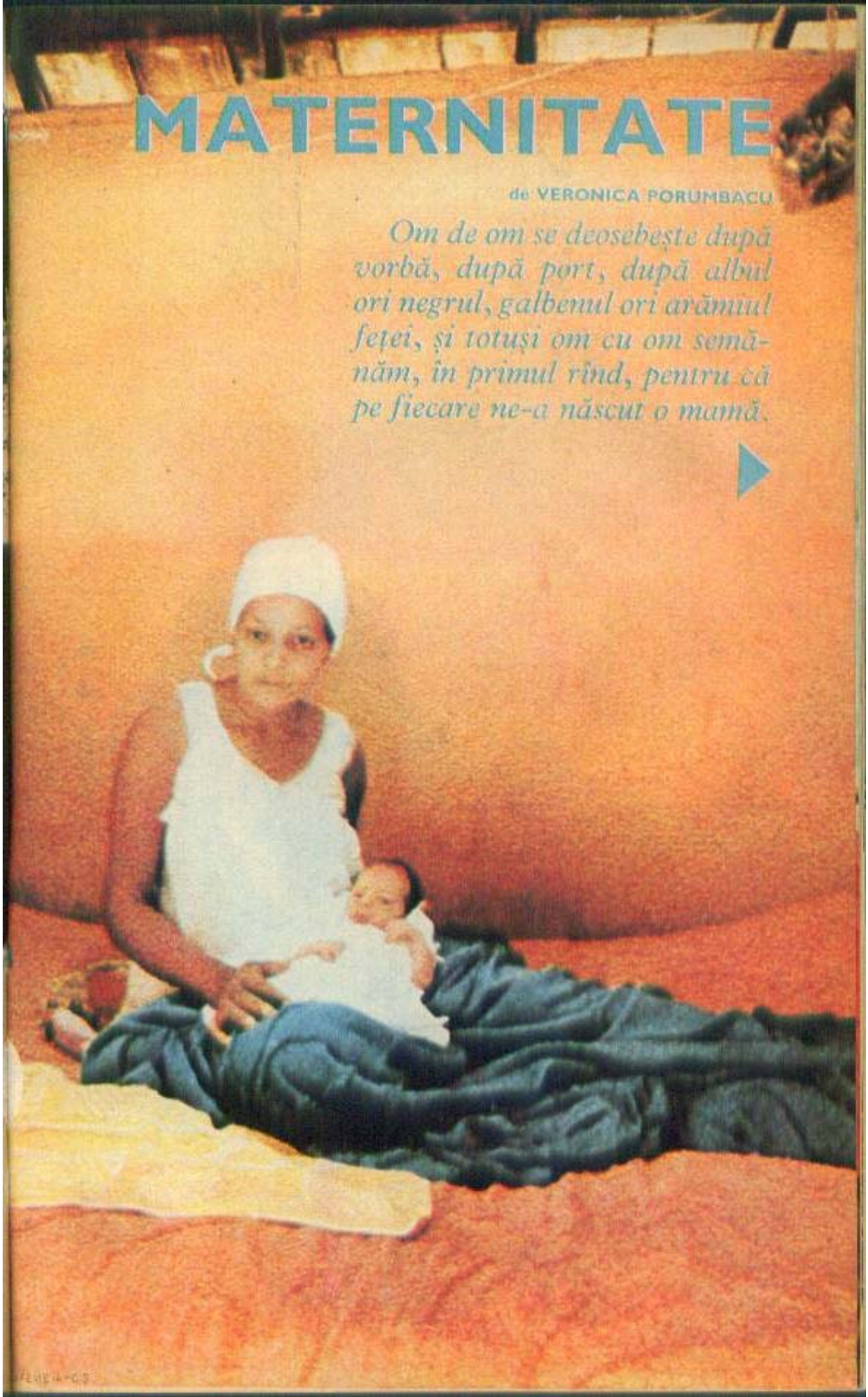

Femeie de femeie se deosebește după boiul trupului și după croiul veșmintelor, dar femeie cu femeie se simte totuși aproape, prin actul cel mai imediat, gestația, prin sentimentul fundamental, al maternității. Că-și leagănă pruncul în hamacul agățat de palmierii unei oaze, că-l aduce pe lume sub pologul unui cort, că-l poartă în spinare într-o glugă de blană, cu o căciulă de blană, prin aerul rece al nordului, că-l poartă în brațe în umbra pădurii ori îl privește tandru în soarele tare din preajma piramidelor, privirea e aceeași, de creatoare a vieții, pentru care menirea primordială se concentrează în momentul în care le-a surprins ochiul magic al fotografului, în copil. Sub orice soare, în orice ev, maternitatea trezea respect, sporea dragostea, stimula inspirația celor ce zugrăveau femeia sau o cîntau, ba pînă acolo mergea această adorație încît cu milenii în urmă, simbolul pămîntului era „pacha mama", iar cu sute de ani înaintea zilelor noastre, canoanele frumuseții prevedeau reprezentarea femeii numai în plenitudinea ei, numai cu pîntecul rotunjit de viața legănată într-însul. Iar dacă s-ar aduna vreodată într-un album omagiile închinate femeii, atunci am avea în față cele mai bogate și mai omenești variații pe aceeași temă fundamentală: maternitatea.

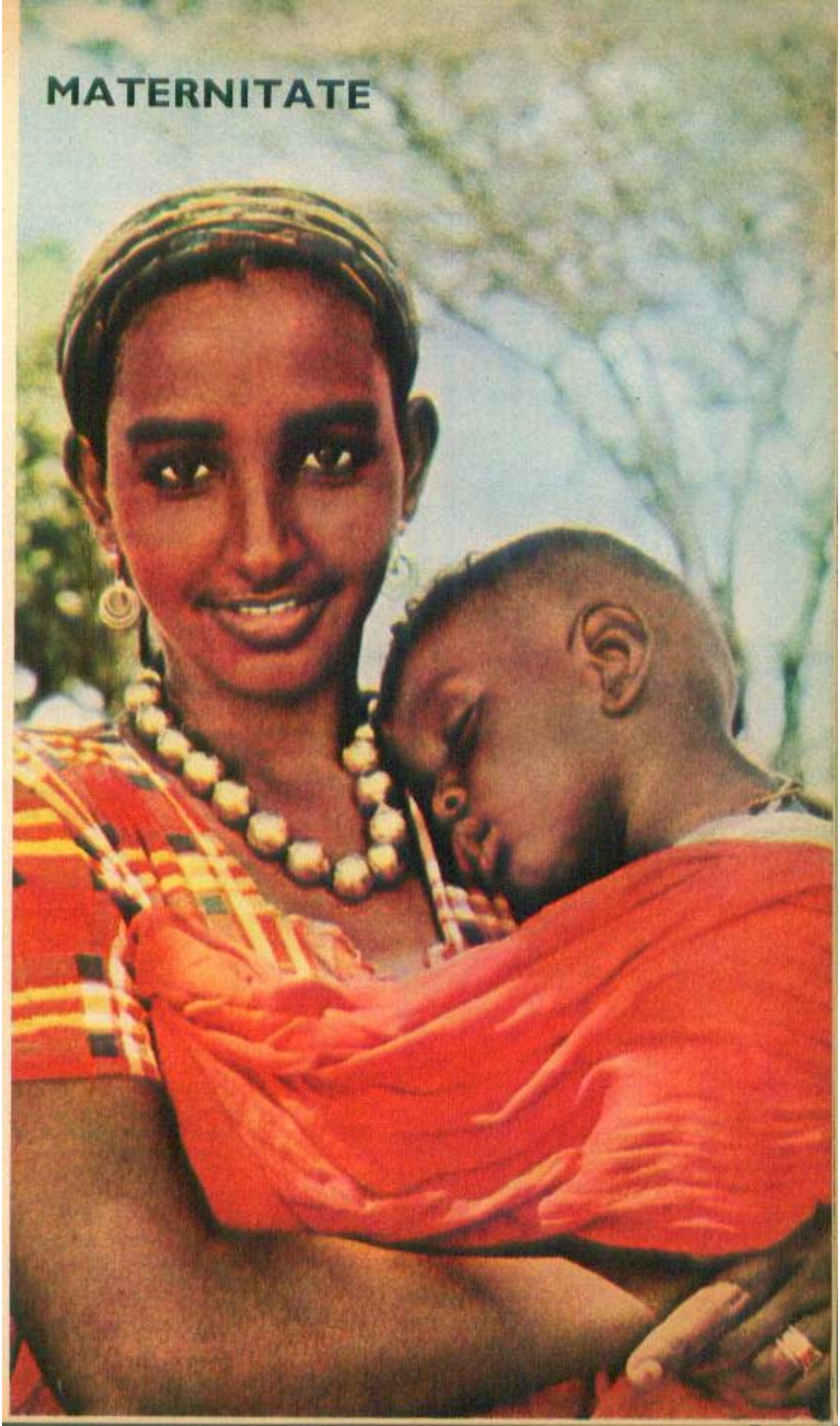
MATERNITATE

1974 -ANUL MONDIAL AL POPULAȚIEI

importanță și semnificație

de dr. VIRGINIA RUSS
inspector de specialitate în Secretariatul Comisiei Naționale de Demografie

Dacă unele estimări privind populația globului la mijlocul secolului XVII apreciază că numărul aproximativ al acesteia era de 500 de milioane locuitori, la începutul secolului XX ea se ridica la ceva mai mult de 1,5 miliarde, o creștere relativ lentă, dacă se compară cu dinamica ei în secolul nostru. Astfel, în jurul anilor 1950, ea era de 2 miliarde, iar populația actuală se estimează la aproximativ 3,5 miliarde, cu perspective ca la sfîrșitul secolului să atingă 6—7 miliarde și poate mai mult. Datele statistice evidențiază faptul că 2/3 din populația lumii, îndeosebi în țările în curs de dezvoltare, înregistrează un ritm ridicat de creștere — 2,8% pe an, în unele țări atingînd valori de 3—4%. În același timp, un număr redus de țări înregistrează un nivel scăzut al fertilității, avînd drept consecință o creștere extrem de lentă a populației, cu tendință de staționare sau chiar declin. Această situație atrage după sine, în țările cu ritm accelerat de creștere a populației, nevoi sporite privind aprovizionarea cu hrană, asigurarea locuințelor, locurilor de muncă, facilităților pentru instruirea în școli, ocrotirea și promovarea sănătății. Ritmul dezvoltării economice și sociale, indiferent de progresele tehnice realizate, nu izbutește să asigure o îmbunătățire a nivelului de trai, fiind depășit de ritmul de creștere al consumatorilor. Totodată în țările în care are loc declinul fertilității, se ridică probleme legate de dezvoltarea și viitorul națiunii, de asigurarea progresului economic și social al acestora.

Tot mai multe din guvernele confruntate cu asemenea probleme au înțeles necesitatea definirii unei politici demografice în concordanță cu planurile generale de dezvoltare în perspectiva viitorului. Situațiile diferite, înregistrate în diversele țări, au determinat elaborarea unor programe destinate fie reducerii fertilității, fie stimulării natalității, în strînsă corelare și integrate în planul general de dezvoltare.

Pentru numeroase state, stabilirea acestor programe nu este deloc ușoară, ținînd seama de informațiile statistice incomplete sau extrem de sumare de care dispun, dată fiind lipsa serviciilor de infrastructură care să le furnizeze.

Sesizîndu-se de dimensiunile problemelor pe care le ridică dinamica populației și implicațiile în perspectiva viitorului, Organizația Națiunilor Unite și agențiile sale specializate (O.M.S., UNESCO, F.A.O., I.L.O. etc.) și-au înscris în programul activităților lor acțiuni care să aducă un sprijin nemijlocit țărilor care întîmpină dificultăți în punerea în aplicare a programelor naționale destinate populației.

Marea majoritate a acestor acțiuni privesc

ajutorarea țărilor în colectarea unor date statistice pertinente privind numărul populației, distribuția pe vîrste și pe sexe, repartiția geografică, pe calea recensămintelor și a înregistrărilor de stare civilă, sau au drept scop pregătirea de cadre naționale în domeniul demografiei și în domenii înrudite, care să efectueze studiile necesare autorităților guvernamentale. În o serie de țări cu natalitate excesivă, accentul s-a pus pe elaborarea unor programe, în scopul reducerii fertilității. Dar aceste programe reprezintă numai o abordare parțială a problemelor ce se cer soluționate. Ele se impun completate de sprijinul internațional, care să susțină eforturile naționale pentru dezvoltarea social-economică în ansamblul ei, creșterea venitului național și a nivelului de trai al populației.

Pe baza hotărîrilor Adunării Generale a O.N.U., în anul 1974 va avea loc cel de-al III-lea Congres mondial al populației, pe care România are cinstea să-l găzduiască, ca urmare a invitației adresate de guvernul țării noastre, simbol al atenției și grijii deosebite de care se bucură problemele populației din partea conducerii de partid și de stat.

Conceput ca o reuniune de mare amploare, asemenea Conferinței mondiale pentru mediu, ținută în 1972, la Stockholm, congresul își propune să dezbată timp de 12 zile probleme privind: dinamica populației și tendințele de viitor, populația și resursele, populația și dezvoltarea social-economică, iar în final recomandări pentru un plan mondial de acțiune.

Avînd în vedere complexitatea problemelor pe care le ridică populația, a factorilor care o influențează și pentru a atrage atenția opiniei publice mondiale asupra acestor probleme, cît și pentru a stimula eforturile pentru căutarea soluțiilor celor mai adecvate, conform cu nivelul de dezvoltare social-economică, problematica și politica demografică națională, Adunarea Generală a O.N.U. a desemnat anul 1974 ca Anul populației, iar Congresul mondial va reprezenta manifestarea majoră a Anului.

În acest spirit s-a elaborat un program amplu de activități, la care vor participa organizații internaționale, guvernamentale și paraguvernamentale și care cuprind studii, anchete, recensăminte, seminarii, conferințe naționale, subregionale și regionale. De asemenea, se prevede o bogată activitate publicistică pentru informarea specialiștilor, a factorilor de decizie și a opiniei publice și extinderea preocupărilor și a cooperărilor în domeniul populației.

Consecventă pe linia sprijinirii activității Națiunilor Unite și a organizațiilor sale specializate și ținînd seama de importanța deosebită a problemei, țara noastră participă amplu la aceste acțiuni dedicate Anului mondial al populației.

În întîmpinarea acestui eveniment, Comisia Națională de Demografie a întocmit un plan complex, la realizarea căruia participă membrii ei, specialiști din diverse institute și centre de cercetare, precum și comisiile județene de demografie. Colective pluridisciplinare vor efectua o serie de studii de cooperare internațională și de interes național, se va întocmi o monografie a populației României, este în curs de elaborare un index al bibliografiei românești în domeniul demografiei, se vor organiza reuniuni de oameni de știință pentru dezbaterea aspectelor și implicațiilor multifactoriale ale dinamicii unor indicatori demografici, precum și numeroase activități de informare a opiniei publice pe plan central și local.

În cuvîntul său la plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973, cu privire la rolul femeii în viața politică, economică și socială a țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, arăta: «În general va trebui să studiem soluțiile corespunzătoare pentru rezolvarea în condiții mai bune a problemei fundamentale la care m-am referit — dezvoltarea națiunii, menținerea unui echilibru normal între vîrste; asigurarea tinereții întregii societăți.»

Comisia Națională de Demografie și-a completat planul de acțiune pe baza acestor indicații prețioase și își propune să facă un bilanț al cunoștințelor în materie de populație, să întreprindă cercetări și anchete privind unele fenomene demografice, cum ar fi fertilitatea, fenomene de dimensiuni multiple, în care intervin o constelație de factori care aparțin unor domenii foarte complexe de activitate.

Abordarea multidisciplinară, analiza opțiunilor posibile și a consecințelor diverselor modele, propunerile de soluții realiste pe termen lung vor trebui să conducă la fundamentarea științifică a unei politici demografice care să contribuie la dezvoltarea armonioasă în continuare a societății românești.

DEMOSTENE BOTEZ

alma mater

În sîngele femeii ce ne-a purtat în pîntec
S-a întrupat minunea grăuntelui de viață.
Și din a ei durere zbucni întîiul cîntec
Și din a ei privire, întîia dimineață.

(fragment)

MATERNITATE

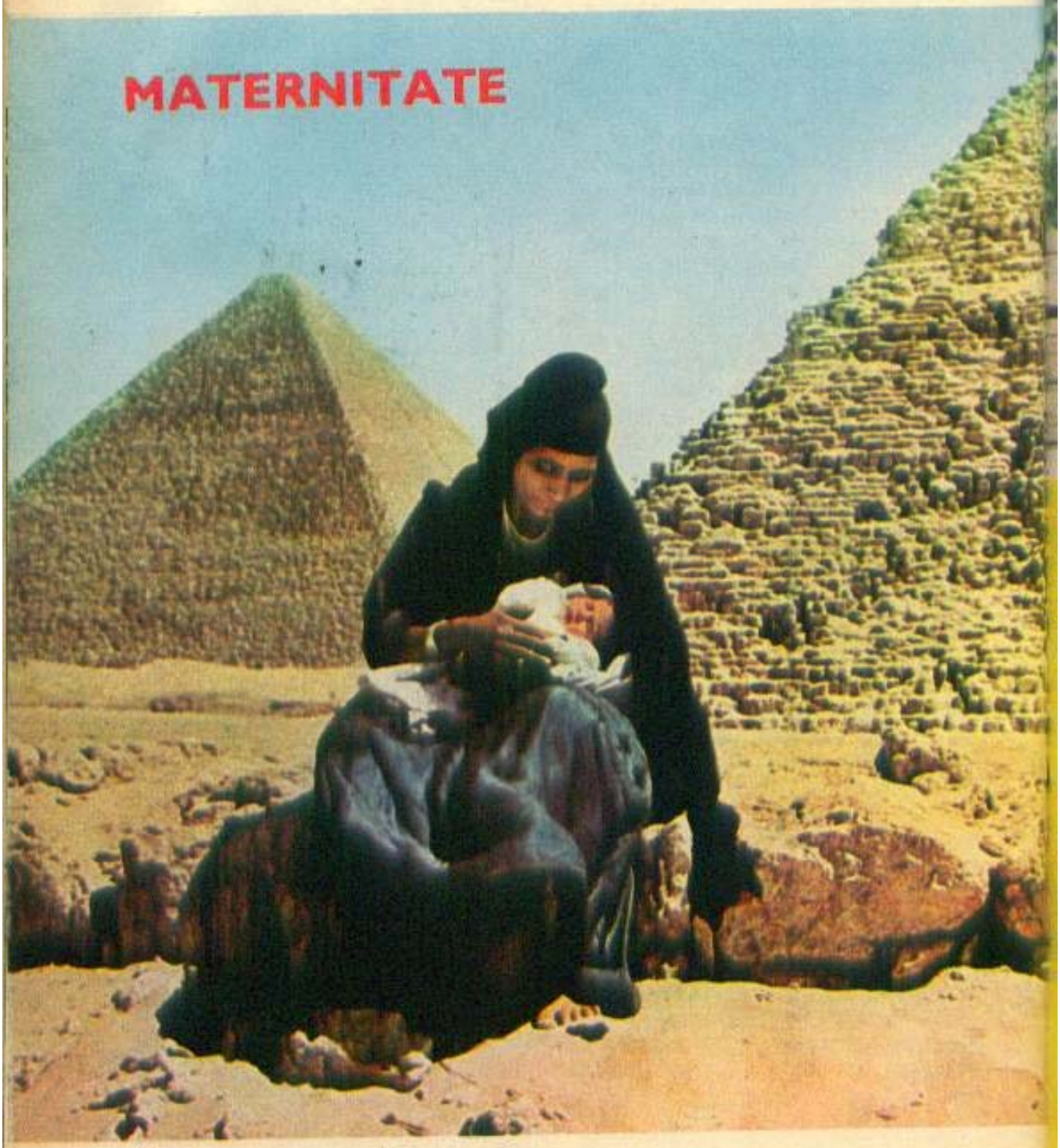

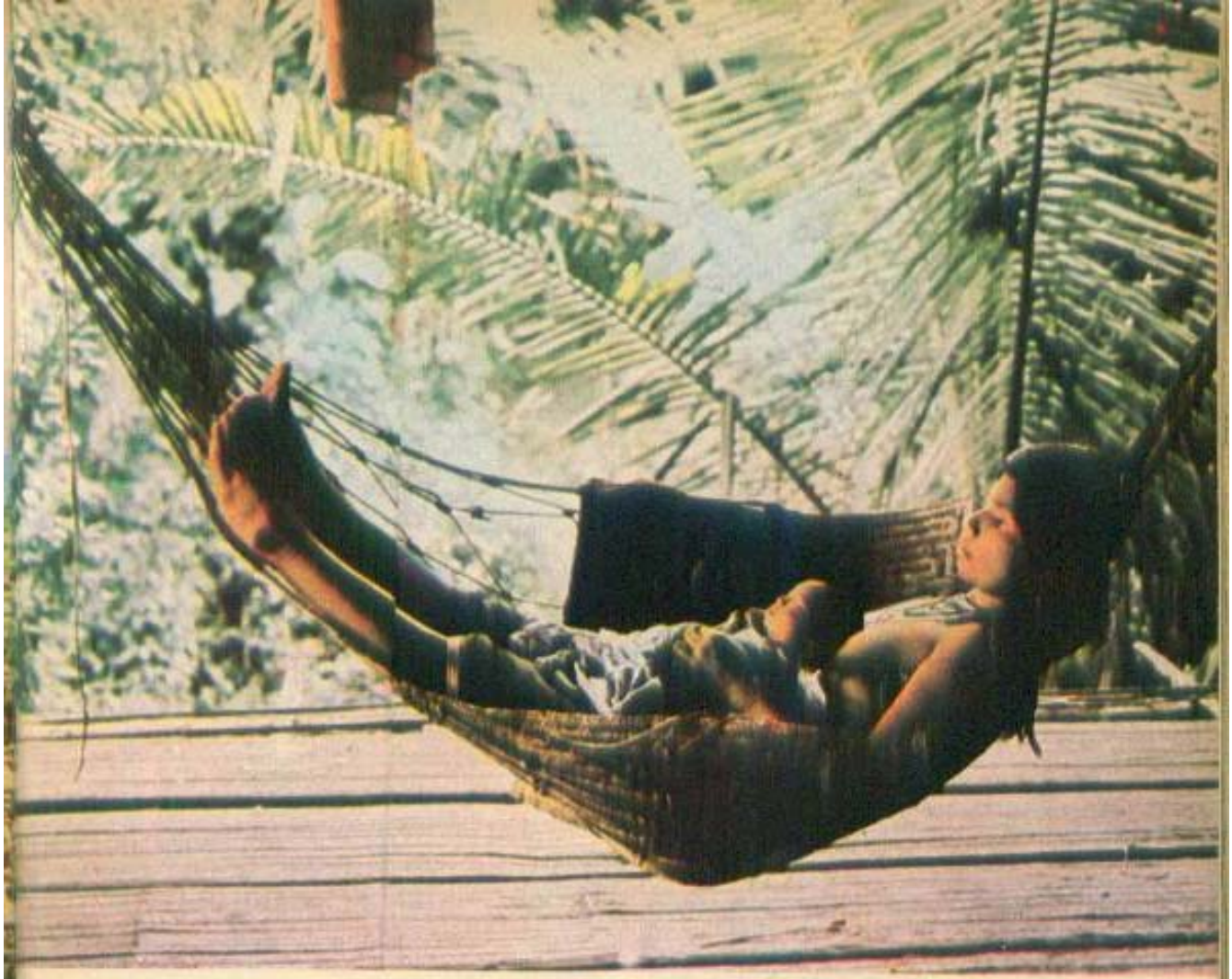

ÎN LUME SE NASC:

- **4 copii în fiecare secundă**
- **345 600 de copii într-o zi**
- **126 144 000 de copii în fiecare an**

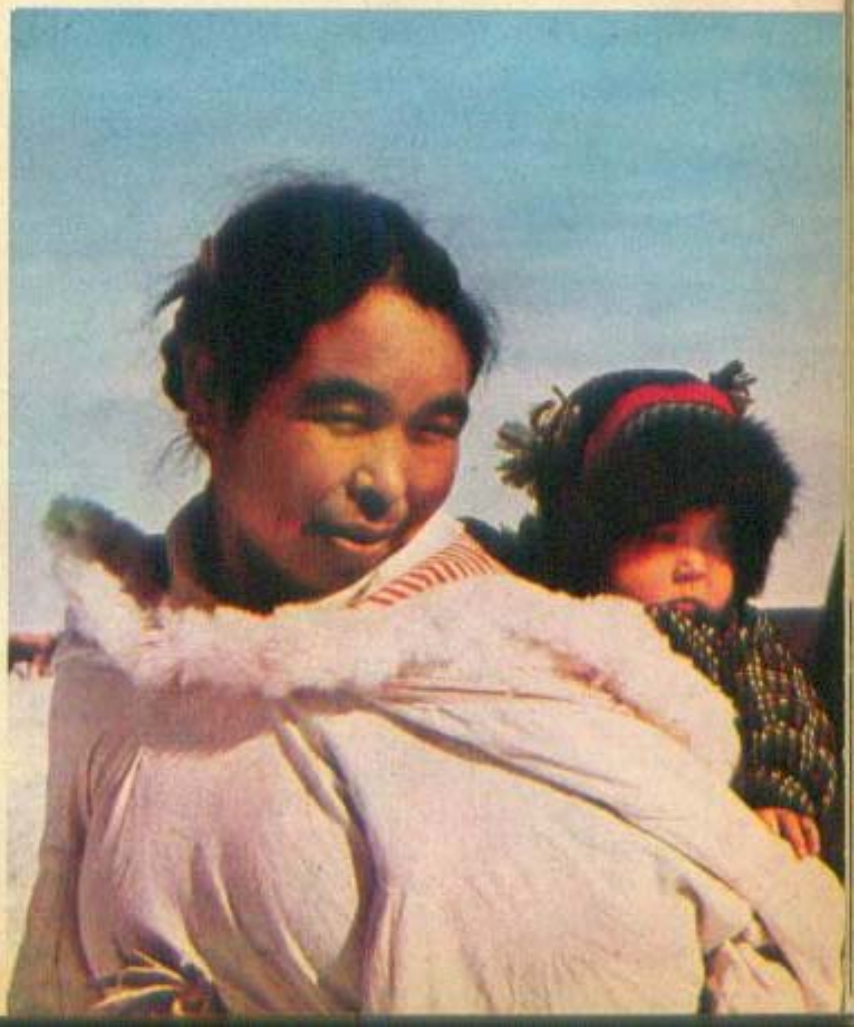

BUCUREȘTII DE ODINIOARĂ

Deși vechiul București a cunoscut și evenimente nefaste (catastrofale cutremure, mistuitoare incendii, ocupații străine, jafuri etc.), s-au mai păstrat imagini care ne pot ajuta să reconstituim orașul de ieri, unde s-au născut, au trăit și muncit moșii și strămoșii multora dintre locuitorii Capitalei de azi. Să mergem pe firul istoriei sale.

«LACUL LUI DURA NEGUȚĂTORUL»

La sfîrșitul secolului al XVIII-lea, Bucureștii, în partea de sud, se întindeau pînă în vîile și grădinile din Lunca Dîmboviței. Aci, printre fînici stejari și stuf, se afla «lacul lui Dura Negustătorul», care în 1845 a trecut în proprietatea sfatului orășenesc. În 1850 au început lucrările de asanare a lacului, de amenajare a aleilor, de plantare de arbori și plante. S-au plantat 200 de castani din Gorj, 150 de nuci din Dîmbovița și felurite plante.

De la «purtătorul de grijă al cișmelelor», un fel de inginer al apelor, anume Dumitru, *care locuia în apropiere — cam pe unde e strada Șipotul Fîntînilor —, a rezultat denumirea «CIȘMIGIU».*

UNIVERSITATEA

Lucrările de construcție ale vechiului palat al Universității au început în 1857 și au durat pînă în 1869. Arhitectul Alexandru Orăscu a conceput și clădit cetatea universitară în stil neoclasic.

«Școlile superioare» ale Bucureștilor de odinioară au fost nucleul Universității, care a luat ființă la 3/16 iulie 1864, cu trei «facultăți». Pe măsură ce construcția progresa, numărul facultăților creștea.

Din istoria Universității bucureștene desprindem faptul că, la 1 august 1867, aci a avut loc solemnitatea prezidată de Timoteiu Ciparîu, cînd s-a hotărît ca «Societatea Literară Română» (înființată la 1 aprilie 1866) să se transforme în «Societatea Academică Română», și care, în 1879, a căpătat denumirea de Academia Română. Aci a fost primul sediu al Academiei Române, pînă în 1890, cînd s-a mutat în palatul propriu, de pe Calea Victoriei. De la vechiul sediu al Academiei a rămas pînă în zilele noastre numele străzii Academiei, din centrul Capitalei.

Vechiul palat al Universității bucureștene și bulevardul (Republicii astăzi) în 1880 aveau aspectul unui colț de parc.

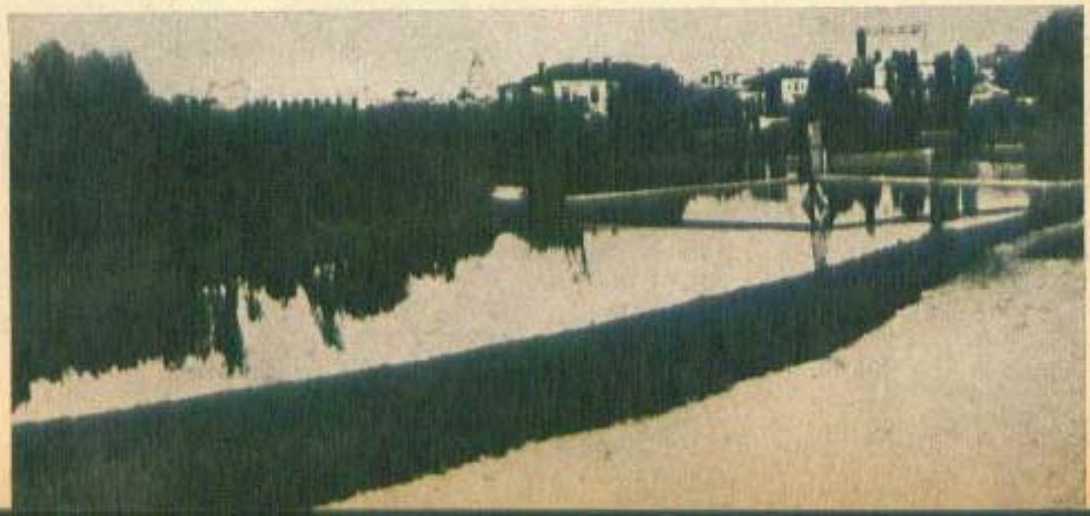

NEGUSTORII DE APĂ

Săpăturile arheologice de la Curtea Veche au dat la iveală «casa de apă» sau «vistieria apelor», respectiv un rezervor în care se scurgea prin alane apa adusă de la izvor. Se crede că această «casă de apă» datează de pe timpul domniei lui Mircea Ciobanul (1545—1554), cel care a construit palatul și biserica de la Curtea Veche. S-a găsit însă și o inscripție, săpată în piatră, care poartă data de 15 noiembrie 1570 (7080) și din care reproducem: «...Io Alexandru-voievod și domn (...), am dat domnia mea (...) să se facă acest izvor (șipot sau fîntînă), ca să fie de pomană domniei-mele și părinților domniei-mele în veci». Acesta este primul document scris privind alimentarea cu apă a Bucureștilor.

De-a lungul secolelor, Dîmbovița a constituit principala sursă de apă, care era cărată cu cofele sau sacaua. Unele gospodării (cele înstărite) aveau puțuri cu cumpănă sau roată: circa 1 300 de asemenea puțuri mai existau și în 1906 în București.

La finele secolului al XVIII-lea, mitropolitul Filaret a construit, pe dealul ce-i poartă numele, una din cele mai frumoase cișmele, care era alimentată cu apa a patru izvoare captate din dealul vecin. Unul din pereții de marmură ai «chioșcului» (fîntînii lui Filaret) era străpuns de 12 țevi prin care curgea apa. De aci, sacagiii cărau apa «cea mai bună» din Bucureștii de odinioară și o vindeau cu preț mare la curțile boierilor și ale celor înstăriți.

CALEA VICTORIEI

Așa arăta în 1900 piața Teatrului Național, de pe Calea Victoriei.

În primul plan se văd hotelul «Continental» și o stație de trăsuri. Stația se găsea chiar în fața teatrului. Erau trăsuri de clasa I, II și III, atît în ceea ce privește confortul, cît și prețul.

La 8/20 octombrie 1878, trupele române, încununate de glorie în războiul independenței, s-au întors în București prin artera denumită Podul Mogoșoaiei. Și lui Osman Pașa i s-a permis să privească de la balconul hotelului «Broft» («Continental») defilarea trupelor române victorioase.

Intrarea triumfală în București a trupelor române s-a imortalizat și prin schimbarea denumirii Podului Mogoșoaiei în Calea Victoriei.

I. CIUTU

MATERNITATE

Treptele țării

de GHEORGHE TOMOZEI

Nu se zăresc din holda înaltă călăreții,
Ca vrabia e spicul, spun cărțile străvechi.
Doar berzele fîntînii întîmpinînd drumeții
Și zumzete, din ierburi, îți sună în urechi...

Amiaza se coboară, pe aripi lungi de dropii,
În spice risipite, în frunze și-n pămînt,
Și-nvăluie cu umbră grădinile și plopii,
Tăcerea măcinată de morile de vînt.

Ca o cetate-i Țara, pe înălțimi urcată;
E Dunărea întîia ei treaptă de argint
Pe care calci, și-a doua-i cîmpia legănată
De aur moale, treaptă sub stele licărind.

Palatul se înalță cu turlele în lacuri,
Dar știu o treaptă, alta, cea mai de preț, din lut,
Pămînt amar și dulce pe care zeci de veacuri
L-am mîngîiat cu pașii, pe cînd l-am străbătut.

Sub treapta asta-i fierul, arama și țițeiul,
Genuni de sare aspră, cu însetate guri,
În lut, marmură albă și-a revărsat poleiul
Și dorm cărbunii-n care mai freamătă păduri.

Și spicele sfioase, ce sîngeră sub seceri,
Și ierburile crude-mpăienjenind poteci,
Tractoarele pe cîmpuri, în roditoare treceri,
Sînt ale noastre toate, le-am cucerit pe veci.

Cetate vie-i Țara, liman al tinereții,
Treaptă de treaptă, soare ne-ntîmpină tumult
...«Și nu se văd din holda înaltă călăreții»,
Spun cărți cu slova ștearsă, rămasă de demult!...

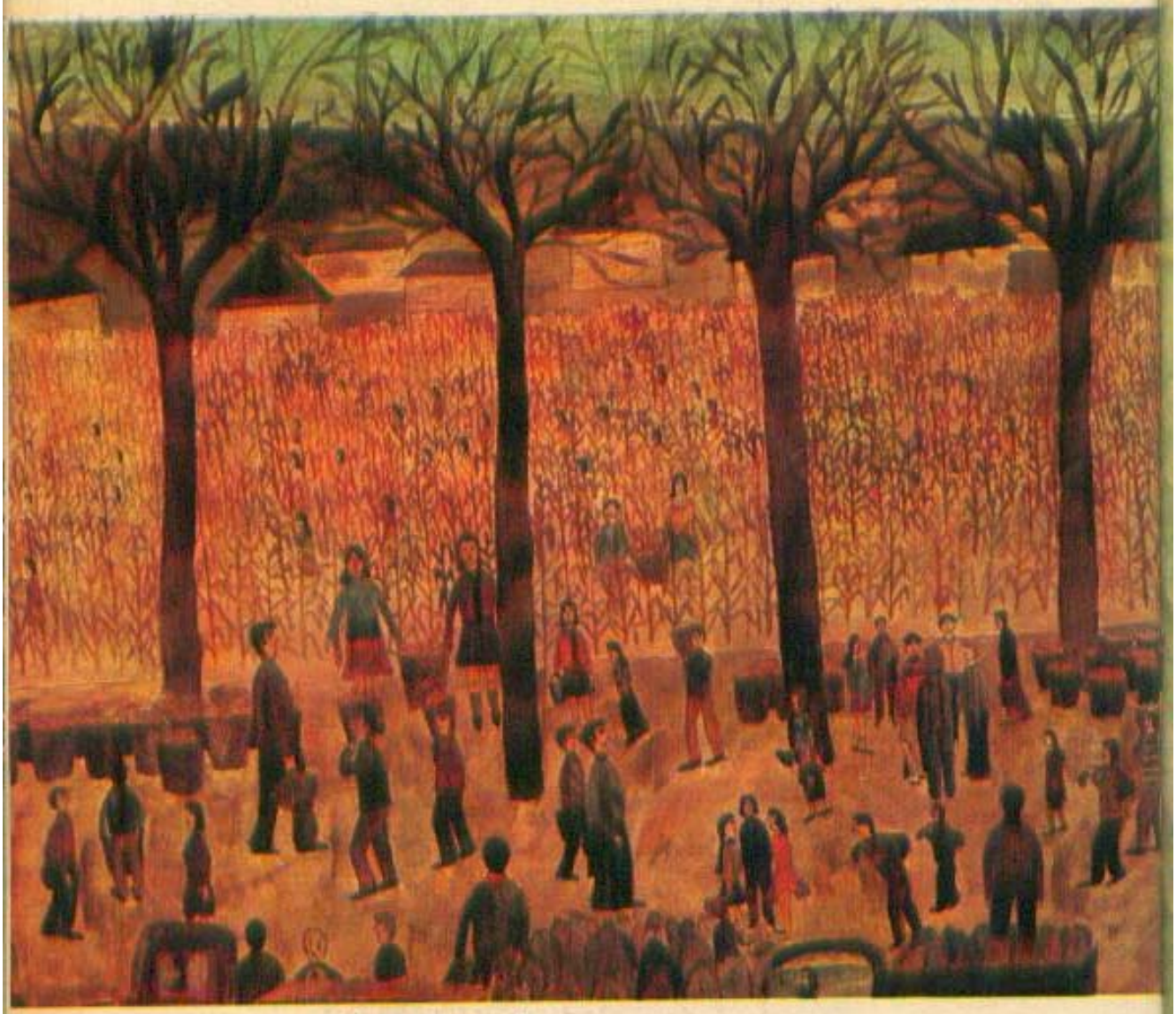

«MUNCĂ PATRIOTICĂ» —
Elena Bădiță — premiul I — Liceul pedagogic nr. 1, anul I, București

«VESELIE» —
Ecaterina Cutulea
— premiul III —
Școala generală nr. 5,
cl. II A, Roșiori

«BĂLCESCU» —
Ana Maria Gutu —
premiul III —
Școala
de arte plastice
«N. Tonitza»,
anul III B,
București

Istorie

de LIVIA RADU

Pe plaiurile-acestea, pe unde odinioară,
Ovidiu, surghiunitul, descoperea o țară
și aspra-i frumusețe, și cîntecul ciudat,
m-am zămislit și pașii spre soare i-am purtat.
Mă-ncumet, cînd străbunii abia i-am cunoscut,
să dăltuiesc cu mintea în tainicul trecut
și atunci, cu oglindirea tiparelor din cărți,
condeiele le-aș umple ca să se facă dălți.

(fragment)

Către Patrie

de DAN DAMASCHIAN

O, bucuria de a sta de vorbă
cu părinții pietrei, cu apele luminii!
A cînta aici, lîngă chipul tău,
lîngă inima mea.
A trebuit să te am
ca să te pot numi.
Munți de soare vor încununa
pleoapa noastră,
dar numai crinul aplecîndu-și sărutul
în bulgări de țărînă
clopot de lumină se va face.
Îngenunchea-voi la sămînța de rouă,
la aripa silabisind zborul,
la frunza dezvelindu-și
mirarea de-a fi verde,
nicicînd la porunca unei săbii
rostită peste numele tău.
A trebuit să te am
ca să te pot numi
și inima mea învață de la iarbă
prețul imnului.

«PROFIL» —
Maria Mupa — premiul I —
Școala generală Tirsol,
cl. VIII, jud. Satu-Mare

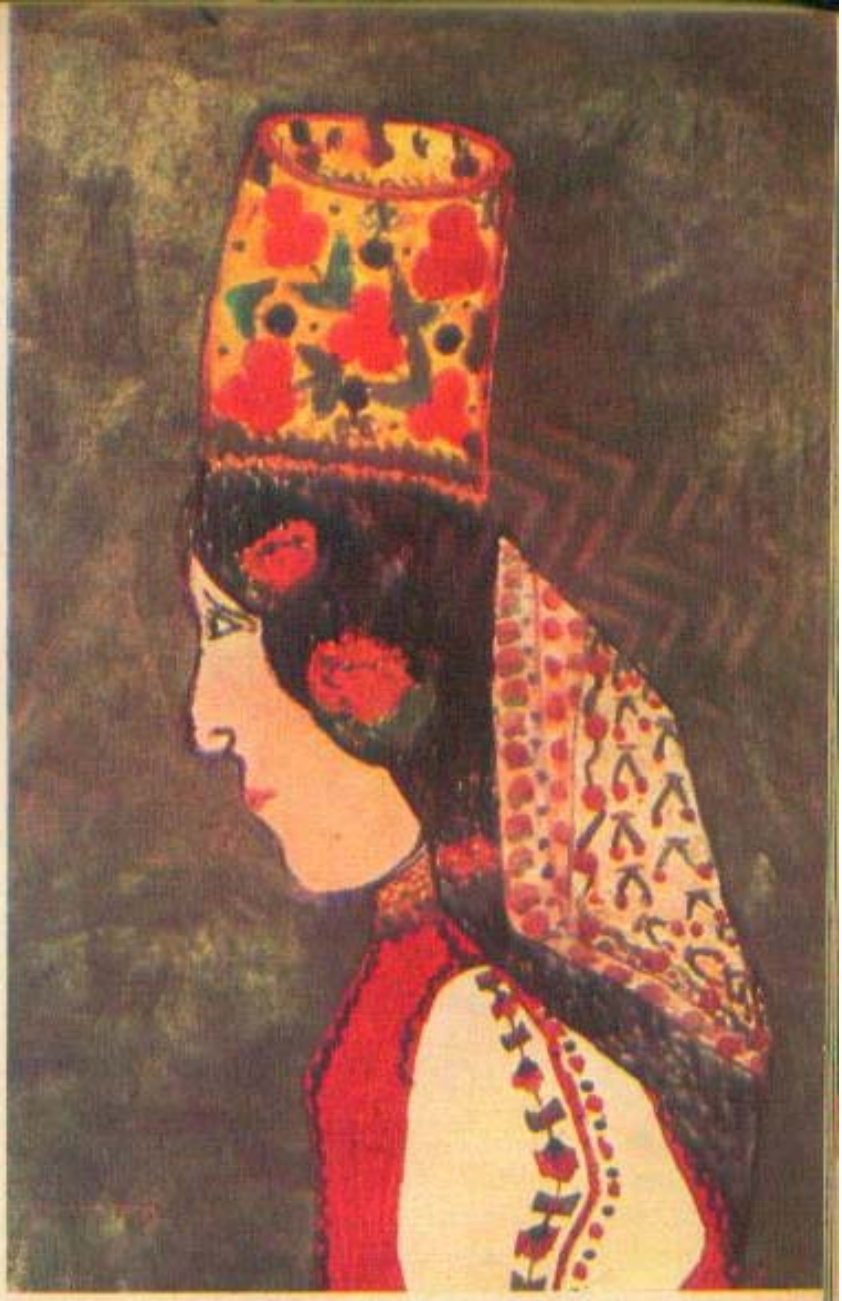

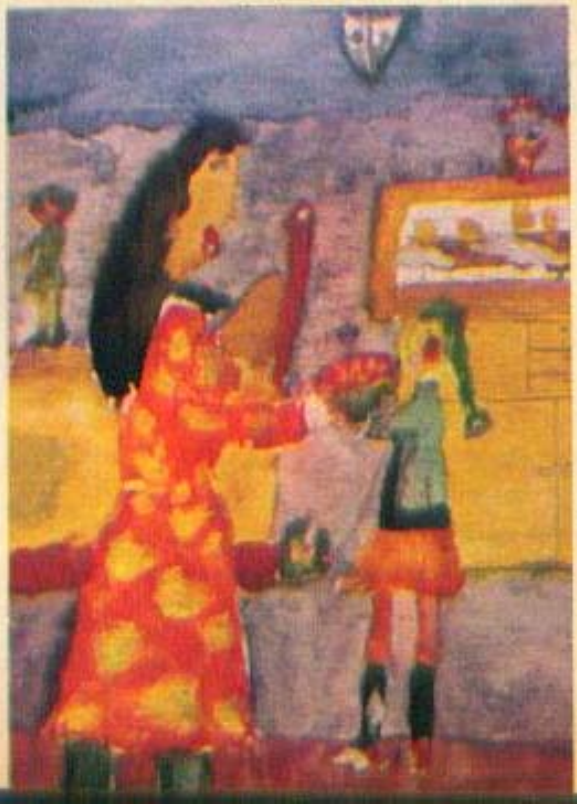

«8 MARTIE» —
Camelia Pricop —
Liceul Tg. Frumos, cl. V A
jud. Iași

Închinare steagurilor

de KÁNYÁDI SÁNDOR

Anii se duc, ridurile se-adună,
mai rar se face părul de argint,
mai rari în rînduri vechii luptători.
În spațiul și în timpul fără margini,
o, cîți au dispărut pînă acum
din cei ce-n temniți, în bătăi,
prin chinuri grele,
au adus,
pînă la noi,
istoria!

Numai roșul steagurilor nu pălește.
Numai Partidul nu e bătrîn:
rămîne puternic și tînăr,
și, odată cu trecerea anilor și-a deceniilor,
el e tot mai puternic și mai tînăr.

Numai roșul steagurilor nu pălește.
Numai Partidul nu e bătrîn;
adună-n sine tinerețea generațiilor,
Și din căldura milioanelor de mîini muncitoare
dă muguri noi și frunze proaspete.

Iar noi, cei care purtăm astăzi stindardul
și învățăm de la el să luptăm și să credem
în marea primăvară-a viitorului,
noi, cei care cinstim steagul lui
și gloriosul lui trecut:
simțim că tinerețea noastră e eternă
și știm că-n mîna noastră-i însuși steagul
puternicei, nemărginitei primăveri.

În românește de H. GRĂMESCU

Republica

de TANIA LOVINESCU

Există-n fiecare
o sete de înalt,
Ce fruntea înconjoară,
ce mersul ni-l preschimbă
În cercuri de lumină
sub munții de bazalt.
Ne-ntoarcem către vatră
rostind aceeași limbă.

Încredințați că-n veacuri
copacii n-au trădat,
Ne-asemuim cu brazii,
cu merii, cu gorunii,
Ne limpezim în cerul
de-a pururea curat.
În rădăcina noastră
dorm, legănați, străbunii.

M-am logodit cu tine,
tărîm nepieritor.
Oricît în lumea largă,
voi rătăci prin vreme.
Tu ne ești trup și matcă
și apă de izvor,
Și strălucirea-ți vie
ne dă contur de steme.

Scrisoare către anul 2000

de ION BĂNUȚĂ

An 2000, slăvit hotar,
presimt victoria-n Cetate
cînd neamurile toate, toate,
uita-vor lacrimi de amar,
și-atunci, în semn de bun rămas,
iubirii sfinte să-i dai glas,
trecutul să-l rechemi o clipă,
și dintr-a timpului risipă
să mă culegi din praf și soare,
din depărtata mea scrisoare.

An 2000! Cînd vei citi-o,
de voi fi spus prelung adio
pădurilor cu freamăt greu
și grîului din satul meu,
din slava ta și-a codrilor
o lacrimă s-aprinzi, ușor.

«FAMILIA» —
Nicolae Tudor —
premiul II —
Școala generală
Dîrvari,
cl. V C, jud. Ilfov

Lucrări reproduse din Expoziția națională de artă plastică a preșcolarilor și elevilor din școli generale, licee și școli profesionale — iulie 1973.

«O FATĂ» —
Ilinica Mănăilă —
premiul I —
5 ani, București

„Urgențe" pe Terra!

FLAGELUL FOAMETEI, UN ÎNSOȚITOR INEVITABIL AL OMENIRII

de CAROL ROMAN

În dosarul de «urgențe» ale contemporaneității se află înscrisă o problemă de o importanță covîrșitoare pentru destinele umanității: flagelul foametei. *Anul 2000 se apropie cu pași gigantici. Generațiile de bărbați și de femei care atunci vor trăi și vor conduce societatea și-au făcut deja apariția pe scena istoriei; se caută soluții...*

ZONELE INANIȚIEI

În plină revoluție industrială și științifică, într-o epocă în care omul stăpînește tot mai mult natura și pătrunde cu temeritate în cosmos, conștiința umanității este adînc zguduită de drama foametei, prin care trece o mare parte din lume. Zeci de mii dintre semenii noștri mor zilnic din pricina foametei. Acest flagel, însoțit de mari privațiuni și boli, năpăstuiește peste două treimi din omenire. Potrivit unei statistici a F.A.O., 15 la sută din populația lumii este subnutrită, iar mai bine de jumătate suferă de un regim alimentar dezechilibrat. Situația este și mai grea în multe din țările în curs de dezvoltare. În aceste state, unul din cinci locuitori nu mănîncă pe săturate, iar unul din doi are o alimentație deficitară sub aspect calitativ. Într-o serie de țări africane, sud-americane, în India și alte țări din sudul și sud-estul Asiei, jumătate din numărul copiilor mor înainte de a atinge vîrsta de 15 ani.

Regretatul savant brazilian Josue de Castro, fost președinte al «Asociației mondiale de luptă contra foametei», scria nu de mult într-un studiu că în cifrele referitoare la zonele de pe Terra în care se face simțită foametea trebuie înglobate atît cazurile extreme — foamea intensă, epidemiile de foame — cît și cazurile mai puțin cunoscute, dar mai generale, de foame cronică, de carențe alimentare specifice sau de subnutriție. «Harta foamei se suprapune cu cea a slabei dezvoltări. Mai mult chiar, putem socoti foamea ca expresie ideologică și socială a unui fenomen economic, subdezvoltarea» — conchidea savantul brazilian.

CUM S-A AJUNS LA ACEASTĂ SITUAȚIE?

O constatare este îngrijorătoare: deși în producția agricolă și alimentară a lumii s-a înregistrat în ultimii ani o îmbunătățire, aceasta privește în primul rînd țările dezvoltate. Drept urmare, decalajul dintre nivelul de dezvoltare agricol al țărilor industriale și al celor în curs de dezvoltare a crescut în ultimii ani și are tendința de a continua să crească și în viitor. Se cunoaște că în ultimii ani producția alimentară mondială a sporit cu 3,5 la sută; dar această cifră cuprinde în ea înseși datele dramei: ea are o valoare de 6 la sută pentru țările dezvoltate și doar cu puțin peste 1 la sută pentru țările în curs de dezvoltare.

Iar previziunile nu sînt deloc liniștitoare, în cazul în care se mențin stagnarea și regresul în domeniul resurselor alimentare pe cap de locuitor în țările în curs de dezvoltare. În Africa, populația sporește cu 3 la sută pe an, iar produsele alimentare înregistrează o creștere de numai 1,7 la sută; în America Latină aceste produse scad cu 0,8 la sută. Se estimează că producția de alimente în aceste țări va trebui să sporească cu 60 la sută mai repede pentru a se evita o gravă criză alimentară în deceniile următoare.

O FALSĂ DILEMĂ

Merită a fi consemnat faptul că și în acest domeniu pe arena internațională se înfruntă cu o deosebită virulență idei nobile, umanitare, generoase, cu tot felul de «explicații»

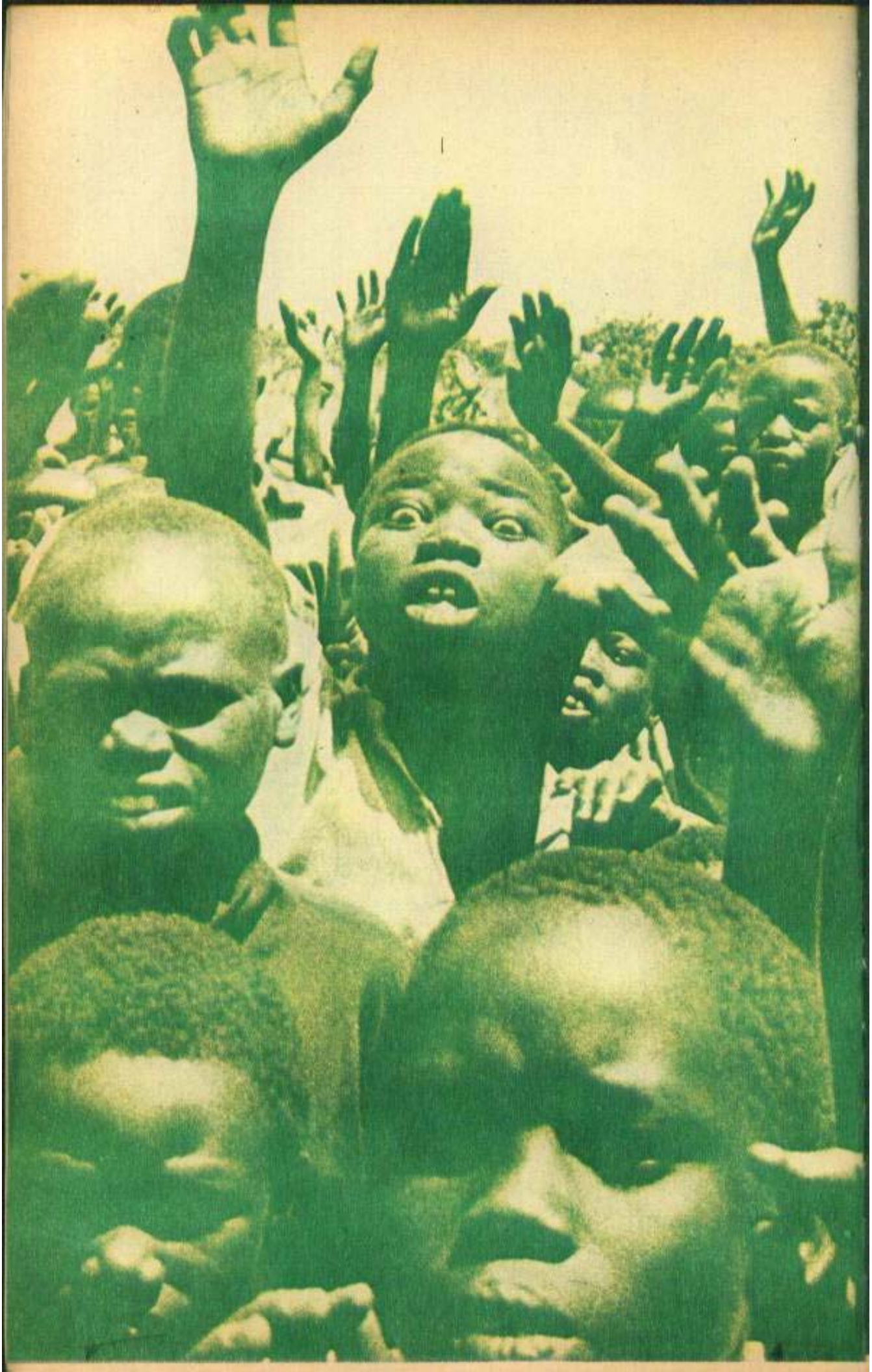

„Urgențe" pe Terra!

neștiințifice, care încearcă să justifice această stare jalnică de lucruri într-un chip doct, dar rupt de realități. Cei mai adesea, sociologii «neputinței» pornesc de la înseși aprecierile specialiștilor F.A.O. și ai Comisiei O.N.U. pentru populație, potrivit cărora în anul 1985 ansamblul populației mondiale va fi cu 50 la sută mai mare decît în 1965. Aceștia se întreabă la rîndul lor: Care va fi, în condițiile acestei creșteri, soluția ecuației populație-alimentație? Răspunsul acestora: Cauza principală a foametei trebuie căutată în suprapopulație. Creșterea demografică urmează o progresie geometrică: în fiecare secundă se nasc pe planeta noastră 4 copii. Ritmul dezvoltării resurselor alimentare nu poate ține pasul cu natalitatea. Planeta noastră nu poate să-și îndeplinească obligația de a hrăni atîția oameni — conchid ei. («Famine 1975», de William și Paul Paddok, Boston, 1968).

Falsa dilemă creată poate fi relativ lesne risipită. Pe Terra există întinse suprafețe nepopulate ori cu o populație extrem de rară. În Gabon se numără 1,7 locuitori pe kilometru pătrat, iar în Angola — 2. Dimpotrivă, densitatea este de 372 de locuitori pe kilometru pătrat în Olanda, cu o populație bine hrănită, pe cînd în Gabon și Angola foametea este un flagel permanent. În peninsula Guajira, aparținînd Columbiei și Venezuelei, 100 000 de locuitori trăiesc pe un teritoriu de 15 000 de kilometri pătrați. Rezultă o proporție de 6,7 locuitori pe kilometru pătrat. Și, totuși, oamenii de pe acele locuri sînt victime ale foametei cronice. În Africa, în America Latină sînt numeroase astfel de «pămînturi ale foametei».

Omenirea nu duce lipsă de pămînt. Prof. dr. Fritz Baade, o somitate în materie, constata că din suprafața solidă a Pămîntului, care însumează circa 13,5 miliarde de hectare, circa o zecime, adică 1,3 miliarde de hectare, a fost transformată în ogoare sau plantații. În zona pădurilor și a junglelor se conservă rezerve uriașe. Dacă circa jumătate din cele aproximativ 4 miliarde de hectare de «suprafețe împădurite» aflate în statisticile mondiale ar fi lucrate, omenirea ar avea la dispoziție un ogor de două ori mai mare decît cel lucrat în prezent.

PREOCUPĂRI...

Accentuarea flagelului foametei pe Terra s-a înscris tot mai mult în agenda de lucru a actualelor generații, care caută tot mai asiduu soluții. Strădaniile unor organisme și instituții internaționale, printre care la loc de frunte se numără și F.A.O., au un efect încurajator pe plan mondial. Ajutorul statelor care dispun de un plus de resurse și care contribuie la progresul alimentar mondial, acțiune la care participă și România, nu a încetat să crească — de la 85 000 000 de dolari în 1967 la 450 000 000 de dolari în 1972. Programul constituie totuși un paliativ atît timp cît, în aceste sume, ponderea consumului, dictat de necesități stringente, depășește cu mult pe cea destinată lărgirii unei baze productive. La rîndul lor, specialiștii exprimă ideea potrivit căreia calea sigură pentru stîrpirea foametei o constituie declanșarea unui salt în metodele agricole care să ducă la creșterea randamentului la hectar; din acest punct de vedere, rezolvarea nodului gordian implică însăși natura regimului social, în ce măsură acesta permite un astfel de efort conjugat. În nici un caz obstacolele nu sînt de natură strict tehnică ori științifică. Înseși posibili-

tățile oferite de utilizarea mijloacelor moderne nu au fost practic folosite. Analiza strict «tehnică» a problemei scoate la iveală mari posibilități pentru o sporire considerabilă a producției, și anume prin intensificarea producției vegetale și animale.

FACTORUL SOCIAL...

Dar cotitura tehnică constituie doar un singur factor, ce-i drept important, în cadrul unei game foarte cuprinzătoare de măsuri necesare. Cele mai noi metode agrotehnice nu înseamnă încă o creștere a producției. Nu numai că ele trebuie transpuse în practică, ci sînt necesare, de asemenea, mijloace financiare uriașe, care se cer procurate de către țările interesate. Pe de altă parte, se trece adeseori cu vederea faptul că chiar și agrotehnica cea mai modernă este inutilă atît timp cît aplicarea ei nu este facilitată de o orînduire socială ce-și propune să lichideze în mod radical flagelul, care apare deci nu ca o racilă a «naturii», ci a orînduirii sociale, a relațiilor care au permis apariția polului bogăției și belșugului pe seama celui al sărăciei și mizeriei.

În numeroase țări în curs de dezvoltare se consideră astăzi că, pentru a îmbunătăți situația în domeniul agriculturii, calea principală este aceea a utilizării cu cît mai multă pricepere a propriilor posibilități, integrînd măsurile de ridicare a agriculturii în cadrul dezvoltării armonioase a întregii economii naționale. Introducerea mecanizării și sporirea continuă a producției în agricultură presupun o bază materială corespunzătoare și modernă. Tocmai de aici decurge importanța industralizării ca pîrghie hotărîtoare a dezvoltării tuturor ramurilor economiei naționale, inclusiv a agriculturii. În deceniile trecute, unii «teoreticieni» afirmau că doar factorii externi pot contribui în mod decisiv la dezvoltarea țărilor rămase în urmă: import de capital, tehnică și cunoștințe, tehnicieni și specialiști. Or, practica socialistă, ca și cea a țărilor în curs de dezvoltare, a dovedit cu prisosință că și în dezvoltarea economică, ca și în orice proces progresist, pe primul loc se situează efortul intern, care depinde de munca și eforturile fiecărui popor. Aceasta presupune ca poporul să fie liber și independent, stăpîn pe soarta sa.

În aceste fapte și date incontestabile rezidă soluția problemei lichidării foametei în lume. Acesta este și sensul numeroaselor acțiuni organizate în diferite puncte de pe glob de către mișcări naționale de femei progresiste: a grăbi ritmul de dezvoltare propriu al fiecărei țări, a trezi conștiința umanității în fața unei probleme care, deși gravă în momentul de față, poate fi rezolvată prin eforturile multiplicate ale oamenilor. Iar posibilitățile reale ale secolului nostru, ale stadiului atins în prezent de dezvoltarea științei și tehnicii oferă multiple resurse alimentare, ce ar putea satisface pe deplin nevoile unei populații a globului de cîteva ori mai mare decît cea actuală.

Viitorul deschide porți către o lume eliberată de foamete, în care o ordine socială mai dreaptă îi invită la ospățul cotidian pe toți locuitorii bătrînei noastre planete.

PURTĂTOARE A TRADIȚIILOR PESTE VEACURI

de Tancred BĂNĂȚEANU

Mîinile de aur ale femeilor au creat, de-a lungul veacurilor, splendori ale artei noastre populare, specializîndu-se în anumite meșteșuguri artistice. Domeniul vast și deosebit de important al creației lor au fost din totdeauna țesutul și brodatul, folosite pentru realizarea unei variate și vaste game de creații artistice. În primul rînd, minunatele ii, cămăși, catrințe, fote, oprege, vîlnice, cepse și multe altele, care constituie neasemuitul port popular, sînt realizări pline de măiestrie ale creatoarelor populare, care au știut, în toate timpurile, să împodobească omul cu haine, adevărate opere de artă, foarte variate după zone și regiuni etnografice, dar unitare în ansamblul artei populare românești. Foarte semnificativ este — în acest sens — un episod relatat de un cronicar anonim român, care consemnează, înainte de 1484, întîmplarea în care voievodul Țării Românești Vlad Țepeș, întîlnind un țăran cu cămașa murdară și ruptă, îl întrebă dacă a semănat in. Arătîndu-i-se lanul de in, Vlad Țepeș o ceartă pe nevastă, spunîndu-i: «Bărbatu-tău trebuie să are și să semene

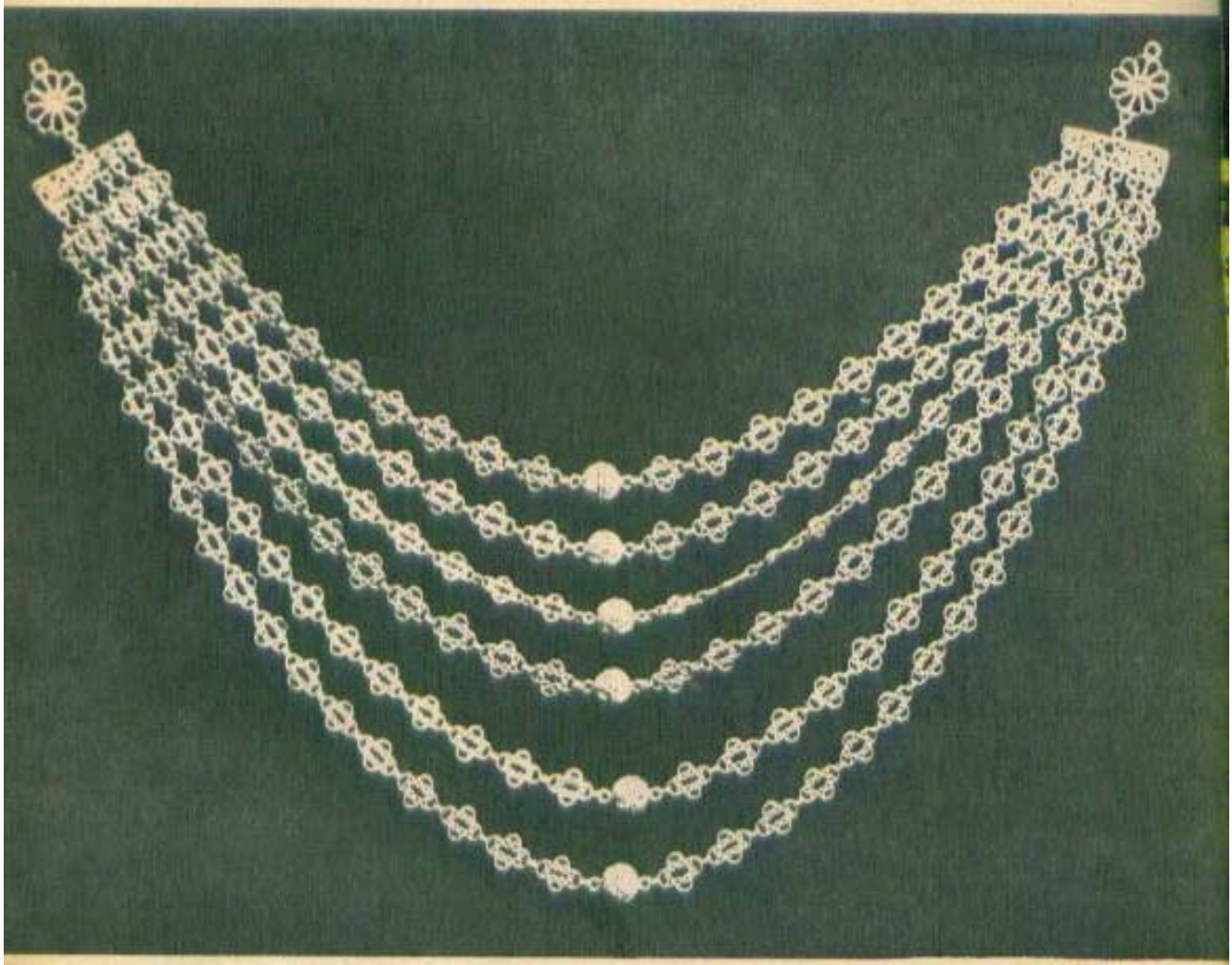

PODOABĂ DIN ZONA BUCIUMANILOR

și să te hrănească, iar tu ar trebui să faci bărbatului tău haine curate și *impodobite!*»

Dar, în afară de țesături și broderii folosite în portul popular, mii de creatoare de pe plaiurile țării înscriu în desene și culoare gustul, aspirațiile și toată poezia populară pe cîmpul smălțat de flori al ștergarelor, părețarelor, scoarțelor care împodobesc interioarele caselor țărănești, dar care cu cinste și-ar face loc în orice interior modern.

Măiestria mîinilor de aur ale femeilor noastre s-a manifestat variat și cu multă fantezie și în încondeierea minunată a ouălor, în confecționarea turtelor dulci, chiar în creația unor picturi pe sticlă și multe altele.

Ceea ce însă nu se prea știa, îndeobște, este faptul că tot femeile sînt acelea care brodează pieptarele și cojoacele cu flori migăloase și în compoziții deosebit de armonioase. De asemenea, de foarte multe ori, tot femeile sînt acelea care ornamentează admirabilele vase de ceramică.

Dar femeia mai apare în calitate de inspiratoare-stimulatoare a creației populare și de consumatoare-beneficiară a produselor artistice. Astfel, pe lîngă toate obiectele create spre folosința gospodăriei, a vieții și muncii, de la casă la mici și neînsemnate obiecte de uz, toate împodobite de meșterii populari spre a crea o ambianță plăcută vieții, desfășurării activității și desfătării ochiului femeii, vom mai semnala — printre multe altele — doar încă două exemple de obiecte de artă populară create special pentru femei. O primă categorie este aceea a furcilor de tors, dăruite fetelor de către flăcăii care se apleacă cu toată dragostea pentru ornamentarea cît mai deosebită și migăloasă a acestor obiecte de uz, nelipsite cîndva din mîna femeilor, creații care sînt adevărate dantele în lemn. Dealtfel, furcile au o semnificație anume. Ele sînt dăruite și dacă sînt acceptate au valoare de simbol de logodnă.

Tot spre fala fetelor, pentru împodobirea nevestelor lucrau, cu o neasemuită îndemînare și un deosebit talent, meșterii țărani bijutieri în zonele sudice ale Munților Apuseni fastuoase și rafinate podoabe din argint, omagiu adus de creatori femeii.

Creatoare și inspiratoare de valori artistice, beneficiară a tot ceea ce poate fi frumos, femeia din satele și comunele patriei, indiferent de regiune, devine astfel păstrătoarea unor tradiții de milenii, purtătoarea lor peste veacurile ce vin.

ȘTERGAR DE PE VALEA AMPOIULUI ▶

COSTUME POPULARE DIN ZONA ROMANAȚI

OUĂ ÎNCONDEIATE DIN DIFERITE ZONE ALE ȚĂRII

PIEPTARE
DIN BUCOVINA

„DIVINA“ renunță la înălțimile celeste

de EUGEN ATANASIU

Barbra Streissand declară că nu vrea să devină star. Alexandra Stewart își ia — ca orice muritor — un serviciu de secretară, între două filme. Vanessa Redgrave participă la demonstrații de protest și este în mai multe rînduri arestată. Liz Taylor decide să se consacre ajutorării copiilor năpăstuiți. Melina Mercouri pledează pretutindeni pentru libertatea poporului. Jane Fonda vorbește la mitinguri împotriva segregației, a mizeriei la care sînt condamnați indienii și a războaielor «locale», militînd pentru ca omenirea să-și dobîndească pacea și un viitor mai bun.

Ce se întîmplă oare cu farmecul de legendă al zeițelor celei de-a șaptea arte?

Întrebarea este cutremurătoare, mai ales pentru cei care au cunoscut și au iubit gloria star-system-ului.

Bette Davis declară: «Vorbiți de vedetele feminine actuale? Le găsesc tot atît de talentate ca acelea dinainte de război. Ceea ce le reproșez este poate că sînt prea aproape de oameni, nu stabilesc o distanță suficientă. Spectatorii au nevoie de mister...»

Într-adevăr, distanța astronomică dintre numita «stea a ecranului» și omul de rînd — care cumpără biletul de cinema — s-a redus mult și neprevăzut de repede. Astăzi, nimeni nu mai rîvnește, cu patima naivă și exaltată a altei epoci, să obțină o șuviță din părul auriu al lui Jean Harlow, să ajun-

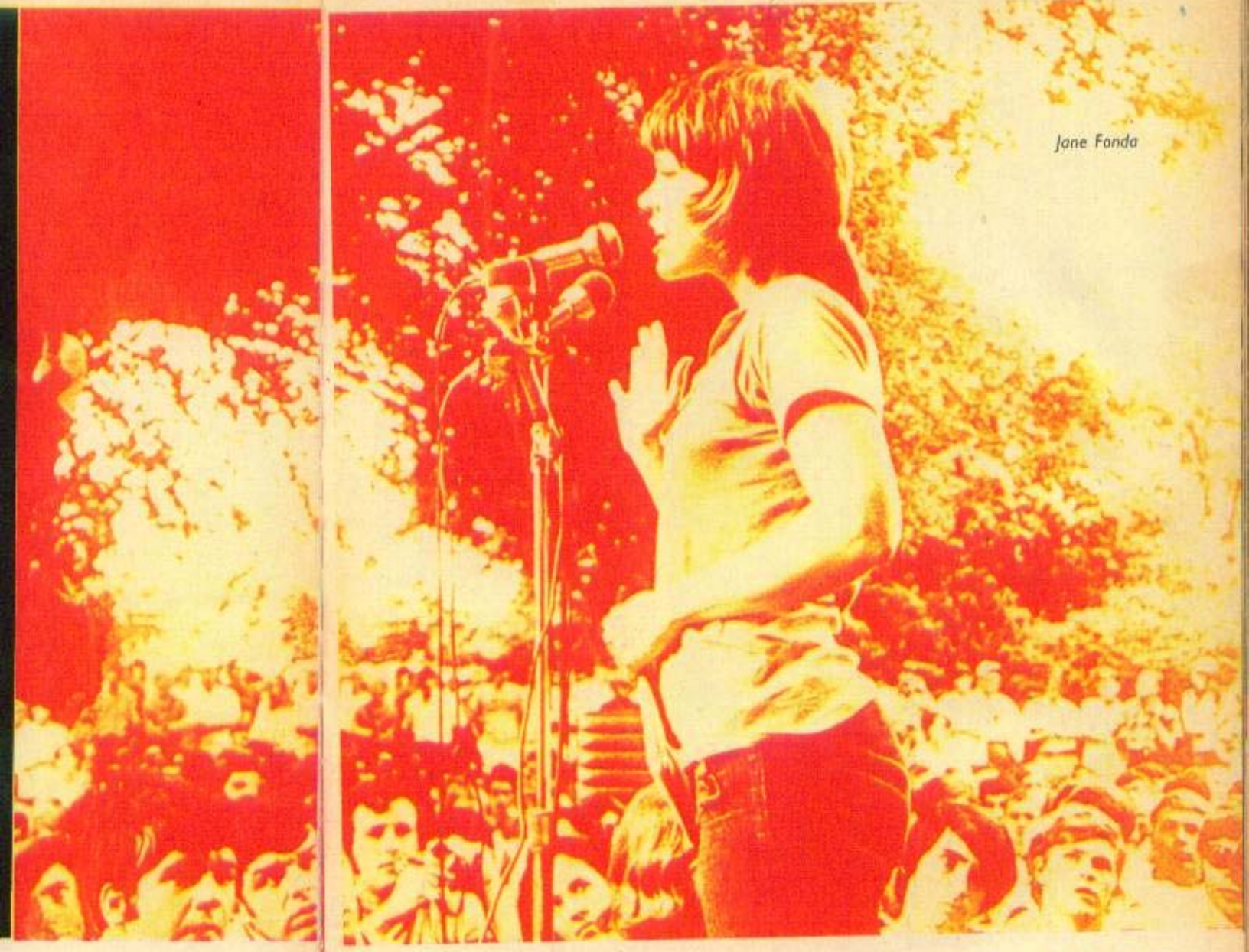

Jane Fonda

inte de război. Ceea ce le reproşez este poate că sînt prea aproape de oameni, nu stabilesc o distanţă suficientă. Spectatorii au nevoie de mister...»

Într-adevăr, distanţa astronomică dintre numita «stea a ecranului» şi omul de rînd — care cumpără biletul de cinema — s-a redus mult şi neprevăzut de repede. Astăzi, nimeni nu mai rîvneşte, cu patima naivă şi exaltată a altei epoci, să obţină o şuviţă din părul auriu al lui Jean Harlow, să ajungă la limita celor 52 de kilograme ale lui Mae West ori să poată pune (eventual între patru ochi) divinei favorite întrebarea ce presupune chiar o prealabilă verificare:

— Este adevărat că mîncaţi supa cu linguriţa, ca să nu vi se lărgească gura?

În răstimpul unei vieţi de om, cinematograful a intrat în viaţa de fiecare zi a oamenilor. Visele de pe pînză au fost, inevitabil, spulberate de încercările prin care a trecut omenirea de la începutul secolului nostru. Preferinţele au evoluat rapid. Spectatorul, sătul de vane iluzii, contrazise de o crudă realitate, a încetat să mai dorească evadarea la cinematograf: el caută chiar şi aici soluţii numeroaselor probleme de fiecare zi. Astfel, cinematograful angajat a devenit, treptat, mai popular decît oricare altul. Prefacerilor prin care trece lumea noastră le corespund acum filme ce pot deschide o fereastră către viitorul ei. Iată de ce în aceste filme apare un alt fel de stea — steaua de lîngă noi. «Era lui Theda Bara, Harlow şi celelalte este revolută, acest tip de temeie a devenit obiect de muzeu» — spune cu drept cuvînt Natalie Wood, care ea însăşi a debutat acum treizeci de ani, dar să reţinem că atunci avea doar... 5 ani!

Solicitată să interpreteze personaje ce nu mai trîndăvesc în încăperi cu perne de mătase şi telefoane albe, steaua filmului de astăzi trebuie să coboare

Lea Massari

în stradă, să-şi cunoască semenii. Farmecul ei actual se măsoară mai puţin în centimetri şi mai mult în capacitatea de a înţelege şi a se identifica cu frămîntările eroului de rînd. Exigenţele fizice fac loc celor spirituale. Iată de ce Raquel Welch declară: «Să fii simbol sexual nu mai este de-ajuns. S-ar crede că mi se face un compliment. Aş prefera să schimbăm placa. Să mi se spună că am şi altceva decît corpul».

A gîndi înseamnă a decide, a alege. Destinată conflictelor pasionale de budoar, vedeta de odinioară era ea însăşi un pretext de indiscreţii şi fanteziste presupuneri asupra vieţii sale intime, în plasa cărora aluneca cu dulcea satisfacţie că numai astfel se va menţine fără greş în atenţia publică. Astăzi, dimpotrivă, trîndăveala costisitoare şi aventurile galante consolidează tot mai puţin reputaţia vedetei, căci în ochii spectatorului ar veni într-un flagrant conflict cu imaginea ce ne-am întipărit-o despre ea pe ecran. Să ne gîndim, de pildă, la cea care a rămas în mintea a milioane de spectatori ai filmului «Love Story» drept modelul unei Juliete a timpului în care trăim. Francheţea jocului ei e confirmată de ceea ce Ali Mac Graw gîndeşte despre viaţă: «Ceea ce sînt tentată să păstrez aidoma este viaţa adevărată. Visul meu nu este să am o imensă şi somptuoasă locuinţă... Banul nu semnifică mare lucru. Şi dacă se întîmplă să am o lună dificilă, aş trăi la fel, cu bani mai puţini». Mai mult chiar: tot mai des, stelele de astăzi repudiază falsurile publicitare care tind să le menţină popularitatea în anticamera scandalului. «Dacă am crede jurnalele — spune Gina Lollobrigida — lista amanţilor mei ar umple anuarul telefonic al Romei. Cînd, în realitate, eu sînt o femeie oarecare, ce-şi cîştigă existenţa făcînd actorie».

Dacă identificarea cu viaţa simplă şi deseori dificilă a celor care o admiră şi o aşteaptă la întîlnire în sala de cinema devine pentru steaua zilelor noastre cea mai sigură carte de vizită, atunci e lesne de înţeles de ce şi cum ajung marile artiste ale ecranului să se angajeze în cauza luptei pentru progres. La întrebarea «Sînteţi o artistă angajată?», Lea Massari a răspuns prompt: «Da — şi mai ales faţă de mine. Există un comportament politic tot timpul. Convingerile politice trebuie să se manifeste pretutindeni...» Arătînd în continuare că, deşi nu este membră a Partidului Comunist Italian, ea subliniază că: «Atunci cînd el are nevoie de mine, sînt imediat gata să intervin şi să-mi alătur vocea».

Şi totuşi...

Totuşi mai sînt şi celelalte voci care se opun încă deşertămării unei faime poleite după vechile canoane ale star-system-ului. Ele clamează: Piere farmecul divinei! Mulţimea o devoră! Succesul se va irosi la mitinguri!

Oare așa să fie?

Să luăm cel mai izbitor caz al acestor ani: Jane Fonda. Ea a cunoscut o dublă împlinire. În 1972 — premiul Oscar pentru rolul din filmul «Klute», rolul unei prostituate, care are aceleași semnificații pe care le-a avut respectivul rol în filmul neorealist italian. Anume aceea de a efectua o acerbă critică la adresa unei lumi care, cu puterea malefică a banului, înjosește femeia și o preface în marfă vie. Avînd satisfacția de a fi jucat un asemenea rol demascator, încununat cu o strălucită distincție, Jane Fonda a trăit o a doua mare bucurie: recăsătorirea ei, în 1972, cu Tom Hayden, un tînăr despre care povestește astfel: «E mai mult de un an de cînd Tom și cu mine ne iubim. Militām în aceeași mișcare în favoarea păcii în lume și tocmai cu ocazia întrunirii grupului nostru am avut fericirea să-l întîlnesc pe Tom, care, dealtfel, a fost unul dintre cei șapte acuzați de la Chicago*. Dar ceea ce ni se întîmplă — și este minunat — nu trebuie să ne facă să pierdem din vedere cauza pentru care luptăm și care rămîne mai presus de toate. Țin în mod deosebit să fac această precizare».

Arta și viața i-au dat aripi lui Jane Fonda, pentru că prin ele ea a decis să-și împlinească idealurile luptătoare. Model pilduitor al stelei ce coboară curajos din izolarea celestă, ea a infirmat printr-o mare izbîndă artistică clamările pesimiste ale celor ce stau cu fața spre acel trecut cînd se spunea că «în cinema picioarele contează mai mult decît talentul». Succesul artistei militante îl recunosc nu doar spectatorii, ci și colegii ei de breaslă. Iată ce spune Faye Dunaway despre Jane: «... De ceea ce sînt sigură este că ea n-a fost niciodată mai bună ca acum. Angajarea politică și mînia îi convin minunat de bine». Cît privește elanul neobosit spre victoria păcii în lume, Jane nu a ezitat să arate că va continua lupta cu o sporită energie. Atunci cînd un ziarist sceptic a întrebat-o: «Ce veți face după ce se va termina războiul din Vietnam?», fapt astăzi împlinit, ea a răspuns că va lupta oriunde va mai fi un război ca-n Vietnam, împotriva lui, pentru pace.

Divina renunță la înălțimile celeste, la postura-i intangibilă, la serenitatea cu care trecea peste dramele vieții. Acum este aici, printre noi — nu doar o reverie pe pînză. Motiv să ne înzecim dragostea pentru o artă prin excelență a actualității imediate, pentru strălucirea adevărată, meritată, cîștigată cu trudă și talent a stelelor ei.

Ali Mac Graw

* Tom Hayden este unul dintre conducătorii Societății democrate a studenților americani și a fost — împreună cu alți șase colegi ai săi — acuzat de conspirație și incitare la revoltă.